

ליקוט

מענות קודש

~ ה'תש"מ ~

פתח דבר

לקראת יום הבהיר יו"ד שבט הבע"ל, יום מלאות שבעים ואחד שנה
לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א –

הננו מוציאים לאור בזה ליקוט **"מענות קודש – ה'תש"מ"**, הכולל את
מענות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א שכתבם במשך שנת ה'תש"מ.

*

"פון איין תורת נשיא דורנו גייט מען צו נאך א תורת נשיא דורנו" (שיחת
ש"פ תז"מ תנש"א – בלתי מוגה). כמה "חלקים" ישנם לתורת נשיא דורנו
כ"ק אדמו"ר שליט"א.

בין החלקים השונים בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א, "חלק" מיוחד ישנו,
והוא: **"מענות קודש"**, הם אלפי המענות אשר כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א
במענה להשואלים:

החל מהשנים הראשונות לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א, הנה לצד
ה"אגרות" ששלח להפונים אליו, נענו רבים מהמכתבים ע"י כ"ק אדמו"ר
שליט"א בכתב יד קדשו על מכתב השואל, כאשר לאחר מכן נמסרים
הדברים להנמען.

בעוד ובשנים הראשונות ה' זה באופן מצומצם (בעיקר – לאלו הנמצאים
בסמיכות מקום), הנה ככל שעברו השנים הלך הדבר והתרחב יותר ויותר, עד
שה' לאופן העיקרי בו עונה כ"ק אדמו"ר שליט"א להכותבים אליו.

על אף היותו של "חלק" זה בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א – חלק **עיקרי**,
נדמה, כי חלק זה אין מוסבת תשומת הלב אליו ככל הדרוש.

טעם העיקרי לדבר הוא, ככל הנראה, כיון שמפוזרים מענות הקודש על
פני כמה וכמה מקומות שונים, ועד עתה לא נמצא להם גואל שילקטם
לפונדק אחד.

צורך זה באנו למלאות בליקוטים אלו. קדמו לליקוט שלפנינו **ליקוט
מענות קודש – תשמ"א**, "ליקוט מענות קודש – תשמ"ב", "ליקוט מענות
קודש – תשמ"ג", "ליקוט מענות קודש – תשמ"ד", "ליקוט מענות קודש –
תשמ"ה", "ליקוט מענות קודש – תשמ"ו", "ליקוט מענות קודש – תשמ"ז",
"ליקוט מענות קודש – תשמ"ח", "ליקוט מענות קודש – תשמ"ט", "ליקוט

מענות קודש – תש"ז, "ליקוט מענות קודש – תש"א", ו"ליקוט מענות קודש – תשנ"ב",

ובתכניתנו להוציא ליקוטים נוספים מסוג זה, להרוות צמאון אנ"ש והתמימים.

*

תודתנו נתונה לכל אלו שהואילו למסור את מענות הקודש שבידם לפרסום בליקוט זה, וזכות הרבים תלוי' בהם.

במיוחד תודתנו נתונה למערכת אפליקציית "מפתח" על עזרתם.

וכאן המקום לבקש בבקשה כפולה ומכופלת מכל מי שיש בידו מענות קודש שטרם פורסמו, למוסרם לידי המערכת על מנת לפרסמם בליקוטים יבואו, ויהיו בזה ממזכי הרבים.

כתובת הדוא"ל של המערכת: likkutkatyak@gmail.com.

*

ויהי רצון שיחוס וירחם השי"ת עלינו, ונזכה להתראות עם כ"ק אדמו"ר שליט"א תיכף ומיד ממש, ותחזינה עינינו בהתפשטות מלכותו על כל באי עולם, תיכף ומיד ממש!

מערכת "ליקוט כתבי יד קודש"

ערב יום הבהיר יו"ד שבט, ה'תשפ"א

– שלהי שנת שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א –
ברוקלין, ניו.

צילומי כתי"ק

— פרסום ראשון —

(212) 778-1021

ועד להפצת שיחות
VAAD L'HAFOTZAS SICHOS 788 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN, NY 11213

ב"ה, יו"ד שבט, ה'תשמ"מ.

כ"ק אדמו"ר שליט"א

הרה"ת ר' מאיר ~~בן חנה נעכא שי' זאיאנץ לקח~~
ע"ע ההוצאה של ספר ~~הפצת שיחות ליקו ש יביד שה'נו~~
מו"ל עתה הנ"ל נדב הספר לכבוד שנת השלושים לנשיאות
כ"ק אדמו"ר שליט"א לאורך ימים ושנים טובות.

ועד להפצת שיחות

אמ"ר
ב"ש
?

לקמון מענה נה

אשר יצא
ה' מסיני

לפיך אברהם שליט"א

איך ויהי דא מודיע זמן וי בך סמחיה שליט"א

אשר פארהאב אף איך באב געפיעט ביי די בארזשיטען

שבת זיך נאכט אף בארזשוס אויף אהן געט

מיינס קרען ביי יעדע וויל יעדע האט געפיעט

הסודים הם תבוא נפש ויהי איך באחרון אף רש"י
אין עמי צאקט אף הסודים של תבוא נפשי האט יעדע
אדווינט די מדעס בון צאמי בן אטמו און
בקרבם יהי עמד כבודי מיינט די זאנקות בון קרע
דא אויך אף קרע הנימנט רש"י אראב צעט טייל
בון בסוק בקרבם יהי תמו כבודי ויבך לעשרה (2)

ה' יצא מסיני

ה' יצא מסיני כתיב עב ה' יצא מסיני
ה' יצא מסיני כתיב עב ה' יצא מסיני
ה' יצא מסיני כתיב עב ה' יצא מסיני
ה' יצא מסיני כתיב עב ה' יצא מסיני

לקמן מענה קלט

מענות קודש - ה'תש"מ

א

[עשרת ימי תשובה]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר : (1) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ האזינו (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון חג הסוכות תש"מ (גליון קכו)); (2) להשליח ר' יוסף דוד ווייטמאן בקשר להדפסת עלון נגד המיסיון (תשורה ווייטמאן י"א אלול תשס"ו)]:

נת' ות"ח,

ודבר בעתו,

עשי"ת, קירוב המאור אל הניצוץ.

אזכיר עה"צ.

ב

[לפני חג הסוכות]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר : (1) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דחג הסוכות (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ בראשית תש"מ (גליון קכח)); (2) להת' משה חיים לויך שהכניס חוברת ע"ד חג הסוכות ושמחת תורה בשפה הרוסית שי"ל עיי "FREE" (תשורה לנגזם כ"א אלול תשע"ג); (3) להשליח ר' יהודה ליב ראסקין שהכניס לוח-שנה שהו"ל (תשורה רסקין י"ז טבת תש"ע); (4) להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" על דו"ח (מהעתקה, באדיבות מערכת הספר "ועבדי דוד")]:

נת' ות"ח,

ודבר בעתו,

בסמיכות לזמן שמחתנו – לשון רבים.

אזכיר עה"צ.

ג

[י"ד תשרי, ערב חג הסוכות]

מענה לא' שכתב ע"ד בנו שעבר תאונת דרכים ומכוניתו התנגשה בעמוד עץ (יומן ר' מיכאל אהרן שי' זליגסון):

האם היו שם ספרים? אזכיר עה"צ.

ד

[חול המועד סוכות]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר – למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דשמע"צ – שמח"ת (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ בראשית תש"מ (גליון קכח))]:

נת' ות"ח,

ודבר בעתו,

בזמן שמחתנו (לשון רבים), שהתחלתו ביום שמחתכם אלו השבתות.

אזכיר עה"צ.

ה

[י"ט תשרי, ג' דחול המועד סוכות]

ממענה לר' שניאור זלמן יפה שכתב שברשות חב"ד במנשסתר מצוי קרקע שיכול להניב ממון רב, ומאידך נמצאים במצב כספי קשה וכן בחובות גדולים כלפי הבנק, ולכן יש מציעים למכור את הקרקע ואח"כ לשוכרה מהקונים, ועי"ז לייצב את המצב הכספי (מצילום כתי"ק – תשורה ריבקין כ"ג אדר תשס"ט. סי' " My Encounter With The Rebbe" כרך 11 ע' 44-5):

מכירת הבית – זוהי

1) הכרזה פומבית שהם מותרים על תוקף ליובאוויטש ב[.], ומהיכי תיתי כל זמן שתהי' להם דירה מוכנה ובבנק יהי' מן המוכן שכר הדירה – ילמדו שם תניא ויתפללו וכו'.

2) הבטחה שתמיד תהי' להם דירה זו וכסף לשלם השכירות – בשנים אלה ולפי השינויים שאירעו לאחרונה באנגליא אין איש יכול להבטיח

3) להחליף תשלומי מאָרגעדש (שעי"ז ממעטים החוב שעל הבית) בתשלומי שכירות דירה – ה"ז היפך משכל הפשוט, מגישה מסחרית וכו'

4) לא לפרסם – ע"פ שכל וטבע קרוב לודאי שבעתיד לא רחוק תהי' devaluation של הלירא – ומי יודע כמה יהי' אז שווי הסכום (שבאם, ח"ו, ימכרו את הבנין) יקבלו?

ו

[תשרי]

מענה לרי' משה אהרן טייכמן על מכתבו בו שאל: "במה אוכל לגרום נחת רוח לרבינו הקדוש שליט"א". במכתבו כתב בין השאר ע"ד עבודתו כמחנך בבית ספר למלאכה בכתה לתלמידים חלשים (סי' "מקדש מלך" ח"ג ע' קפ-קפא):

הנהגה יומית ע"פ שו"ע

וקב"ע בפרט בדא"ח,

לחנך וללמד [כתה ט' ברמה ג' (חלשה)]

כדבעי לכל לראש

אזכיר עה"צ

ז

[תשרי]

מענה לרי' זלמן יהודה דייטש שכתב ע"ד שריפה שפרצה במחסן ששימש לעסקיו (סי' "ויהי איש מצליח" ע' 2-241):

ויה"ר שיקויים בהם מאמר קדו"ע המפורסם

ויבש"ט

אזכיר עה"צ

ח

[תשרי]

מענה לר' עמרם שעתל על מכתבו בו ביקש ברכה לזחוי"ק ("כפר חב"ד" גליון 42):

אזכיר על הציון.

ט

[שלחי תשרי]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר: (1) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ בראשית (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ נח תש"מ (גליון קכט)); (2) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובצים דש"פ נח וש"פ לך (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ תולדות תש"מ (גליון קלג)); (3) על הדו"ח מהתחלת הלימודים ב"כולל" עבור אברכים העובדים (יומן ר' מיכאל אהרן שי' זליגסון. וראה לקמן מענה יד); (4) ליועד להפצת שיחות בלה"ק"י שע"י תלמידי ישיבת תו"ת מגדל העמק על דו"ח מפעולותיהם (יומן ר' מיכאל אהרן שי' זליגסון, והעתקה):

נת' ות"ח.

ודבר בעתו –

בתחלת תקופת ויעקב הלך לדרכו גו'.

אזכיר עה"צ.

י

[תחלת תש"מ]

מענה להתעסקים בהכנת ס' המאמרים עזר"ת היו"ל ע"י מערכת "אוצר החסידים" שכתבו: "האם להדפיס בספר מאמרים עזר"ת את מכתבי אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע המדברים בענין אסיפת הרבנים – מצו"ב 4 מכתבים" (מצילום כתי"ק – קובץ "נישואי צדי"ק" ח"א ע' 47):

לא כי ישנם סדרה גדולה וכו'

יא

[תחלת תש"מ (1)]

מענה לר' שלום דובער לוינ שהכניס דוגמא מקטלוג כתבי-היד אשר בספריית כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – קובץ "עבודת הקודש אצל הרבי" ע' קג-ד. סי' "מבית הגנזים" ע' יד-טו):

[1] על כללות הקטלוג, כתב:

נת' ות"ח ת"ח.

"כדרכו" – מתחיל במספר . . . 3. חסר 5, 9 וכו', חסר פי' המספרים (בפאליצע? סידורי סת?).

[2] בקשר לכת"י מספר 517 – "מגילת חייו של הרב מליאדי זצ"ל כתובה בידי הרבנית מרת שטערנע שרה שניאורסון מליובוויץ" – כתב:

517? להראותי.

[3] בקשר לכת"י מספרים 705 ו-706 – כת"י בתורת הנגלה – כתב:

6-705 באמצע ס' חסידות! ועוד.

[4] במכתבו המצורף לקטלוג כתב: "אולי כדאי לרשום גם את הכתבי-יד שבחדר כאד"ש"י".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

אלה שהנני מוסר להניחם בהספרי'

יב

[תחלת תש"מ (2)]

מענה לר' שלום דובער לוינ על מכתבו בהמשך להמענה שקיבל (לעיל מענה יא) ע"ד קטלוג הכת"י אשר בספריית כ"ק אדמו"ר שליט"א (קובץ "עבודת הקודש אצל הרבי" ע' קג-ד. סי' "מבית הגנזים" ע' יד-טו):

[1] במכתבו כתב – בהמשך למש"כ בהמענה ע"ד מספרים החסרים בקטלוג: "הביכלאך שהגיעו מאוסף באברויסק, ונסמנו לפי הגיעם הנה במס' 3-89 נשאר גם כאן במספרים אלו, ולכן נשאר בין מס. אלו כ-27 מספרים חלקים (בהכרסת ישנו כרטיס מיוחד המבאר זאת) . . . הביכלאך עומדים בהפאליצע לפי סדר המספרים".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

בס' זה הרי מקומו בפתחת הקטלוג.

לאחרי כ"ז – בכל קטלוג ישנו (מימין) מס' סידורי דהקטלוג.

[2] במכתבו כתב – בהמשך למש"כ בהמענה ע"ד כת"י "מגילת חייו של הרב מליאדי זצ"ל": "מצו"ב מס. 517, הכולל תולדות אדה"ז; ובהמפתח ערך "תולדות אדה"ז" – עוד 5 ביכלאך בענין זה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

על מה שכתב: "מצו"ב מס. 517, הכולל תולדות אדה"ז", כתב:

להחזיר

על מה שכתב: "עוד 5 ביכלאך בענין זה", כתב:

להראני

יג

[לאחר מוצאי ש"פ בראשית, ער"ח מרחשון]

מענה לא' השלוחים על מכתבו בו העלה הצעה מסויימת – בהמשך להמדובר בהתועדויות דשמחת תורה ומוצאי ש"פ בראשית ע"ד קבלת החלטה לתת לצדקה למעלה מהיכולת, וכאשר נותנים "החמישית לפרעה" יפתח הקב"ה צינורות חדשים באופן ד"ארבע הידות יהי לכם" (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות א' מאנ"ש שי וזכות הרבים תלוי' בו):

אינו שייך כלל. ואולי גם אסור

כמדובר בשמח"ת אינו שייך למגבית זו שכוונה מיוחדת בה כפשוט ונתבארה במוצש"ק בראשית

יז

[אדר"ח מרחשון]

מענה על הדו"ח מהתחלת הלימודים ב"כולל" עבור אברכים העובדים (יומן ר' מיכאל אהרן שיי זליגסון):

ויהא כל הנ"ל בשעטומו"צ בכל

וצירף את המענה כללי-פרטי דימים אלו (לעיל מענה ט).

טו

[ב' מרחשון]

מענה לילד ששאל מדוע יש מלחמות בעולם זה אלפי שנים ואין הקב"ה עושה שלום (סי' "היכל מנחם" ח"ג ע' צו-ז). יומן ר' מיכאל אהרן שיי זליגסון):

כמו בחינוך בנים שההורים אוהבים אותם באמת – שההורים משתדלים שיהיו עצמאים ושהבנת עצמם יתנהגו כדבעי וכו' (ולא שיוכרחו לזה ע"י מכות ר"ל ועונש) ושכל אחד מהבנים ישפיע על השאר בזה, אזכיר עה"צ.

טז

[ג' מרחשון]

מענה להרב אברהם יצחק גליק על מכתבו – בהמשך להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א אליו (ב"יחידות" יום ב', כ"ד תשרי) להדפיס את סי' התניא במדינות שבהם עדיין לא נדפס. במכתבו הציע את המקומות: סופי' בולגרי', פראג צ'כוסלובקיה, בוקרשט רומני', ולוקסמבורג (יומן ר' מיכאל אהרן שיי זליגסון):

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק את "רומני", וסימן בעיגול את שלשת המקומות האחרים, וכתב:

כמובן קדימה לפראג

יז

[ח' מרחשון]

מענה לבני משפחת ר' דוד אקונאווי הי"ד על מכתבם – בהמשך להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתועדות מוצאי ש"פ נח, לייסד מוסד של תורה, ובפרט עבור בניי שהגיעו ממדינה ההיא, על-שם אבי המשפחה שנרצח ביום ה' ד' מרחשון בידי בן-עוולה. במכתבם כתבו: "בהתאם לשיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א והוראתו לייסד מוסד חדש על שם אבינו מורנו מוה"ר דוד בר' אפרים הי"ד, נתקיימה ביום א' ז' מר"ח אסיפת אנ"ש שי' בביתנו ביחד עם הנהלת המוסד "פרי". באותו מעמד נבחר ועד מיוחד והציעו: . . כל זה בא בתור הצעה והננו מבקשים חו"ד הקדושה של כ"ק אדמו"ר שליט"א בכל זה וברכתו הקדושה שיהי' בהצלחה רבה ומופלגה" (סי' "מקדש מלך" ח"ג ע' קסו-ז. "התקשרות" גליון רעז):

[1] במכתבם כתבו: "א) להכריז בעתונות וכו' מגבית של חצי מיליון דולר לקנין בית חדש בשכונתנו לסידור ישיבה חדשה (במסגרת המוסד פרי) עבור ילדי מדינה ההיא התחל מגיל חמש ומעלה (ע"ע נתקבלו בישיבת "פרי" רק תלמידים מגיל ח' ומעלה). הרשמה וקבלת התלמידים תתחיל מיד ועד שנשיג הבנין ילמדו במקום אחר".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

1) [להכריז בעתונות] **אינו מעשי כלל.**

2) **אין צורך בבנין חדש וגם לא בהקמת מוסד חדש לגמרי (הנהלה, מזכירות וכו' וכו'), נוסף שאיפוא ימצאו כל המתאימים לזה? וה"ז יקח כו"כ חדשים וכו'.**

[2] במכתבם כתבו: "ב) הצעת שמות למוסד: "בית דוד", "אוהל דוד", "נחלת דוד", "צמח דוד". ונבקש שכ"ק אדמו"ר שליט"א יזכנו לבחור באי' משמות אלו או לקבוע שם לפי דעת קדשו".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

3) **למחלקה זו בהמוסד ["אוהל דוד"].**

[3] במכתבם כתבו: "ג) לקרוא את אנ"ש שי' לאסיפה ביום ד' י' מר"ח (סיום ימי ה"שבעה") בערב או במוצש"ק דפ' לך לך או וירא ולבקש תרומתם למגבית הנ"ל".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

4) כוונתי הייתה לא אסיפת כסף ופרסומת וכו' – כ"א עזר בחינוך בני" שבאו מרוסיא וכיו"ב.

5) ויתדברו בזה עם המוסדות דחב"ד שכבר עוסקים בזה אלא – אפן שפיץ גאפעל – שבשותפות עמהם – יעשו כדבעי ו**במרץ** המתאים וימצאו אנשים שיתעסקו בזה כדבעי וכו' – ומגבית כסף רק לצורך הרחבת הכתות, יסוד כתות חדשות, שכירת איש פעיל בכ"ז וכיו"ב.

6) ויה"ר שיהא כ"ז בלי בטלנות ובהצלחה רבה. אזכיר עה"צ.

יח

[מרחשון]

מענה לא' השלוחים בעיר ס. פאולו ברזיל שכתב ע"ד אברך הרוצה להתחיל בייצור יין כשר ומבקש ש"בית חב"ד" יתנו את ההכשר (תשורה ווייטמאן י"א אלול תשס"ו. סי' "שליחות כהלכתה" ע' 566) :

כמובן אין ענין בית חב"ד להשיג גבול ופרנסת רבני העיר ע"י נתינת הכשרים וכיו"ב.

יט

[כ"ב מרחשון]

מענה לר' אליעזר צבי זאב צירקינד על שאלותיו בהמדובר בהתועדות ש"פ וירא כ"ף מרחשון (קובץ הערות וביאורים אהלי תורה ש"פ וירא תשע"ג (גליון א'מג). יומן ר' מיכאל אהרן שיי זליגסון) :

[1] במכתבו שאל – בקשר להמדובר ע"ד מאמר חז"ל "לעולם ילמוד אדם במקום שלבו רוצה" – שלכאורה בגמרא (ע"ז יט, א) משמע שהלשון הוא "שלב חפץ".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

הדגשתי שלכאורה צ"ל רוצה [מהענינים שסיומם בהתועדויות הבע"ל].

[בע"ז (יט, א) חפץ ומוכרח הוא – דהראי' מהכתוב חפצו],

ולכאורה הוי צ"ל רוצה כו'.

[ביותר יוקשה עמשנ"ת בלקו"ת שלח מט, ב. נא, א].

בהתועדויות הבע"ל – התירוץ בזה, בל"נ. ועוד ועיקר – השייכות לנקודת התועדות כ' מ"ח.

ולהעיר – הדן הנ"ל לא מצאתיו (לע"ע) ברי"ף כו' שו"ע אדה"ז! וצע"ג.

[המענה נכלל בלקו"ש ח"כ ע' 397 ובהערה 93].

[2] במכתבו שאל – בקשר לפרש"י שנתבאר בהתועדות, עה"פ (וירא יח, ג) "ויאמר אד-ני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור מעל עבדך", "לגדול שבהם אמר וקראם כולם אדונים . . . ובלשון זה הוא חול. דבר אחר קודש הוא והי' אומר להקב"ה להמתין לו עד שירוץ ויכניס את האורחים כו"י. ובהתועדות שאל כ"ק אדמו"ר שליט"א מדוע מביא רש"י שני פירושים ואינו מסתפק באחד, ושאלות נוספות; במכתבו הוסיף לשאל מדוע מביא רש"י תחלה הפירוש שהוא לי חול, ואח"כ הפירוש שהוא לי קודש.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

נכלל בהשאלה למה צ"ל ב"פ.

[3] במכתבו הביא מפוסקים שכתבו בקשר להפסוק "ויאמר אד-ני אם נא גוי" (הנ"ל 2), אם הוא לי קודש או לי חול.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

אין זה המחליט בלימוד ע"ד הפשט – כ"א בפשטות אשר ע"ד הפשט זה הקרוב יותר.

כ

[כ"ב מרחשון]

מענה לר' חיים אלעזר גרליק (ס' "נלכה באורחותיו" ע' 220):

[1] במכתבו שאל – בקשר להתעסקותו (ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א) במוסד "FREE" ליוצאי רוסיה אשר בניו יארק – האם להמשיך את פעילותו על אתר, או לקבל את ההצעה לנסוע למבורן אוסטרליה להתעסק בפעילות עם יוצאי רוסיה אשר שם.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

באוסטרליה, כפשוט.

[2] במכתבו שאל בקשר לפרטי ההתעסקות במלבורן – האם ללמוד עם הילדים ב"ישיבת אהלי יוסף יצחק ליובאוויטש" אשר שם, בה לומדים כו"כ תלמידים יוצאי רוסיא, או להתעסק עם משפחות יוצאי רוסיא בעניני יהדות.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

בהתחלה [ללמוד עם התלמידים בישיבה], **ולאחר שיכיר המצב כדרוש מוכרח** [להתעסק עם המשפחות בעניני יהדות], **ואין רצון שתעשה זה הישיבה (אפילו באם הי' אפשריותה, כיון שמוכרח קירוב רחוקים, ובמילא צ"ל הפעולה צעד אחר צעד כו' – ואא"פ שהישיבה "תכשיר" זה. – וק"ל). וצ"ל אירגון בפ"ע (בשיתוף פעולה מלא, אבל בלתי רשמי דהישיבה וכו').**

[3] על כללות המכתב, כתב :

להעיר – הזריזות בכ"ז תשובח –

לשולל מה שאירע כאן – שהרוב (וכמעט כל) הכסף והעזר והתפיסת מקום בהממשלה והמחוז והעיר **וכו' נלקח ע"י אחרים,**

ואנ"ש שי' (F.R.E.E בתוכם) מקבלים מכהנ"ל **פחות ממיעוטא דמיעוטא וג"ז בקושי גדול!! ומטאנצט "שיש פערל גרופן אין סופ"!!**

אזכיר עה"צ.

כא

[ועש"ק חיי שרה, כ"ו מרחשון]

מענה להשליח ר' אהרן אליעזר צייטלין על ההודעה ע"ד נסיעתו לחצרות קדשנו עבור עריכת "מלוה מלכה" לטובת מוסדות חינוך "אור מנחם" בצפת עיה"ק (ס' "מקדש מלך" ח"ב ע' 430):

אזכיר על הציון

[וראה לקמן מענות: כה, כט, לג, לה, לו, לח, לט, מ, מז].

כב

[לאחר מוצאי ש"פ חיי שרה, כ"ז מרחשון]

ממענה ל"ועד רבני ליובאוויטש" על שאלתם בקשר להמדובר בהתועדות מוצאי ש"פ חיי שרה ע"ד עריכת "תענית שעות" בקשר להמצב הבטחוני באה"ק ובעולם בכלל (מצילום כתי"ק – ס' "מבית המלכות" ח"א ע' 45):

עיקר כוונתי הייתה (וגם עתה – כן) להתריע על המצב וכדי להדגיש החומר כו' הוספתי שהוא עד כ"כ שלמרות השיטה מאז כו' אצטרף להצעת תענית שעות באם תבוא כו'.

כי גם עתה ניחא לי יותר ויותר באם יהי' תשובה (בפרט – תשו"ע, תורה) תפלה וצדקה כפשוטן ורק באם תבוא הצעה כו' כנ"ל.

פשוט שאין לעשות מזה הידור חסידותי דליובאוויטש וכיו"ב (1)

כג

[כ"ה מרחשון]

מענה ל"ועד להפצת שיחות בלה"ק" שע"י תלמידי ישיבת תו"ת מגדל העמק על דו"ח מפעולותיהם (יומן ר' מיכאל אהרן שי' זליגסון. והעתקת המזכיר, באדיבות א' מאנ"ש שי'):

בודאי כ"ז בהתדברות כדבעי עם שאר המתעסקים בזה – ועיין קונטרס החלצו – הנחיצות וההצלחה עי"ז. אולי כדאי לצרף רשימה מה שהו"ל כבר והכתובת להזמין כו'.

וצירף את המענה כללי-פרטי דימים אלו (לעיל מענה ט).

כד

[כ"ח מרחשון]

מענה לר' משה לברטוב על שאלותיו בהמדובר בהתועדות מוצאי ש"פ חיי שרה – שנתבאר מדוע לא פרש"י בהא דהוליד אברהם בני קטורה ריבוי שנים לאחר לידת יצחק, ואעפ"כ לא נאמר על זה שהי' בדרך נס, דהוא מכיון דגבי אברהם מעיקרא לא הי' אצלו תשות כח ויכל להוליד, משא"כ גבי שרה שהי' בדרך נס. ועפ"ז נת' גם מה שגבי אברהם – עה"פ "אברהם הוליד את יצחק" (תולדות כה, יט) פרש"י "לפי שהיו ליצני הדור אומרים

מאבימלך נתעברה שרה", וגבי שרה – עה"פ "היניקה בנים שרה" (וירא כא, ז) פרש"י "השרות . . היו אומרות לא ילדה שרה אלא אסופי הביאו מן השוק", דהוא כיון דגבי אברהם אליבא דאמת מעיקרא לא הי' פלא שיוליד (מצילום כתי"ק – תשורה מטוסוב כ"ף כסלו תשנ"ט):

[1] במכתבו כתב: "בנוגע לאברהם, רש"י ב"ז פסוק יז מפרש ואעפ"י שדורות הראשונים היו מולדין בני ת"ק וכו' בימי אברהם נתמעטו וכו', והיינו שבין לידת ישמעאל ולידת יצחק כבר הי' לו לפלא שיוליד (והגם שרש"י מסביר זה על "ואם שרה", אך הרא"י שמביא מדורו הראשונים קאי על אנשים), וא"כ הדרא קושיא לדוכתא איך הוליד אח"כ בני קטורה, ואיך לא הי' פלא אצל הנשים על אברהם".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את התיבות: "הי' לו לפלא שיוליד", וכתב:

ותיכף באוארענט שזוהי תמי' קנימת

[2] במכתבו כתב: "ולכאוי בפשטות י"ל שהן הי' להן עסק עם הנשים, ומה שבתולדות רק ליצני הדור אמרו שמאבימלך כו' הנה זהו מפני ששאר אנשים אחר שראו שנתעברה שרה, האמינו ג"כ על אברהם, משא"כ הנשים לא ידעו ששרה היתה מעוברת דאל"כ לא היו אומרים "אסופי כו'".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את התיבות: "בפשטות י"ל שהן הי' להן עסק עם הנשים", וכתב:

האומנם זהו פשטות שאין מתענינים בגיל האב

[3] במכתבו כתב: "ועל מה שהוליד אברהם אח"כ, זהו (כפי שהרבה מתרצים) מאחר שכבר התחיל להוליד".

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את התיבות: "שכבר התחיל להוליד", וכתב:

הרי בנתיים עברו לז שנים וט' חדשים!!

כה

[כ"ח מרחשון]

מענה להשליח ר' אהרן אליעזר צייטלין על ההודעה ע"ד ביאתנו לחצרות קדשנו, פעולותיו להפצת היהדות במשך זמן הנסיעה באוירון, ובקשת ברכה עבור ההכנות לעריכת "מלוה מלכה" לטובת מוסדות חינוך "אור מנחם" בצפת עיה"ק (ס' "מקדש מלך" ח"ב ע' 430):

ת"ח על הבשו"ט, אזכיר על הציון.

כו

[שלהי מרחשון]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר: (1) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ חיי שרה (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ תולדות תש"מ (גליון קלג)); (2) מענה להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" המרכזית על דו"ח מאסיפת המשפיעים דרחובות שכונת קראונהייטס (מהעתקה, באדיבות מערכת הספר "ועבדי דוד")]:

נת' ות"ח,

ודבר בעתו,

בסמיכות לשק"מ חודש כסלו –

חודש הגאולה.

אזכיר עה"צ.

כז

[סביבות אדר"ח כסלו]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר – למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ תולדות (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ וישלח תש"מ (גליון קלה)]:

נת' ות"ח,

ודבר בעתו,

בסמיכות לאדר"ח כסלו – חודש הגאולה,

ויום שהוכפל בו כי טוב.

אזכיר עה"צ.

כח

[כסלו]

מענה להנהלת ישיבת "חונך לנער" בשכונת קראונהייטס על מכתבם. ב"בלאנק" המכתב הופיע סמל המוסד, בו נראה ילד לומד על רקע שני חלונות מעוגלות, הנראות גם כציור הלוחות הנפוץ (מצילום כתי"ק; "בית משיח" גליון 38):

כ"ק אדמו"ר שליט"א תיקן את ציור הלוחות המעוגלות למרובעות, וכתב:

באם מסכימים לב"ב (יד, א) צ"ל מרובעות [וסימן בחץ את הלוחות המתוקנות בכתי"ק למרובעות, וכתב:] **(לאחר שיכלה הנדפס ע"ע)**

באם דעתם אחרת – ימשיכו כמו ע"ע

[במענה לשאלתם, שכוונת הציור בסמל הוא לחלונות ולא ללוחות – ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (בע"פ): למרות שהציור הוא של חלונות, אולם אנשים עשויים לטעות ולחשוב שאלו לוחות, וכך יטעו ויחשבו שהלוחות היו מעוגלות].

כט

[כסלו]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר: (1) להשליח ר' אהרן אליעזר צייטלין על דו"ח מההכנות לה"מלוה מלכה" לטובת מוסדות חינוך "אור מנחם" בצפת עיה"ק, אליו צירף טופס מההזמנה שהוכנה לדפוס, וחומר שייל ע"י המוסדות (ס' "מקדש מלך" ח"ב ע' 431. "כפר חב"ד" גליון 1889. וראה לקמן מענה לג); (2) להשליח ר' אהרן אליעזר צייטלין על

דו"ח נוסף מההכנות לה"מלוה מלכה" לטובת מוסדות חינוך "אור מנחם" בצפת עיה"ק, אליו צירף טופס מההזמנה כפי שי"ל בדפוס, וחומר נוסף שי"ל ע"י המוסדות (סי' "מקדש מלך" שם. וראה לקמן מענה לה):

נת' ות"ח.

ודבר בעתו –

בחודש כסלו – הוא חודש הגאולה

בימים שבין יו"ד – וי"ט בו.

אזכיר עה"צ.

ל

[כסלו]

ממענה לר' אפרים וואלף בקשר לסי' "חידושים וביאורים בשי"ס" (ח"א) משיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א הנערך ע"י ר' אברהם ברוך פעווננער (סי' "ימי תמימים" ח"ז ע' 348):

זרו משובח [.] בתקפו עומד

לא

[כסלו]

מענה לא' השלוחים שכתב ע"ד שליח הפועל תחתיו – שאחר ההחלטה שעליו לעזוב את העיר, חזר וטען שקיבל מענה ("אזכיר עה"צ"), אותו הוא מפרש שעליו להשאר בעיר (מהעתיקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות א' מאנ"ש שי' וזכות הרבים תלוי בו):

1. מפורסם – שבכל כהנ"ל שייך להנהלת המוסד. ותמיה גדולה שמי שהוא יאמר שהתערבתי בזה ועניתני. – ובפרט לצד אחד מבלי לשמוע הצד השני – שזהו היפך השו"ע!!!

2. אזכיר עה"צ

לב

[י"ז כסלו]

מענה לר' אהרן דוב סופרין – חבר הנהלת "בית ליובאוויטש" המרכזית בלונדון – שעבר לעיר אילפארד והתחיל שם בפעולות להפצת היהדות (ס' "שליחות כהלכתה" ע' 282):

(1) פשוט שיסוד כל המוסדות והפעולות באנגליא הן אלו של בית ליובאוויטש, 107-115 סטאמפארד היל, בלונדון, וכל השאר (כולל גם כל עניני אילפארד) הן רק באופן שלא יגעו כלל בביסוס והתפתחות דהיסוד הנ"ל.

התכנית באילפארד שכותבה – תכריחו להחליש באופן דרסטי (ואח"כ – גם להפסיק) פעולותיו בהיסוד – היפך דהכתוב לעיל.

(2) יתייעצו כולם יחד ע"ד תכנית באילפארד ואופן השתתפותו בה – שבודאי לא יוגרע עי"ז ב"היסוד" הנ"ל, ויפעלו בהתאם. אין לשאול כאן עד"ז, כיון שצ"ל ידיעת התנאים על אתר – וזה שייך לעסקני אנ"ש שי' שבלונדון.

לג

[כ"ג כסלו]

מענה להשליח ר' אהרן אליעזר צייטלין על דו"ח מההכנות לה"מלוה מלכה" לטובת מוסדות חינוך "אור מנחם" בצפת עיה"ק, אליו צירף טופס מההזמנה שהוכנה לדפוס, וחומר שי"ל ע"י המוסדות (ס' "מקדש מלך" ח"ב ע' 431. "כפר חב"ד" גליון 1889):

מצו"ב השתתפות

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צירף: (1) שתי שטרות של עשרים דולר; (2) מענה כללי-פרטי דימים אלו (לעיל מענה כט)].

לד

[כ"ו כסלו, ב' דחנוכה]

מענה לר' אהרן חיטריק שכתב: "בי"ט כסלו זכיתי להשתתף בהשגת כתי"ק רבותינו נשיאינו. בעת שעסקתי עלה בדעתי להדפיס כתי"ק אחד על חשבוני לזכות אבי מורי שיי שלפני חדשים נעשה בן שמונים שנה לאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות הנכונה ביחד עם אמי שתחי', ויראו נחת מכל יוצאי חלציהם שיחיו. הנה מצורף כאן \$5000 בעד הנ"ל ואי"ה כשיודפס אשלם השאר" (מצילום כתי"ק – תשורה גראס ח' תמוז תשע"ט):

עדיין לא התבוננתי בפרטי [להדפיס] מהנ"ל וכשיוחלט יודיעוהו, בל"נ.

ועוד ועיקר – לדעתי ברור דלע"ע "מצוה ליזהר בה טפ"י שלו היא ההו"ל דליקוט כו' לתניא קדישא, ובזריזות הכי גדולה ויצרף אליו כו"כ עוזרים (ובשכר) ויפה רגע א' קודם

לה

[כ"ז כסלו, ג' דחנוכה]

מענה להשליח ר' אהרן אליעזר צייטלין על דו"ח מההכנות לה"מלוה מלכה" לטובת מוסדות חינוך "אור מנחם" בצפת עיה"ק, אליו צירף טופס מההזמנה כפי שיי"ל בדפוס, וחומר נוסף שיי"ל ע"י המוסדות. במכתבו הביע את תקוותו לקבל מכתב מכ"ק אדמו"ר שליט"א עבור ה"מלוה מלכה" (ס' "מקדש מלך" ח"ב ע' 431):

אין זה אפשרי בשביל מל"מ וכיו"ב במוסד חב"ד שבכל עיר ועיר, כמובן, שאין לדבר סוף.

וצירף את המענה כללי-פרטי דימים אלו (לעיל מענה כט).

לו

[לאחר ש"פ מקץ, ב' טבת, זאת חנוכה]

מענה להתי' לוי יצחק גינזבורג על שאלתו בהמדובר בהתועדות ש"פ מקץ – בזה שלא פירש רש"י הטעם שנכפל בתורה סיפור חלום פרעה. במכתבו כתב שאולי אפשר לבאר ע"פ פרש"י בראשית (ב, ח): "ראיתי בברייתא

של ר' אליעזר בנו של ר' יוסי הגלילי, מל"ב מדות שהתורה נדרשת וזו אחת מהן, כלל שלאחריו מעשה הוא פרטו של ראשון. ויברא את האדם וגוי זהו כלל, סתם בריאתו מהיכן וסתם מעשיו, חזר ופירש וייצר ה' אלקים וגוי, ויצמח לו גן עדן, ויניחהו בגן עדן, ויפל עליו תרדמה, השומע סבור שהוא מעשה אחר ואינו אלא פרטו של ראשון. וכן אצל הבהמה חזר וכתב וייצר ה' אלקים מן האדמה כל חית השדה, כדי לפרש ויבא אל האדם לקרות שם וללמד על העופות שנבראו מן הרקק". ועפ"ז – שכאשר מוסיף אח"כ פרטים, דרך הכתוב לכתוב עוה"פ גם הפרטים שנכתבו מקודם – י"ל כן גם בנדו"ד, דבפעם השני שמסופר חלום פרעה מוסיף הרבה פרטים, ולכך חוזר הכתוב עוה"פ כדי להוסיף פרטים אלו (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון בהו"ב תש"מ (גליון קנז)):

על התיבות: "שלא כן חוזר הכתוב עוה"פ כדי להוסיף פרטים אלו", כתב:

א"כ מהו הקושיא בפ' אליעזר

לז

[תחלת טבת]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר: (1) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ ויגש (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ ויחי תש"מ (גליון קלט)); (2) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ ויחי (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ וארא תש"מ (גליון קמא)); (3) להשליח ר' אהרן אליעזר צייטלין שהכניס את הקונטרס שחילקו בעת ה"מלוה מלכה" לטובת מוסדות חינוך "אור מנחם" בצפת עיה"ק (ס' "מקדש מלך" ח"ב ע' 431. "כפר חב"ד" גליון 1889); (4) להשליח ר' אהרן אליעזר צייטלין שכתב דו"ח מפורט מה"מלוה מלכה" לטובת מוסדות חינוך "אור מנחם" בצפת עיה"ק (ס' "מקדש מלך" שם ע' 432. "כפר חב"ד" שם)]:

נת' ות"ח,

ודבר בעתו –

בסמיכות לימי חנוכה

דמוסיף והולך ואור כו'.

אזכיר עה"צ.

לח

[וי' טבת]

מענה להשליח ר' אהרן אליעזר צייטלין על דו"ח מההכנות לה"מלוה מלכה" לטובת מוסדות חינוך "אור מנחם" בצפת עיה"ק (ס' "מקדש מלך" ח"ב ע' 431):

אזכיר עה"צ לכהנ"ל.

נת' ות"ח על הבשו"ט.

מצו"ב – השתתפות בהמל"מ – נו"ן שטרות

קנקן יי"ש

ויה"ר שתהא בהצלחה רבה בכל.

לט

[עשירי בטבת]

מענה להשליח ר' אהרן אליעזר צייטלין שכתב:

"הננו מודיעים ברוב שמחה לכ"ק אדמו"ר שליט"א שהמלוה מלכה עבור צפת ת"ו הי' בהצלחה גדולה למעלה מן המשוער, הי' מלא אנשים מקיר לקיר, והי' מסודר וברוח חסידי על צד הטוב ביותר.

בימים אלו נכתוב אי"ה דו"ח פרטי על המלוה מלכה, אבל לא רציתי לעכב הבשורה טובה ולכן אני מודיע את זה.

והננו מבקשים עבור הקא-טשרמן ר' יוסף בן שיינדל וואלדמאן . . שיהי' אצלו בהצלחה גדולה בטוב הנראה והנגלה למטה מעשרה טפחים".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (ס' "מקדש מלך" ח"ב ע' 431. "כפר חב"ד" גליון 1889):

[1] כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את התיבות: "לא רציתי לעכב הבשורה טובה", וכתב:

ות"ח ת"ח

[2] על כללות המכתב, כתב:

אזכיר עה"צ

מ

[י"ג טבת]

מענה להשליח ר' אהרן אליעזר צייטלין שכתב: "תכננתי לנסוע חזרה לארה"ק ת"ו אי"ה מחר ביום חמישי באל על בשעה 5:30 בערב ומגיע אי"ה ביום שישי בקר ב-45:10. אבל מכאן דוחפים אותי וכן קצת מצפת, שאשאר כאן לעוד כמה ימים, היות שהקהל מאד חס להענין, ויכולים עוד לאסוף הרבה כסף, כן הראה המציאות בשבוע זה. . והנני שואל דעתו הק' של כ"ק אדמו"ר שליט"א מה לעשות, ונמלא את זה אי"ה ברצון רבי" (סי' "מקדש מלך" ח"ב ע' 432. "כפר חב"ד" גליון 1889):

[1] סימן בעיגול את התיבות "דוחפים אותי", וכתב:

זקוק לדחיפה!?!? ה"ה בא במיוחד לדחוף אחרים!?

[2] סימן את התיבות "כמה ימים", וכתב:

כפשוט ומובן

מא

[י"ג טבת]

ממענה להתי' יוסף יצחק הלוי שגלוב על מכתבו בקשר ל"מפתח מאמרים שיחות ומכתבים" (ח"א) שמתעסק בעריכתו (מהעתקה):

[1] במכתבו כתב: "בשיחת ש"פ תשא, שושן פורים תשי"ז אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א מאמר (כעין שיחה), ומצו"ב קטע מהשיחה. באם להכניסו בהמפתח (כי בכלל ידוע שמשנת תשכ"ה ואילך החלו המאמרים שהם כעין שיחה)".

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק תיבת "באם", וסימן בחץ ובעיגול את התיבות "להכניסו בהמפתח", וכתב:

ובכל ספק – להכניס, כפשוט

[2] מעבר לדף, כתב:

מהיר

מב

[טבת]

מענה על פתק שכתב המזכיר רילי"ג – בקשר לשרפה שפרצה במרכז חב"ד בקליפורניא, בו כתב: "ברוך שלמה אלי' בן רחל קונין בקש להודיע שלאחרי מה שקרה הלילה אור ליום ג' שכר טריילער והעמידו מאחורי הבנין הנשרף וממשיכים בפעולות בית חב"ד, ומבקש ברכה" (מצילום כתי"ק):

ויה"ר שיקויים בהם ובכל בני"י – מאמר קדושי עליון המפורסם ע"י רבותינו נשיאינו

אזכיר עה"צ לכהנ"ל

מג

[טבת]

מענה לר' אפרים וואלף על מכתבו בקשר להצעה לייסד בעיר חצור הגלילית (יישוב חסידי גור) יישוב חב"די חדש (ס "שליחות כהלכתה" ע' 563. והעתקה, באדיבות א' מאנ"ש שי):

יחפשו עד שימצאו – איש מבין בעסקנות וישאלו חו"ד: החסרה להם מחלוקת חדשה עם מייסדי המושב החסידי בחצור הגלילית

ועיקר: ישאלוהו א) השערות מה תהי' תגובת גור שיודיעום ע"ד שו"ט הנ"ל ב) הערכתו ע"ד "פעולות" חב"ד באה"ק בקשר עם הכנסי' הגדולה (לאחרי שיודיעוהו כמה אסיפות ערכו בזה, מי היו הגענעראלים בזה ומי החיילים וכו' – ובודאי יודיעו לכאן מענתו ות"ח מראש. וישלמו לו מכאן ולהבא משכורת טובה על אשר יקח ע"ע – הצלת עניני עסקנות חב"ד באה"ק ממצבם דעתה וד"ל.

מד

[טבת]

מענה לשלשה מחברי הכולל שע"י המזכירות שהכניסו את הצעתם – אשר התועדות כ"ק אדמו"ר שליט"א ביום הבהיר יו"ד שבט, שלשים שנה לנשיאות, תתקיים במקום המכיל עשרות אלפי אנשים, וקיבלו על עצמם לעסוק בפרסום גדול בכל השכונות היהודיות ע"ד ההתועדות (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות ר' יעקב יצחק שי' בידרמן וזכות הרבים תלוי' בו):

אולי כבר בא הזמן שכל הנ"ל שליט"א יתחילו ללמוד חסידות ונגלה בהתמדה ושקידה ומקצתם עכ"פ בעבודת התפילה. בלא כל מגביות בנוסף לזה (גם לא אלו אשר מיט א דריידל).

מה

[י"ט טבת]

מענה לאחת מנשות אנ"ש (מהעתקת המזכיר. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות משפחת הנמענת וזכות הרבים תלוי' בהם):

הקב"ה נתן לה (בתוככי כל אחינו בני ישראל שי') שליחות להחזיק היהדות בסביבתה ע"י שיהי' ביתם ואורח חייהם דוגמא חי' בזה ובודאי שנתן לה כל הכוחות הדרושות ע"ז למלאותה ומתוך שמחה. ותתחיל בזה ותצליח.

להקל על כהנ"ל כדאי שיהי' לה משרה חלקית (בחינוך וכיו"ב).

אזכיר עה"צ.

מו

[כ"ף טבת]

מענה לא' השלוחים בקשר לסכסוך בינו ובין שליח אחר בעירו (סי' "היכל מנחם" ח"ג ע' סה-ו. סי' "שליחות כהלכתה" ע' 326):

בתמהון גדול קראתי הנ"ל (שמבקש הוראות ברורות, שפלוני אומר שאמרתיו כך וכך וכו' – ועוד),

אמרת ברור וכמה פעמים שע"פ שו"ע בטענות של א' לחברו ידונו עד"ז באסיפת הנהלת אנ"ש שעל אתר. באם לא יחליטו או שלא יקיימו ההחלטות וכיו"ב יפנו לרבני אנ"ש שי שיפס"ד. באם צורך שיהי' הפס"ד בכתב.

פשיטא שאיני אחראי כלל למה שכאו"א רוצה לומר בשמי.

ומפורסם שהמענות שלי הנני רושםם בכתב ידי (או אומרם בפרסום בהתועדות).

מז

[כ"ף טבת]

מענה להשליח ר' אהרן אליעזר צייטלין שכתב ע"ד נסיעתו חזרה לאה"ק (סי' "מקדש מלך" ח"ב ע' 432):

המצו"ב לצדקה שם, אעה"צ.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צירף 180 לירות].

מח

[סביבות כ"ד טבת]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר: (1) להתי' משה חיים לויך שהכניס את המודעה שפרסמו על אירוע שמקיימים ביום הבהיר יו"ד שבט ליוצאי רוסיה ע"י "FREE" (תשורה לויך בדר"ח טבת תשע"ה); (2) להתי' יונה אבצן שהכניס את המאמר ד"ה בעצם היום הזה, ושיחות: ש"פ ויצא, ש"פ וישלח, ו"תענית שעות" כ"ג כסלו – בעיבוד אנגלי (מהעתקה, באדיבות ר' שמואל שי' אבצן)]:

נת' ות"ח.

ודבר בעתו –

בסמיכות למוצש"ק כ"ד טבת

– יום הילולא דאדמו"ר הזקן –

וכקביעות דשנה ההיא.

אזכיר עה"צ.

מט

[כ"ו טבת]

מענה לר' שניאור זלמן יצחק יהושע חאנין שכתב – בקשר לס' המאמרים אעת"ר הנמצא בהכנות לדפוס ע"י מערכת "אוצר החסידים": "מצו"ב מאמר על פרשת וישב שנת אעת"ר, המאמר קבלתי אתמול (כ"ה טבת) מ[ח.ל.], הוא העתיק את המאמר מגוף כתי"ק של אדמוני"ע". במכתבו כתב בארוכה את סיפור מאמרים אלו, וכתב: "כפי הנראה יש לו עוד מאמרים כאלו, והנני מקוה שאוכל לקבלם" (מצילום כתי"ק – תשורה שטרן ט"ו אד"ר תשס"ה):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן קו תחת התיבות "יש לו עוד מאמרים כאלו", וכתב:

עפכהנ"ל יכנסו כהנ"ל בהוספות שבסו"ס אעתר בצירוף בהערה ס' השתל' הנ"ל

מהיר

ג

[שלהי טבת]

מענה לר' שלום דובער לוי (מצילום כתי"ק – קובץ "עבודת הקודש אצל הרבי" ע' לא):

מהיר

בנוגע לעבוה"ק דילי' בעתיד הקרוב:

במסגרת דאדה"ז – ההו"ל דמאמרים (תורות) הקצרים (בצירוף אגרותיו (לבד – שנכנסו בתניא ואין בהם הוספות))

ולשלימות הענין – יכלול בהם גם – שהו"ל במאה שערים, בונה ירושלים, דיסקין, הילמן, הק"ן.

ואולי: להו"ל ביכל שבו ריבוי תורות הנ"ל, כמו ביכל הקטן דרא"ו – בתור התחלה ואח"כ ס' הוספות

בהנ"ל מוכרח שיצרף אליו עוד כו"ב, כדי שיבוא הדבר בפו"מ

[וראה לקמן מענות: פ, קו, קסו, קסז, קעה, קעו].

נא

[ב' שבט]

מענה למארגני הדפסת ס' התניא בעיר בני ברק (ס' "תורת חב"ד – ביבליוגרפיות" ח"א ע' 146):

הסכמה וברכה ושתהא בשעטו"מ

[וראה לקמן מענה נד].

נב

[ו' שבט]

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (לקו"ש ח"ז ע' 472):

כו"ב ילדו בניתוח קסרי יותר משלש פעמים, ובכ"ז – לא קשרו הצינורות, כמפורסם.

קדימה להולדה בביה"ר שהיא רגילה בו. אזכיר עה"צ לכהנ"ל.

נג

[לאחר ש"פ בא, ח' שבט]

מענה להרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי שכתב – בקשר לשיחת ש"פ בא, בענין החילוק בין סעודת שבת, שצ"ל הדלקת הנר משום שלום ביתו, משא"כ בסעודות שבימות החול:

"בדעתנו להכניס קטע דלהלן – משיחת קודש ש"פ בא ש.ז. – בקובץ "הערות וביאורים", שנדון שם בענין זה. (המראה מקומות יהיו למטה). . [צילום כתי"ק הגהות השיחה – ראה ס' היובל הערות וביאורים דלקמן].

ויש לברר: א) הרי בלקו"ש דחנוכה ש.ז. [לקו"ש חט"ו ע' 372 ואילך] נתבאר דלהרמב"ם הענין דנר שבת אינו פרט בהעונג דסעודה (כשיטת אדה"ז) אלא "אפי' אין לו מה יאכל" הי"ז עונג וכבוד מחמת עצמו, משמע מזה, דלשיטתו הענין דנר שבת אינו קשור עם הסעודה דוקא, ולפי הנ"ל נמצא לכאוי' לכו"ע גם להרמב"ם הוה נר ביתו – שלום בית – תוצאה מאכילה ושת"י מצד החשיבות שבהסעודה.

(אם אפשר לחלק בין עונג וכבוד – דדוקא זה הוא ענין מצ"ע גם בלי אכילה – להענין דשלוש ביתו דגם לשיטת הרמב"ם ה"ז דוקא מצד החשיבות שבהסעודה, ועפ"י נמצא דנר חנוכה ונר ביתו שלום בית קודם דוקא כשיש לו מה יאכל).

(ב) הרא"ש ביומא פ"ח ס"י ז"ך כתב וז"ל: ויראה שיש לברך על הדלקת הנר כמו בשבת משום שלום בית עכ"ל, וזהו לגבי יוהכ"פ, נמצא ששם יש שלום בית גם בלי חשיבות של סעודה? (אלא דאדה"ז בסי' תר"י לא הזכיר שלום בית גבי יוהכ"פ וצ"ל הטעם בזה, גם אי מדליקים רק משום כבוד, למה מברכים עליו, דהרי בסי' רס"ג סעי' י"א כתב דאין מברכים משום כבוד גרידא).

(ג) הרי אדה"ז כתב בסי' רס"ג סעי' ט' דגם כשאוכל במקום אחר צריך להדליק בחדרו ולברך משום שלום בית כדי שלא יכשל בעץ או באבן (ע"ד שכתב בסעי' א'), משמע מזה דגם בלי חשיבות של סעודה, יש הענין דשלוש בית עד שמברכים עליו. (בעת ההתוועדות הזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות "שלא יכשל בעץ או באבן" אלא שאין זוכרים הביאור).

אם אפ"ל בכל הנ"ל דלא רק דהסעודה פועל חשיבות לנרות ושלום בית, אלא גם עצם הזמן דשבת ויו"ט הוה זמן חשוב (דעל זמן זה יש חיוב בעונג וכבוד, וביוהכ"פ בכבוד לבד) הנה הזמן גופא אחשבי' להנרות ושלום בית, ע"ד דאמרינן גבי סעודה?!

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – ס' היובל הערות וביאורים ע' פט-צ):

[1] סימן בעיגול את מה שכתב: "ויש לברר: א) הרי בלקו"ש דחנוכה ש.ז. נתבאר כו", וכתב:

מה שלא ברור אצלם – יעירו בהערות המערכת

[2] על מה שכתב: "אם אפ"ל בכל הנ"ל דלא רק דהסעודה פועל חשיבות לנרות ושלום בית, אלא גם עצם הזמן דשבת ויו"ט הוה זמן חשוב (דעל זמן זה יש חיוב בעונג וכבוד לבד) הנה הזמן גופא אחשבי' להנרות ושלום בית, ע"ד דאמרינן גבי סעודה?!" – סימן בעיגול את התיבות "הסעודה פועל חשיבות", וכתב:

הפכו העיניים – הזמן פועל החשיבות בהסעודה [הנרות ושלום בית]

נד

[סביבות יום הבהיר יו"ד שבט]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר : (1) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ בא – יו"ד שבט (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ בשלח תש"מ (גליון קמג)); (2) למארגני הדפסת ס' התניא בעיר בני ברק שהכניסו את הספר (ס' "תורת חב"ד – ביבליוגרפיות" ח"א ע' 146); (3) להתי' יונה אבצן שהכניס מאמר באתי לגני תש"מ בתרגום לאנגלית (מהעתקה, באדיבות ר' שמואל שיי אבצן)]:

נת' ות"ח.

ודבר בעתו –

בסמיכות ליו"ד שבט העשירי יהי' קודש,

דויהי בשלשים, שנה השביעית, שבת לה'.

אזכיר עה"צ

נה

[יום הבהיר יו"ד שבט]

מענה לה"ועד להפצת שיחות" שכתבו: "הרה"ת ר' מאיר בן חוה נעכא שיי' זאיאנץ לקח ע"ע ההוצאות של ספר המפתחות ללקו"ש י-יד שהננו מו"ל עתה, הנ"ל נדב הספר לכבוד שנת השלושים לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א לאורך ימים ושנים טובות" (מצילום כתי"ק – נדפס לעיל. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות ר' שניאור זלמן יצחק יהושע שיי' חאנין וזכות הרבים תלוי' בו):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול תיבת "עתה", וכתב:

מתי בפו"מ?

נו

[לאחר ש"פ בשלח, ט"ו שבט (1)]

מענה להתי' לוי יצחק גינזבורג על מכתבו בהמשך להמדובר בהתועדות ש"פ בשלח – בזה שלא פירש רש"י מהו הרעש ש"וייראו מאד ויצעקו בני ישראל גוי", והלא הקב"ה הודיעם על כל זה מראש, והבטיחם שכל זה הוא כדי שיהי' "ואכבדה בפרעה ובכל חילו וידעו מצרים כי אני ה'". במכתבו כתב שאולי יש לבאר ע"פ פרש"י וישלח (לב, יא) עה"פ "קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית גוי", "נתמעטו זכיותי ע"י החסדים והאמת שעשית עמי לכך אני ירא שמא משהבטחתי נתלכלכתי בחטא ויגרום לי להמסר ביד עשוי". ועד"ז בנדו"ד, וכפרש"י לקמן (יד, יט) "שהיו ישראל נתונים בדין באותה שעה אם להנצל אם להאבד עם מצרים" (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ בהו"ב תש"מ (גליון קנז)):

על מה שכתב (מפרש"י וישלח): "שמא משהבטחתי נתלכלכתי בחטא", כתב:

הרי עברו בינתיים רק ימים אחדים

נז

[לאחר ש"פ בשלח, ט"ו שבט (2)]

מענה להתי' לוי יצחק גינזבורג על מכתבו – בהמשך להמענה שקיבל על שאלתו בהמדובר בהתועדות ש"פ בשלח, שמאז ההבטחה "ואכבדה בפרעה" עברו רק ימים אחדים. במכתבו שאל, דהרי לכאורה הבטחה זו הייתה רק שפרעה וחילו יאבדו ולא שבנ"י ינצלו, וכמדוייק גם בלשון רש"י "אם להאבד עם מצרים" שמצרים יאבדו מכל מקום, ועפ"ז לכאורה יש מקום לומר שאין זה סתירה להבטחה הקודמת, ולכך יראו בני"י כ"כ (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ בהו"ב תש"מ (גליון קנז)):

עושה מהטפל עיקר ומהעיקר – לא כלום !!

נח

[סביבות ט"ו בשבט]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר : (1) למערכת הערות התמימים ואני"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ בשלח (קובץ הערות התמימים ואני"ש מאריסטאון ש"פ יתרו תש"מ (גליון קמד)); (2) למערכת הערות התמימים ואני"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ יתרו (קובץ הערות התמימים ואני"ש מאריסטאון ש"פ משפטים תש"מ (גליון קמה))]:

נת' ות"ח,

ודבר בעתו –

בסמיכות לר"ה לאילנות ביום הש"ק

שבת שירה בשנה השביעית שבת לה'.

אזכיר עה"צ.

נט

[שבט]

מענה למר שמעון דערבארמדיקער – יהודי מבוגר מצאצאי הרה"ק הרלוי"צ מבארדיטשוב, שהגיע לחצרות קדשנו יחד עם הקבוצה מברזיל לרגל יום הבהיר יו"ד שבט. במהלך ההתועדות התרגש במיוחד בראותו את כ"ק אדמו"ר שליט"א, וקיבל התקף-לב לייע על אתר, ואושפז בבית הרפואה. בעת שהותו שם שלח לו כ"ק אדמו"ר שליט"א סידור עם חתי"ק, והורה לו לעסוק במבצעים בין המאושפזים. ברצונו של הנ"ל הי' להכנס ל"יחידות", אך הרופאים לא הרשו לו בשום אופן, והצטער על כך מאד (תשורה ווייטמאן י"א אלול תשס"ו). תשורה צייטלין כ"ט טבת תשע"ח. יומן ר' מיכאל אהרן שי' זליגסון):

הרי השתתף בהתועדות, והתועדות הרי זו יחידות אלא שבמעמד כמה וכמה מישראל, וק"ל. בטח קיבל הסידור. מצו"ב לצדקה, אזכיר עה"צ.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צירף 18 דולר].

ס

[שבט]

מענה לא' השלוחים שהכניס דמי "מעמד" על הזמן שמיום הבהיר יו"ד שבט תש"י ועד יום הבהיר יו"ד שבט תש"מ (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות א' מאנ"ש ש"י וזכות הרבים תלוי בו):

נלקח נת' ות"ח אזכיר עה"צ

סא

[כ"ד שבט]

מענה להרב שמואל פסח באגאמילסקי שכתב:

"בהמשך למה שכתבתי בהערות התמימים ואנ"ש דמוריסטון (גליון קמב) הערות על תרגום האנגלי של סידור תהלת ה', וכתבתי שם שנלפענ"ד דדעת אדה"ז הוא דבמקום הזכרת השם בברכה לא מהני כינוי, ושתיבת "לארד" הוא רק כינוי (משא"כ תיבת "ג-ד").

ולפי"ז כתבתי דיש מכשול לרבים, אלו שמתפללים מתוך תרגום האנגלי, שלא יצאו ידי"ח שמו"ע וברכות ק"ש ודומיהם, ואפשר ג"כ ברכות השחר ודומיהם.

וכתבתי שם שאם כנים דברי צריכים לתקן ג"כ תרגום האנגלי של חוברת "ברכות ותפלות".

הנה כעת שמעתי אומרים שחוברת ברכות ותפלות הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.

ולכן הנני לבקש סליחה ומחילה כו' וכו' ושלא יהי' שום הקפדה כלל וכלל עלי. כי באם הייתי יודע מזה אפשר שלא הייתי כותב כל הנ"ל, ובפרט בהסגנון שכתבתי".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (הקדמה לקובץ "שאלות פירושים וביאורים" חוברות א-ב):

[1] על מה שכתב: "הנה כעת שמעתי אומרים שחוברת ברכות ותפלות הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א", כתב:

1) אמרתי וכו' פעמים – שאינני אחראי כלל לכל הנאמר ע"י כאו"א בשמי.

2) פשיטא שכשאני "מגי" חוברת היו"ל ע"י המל"ח וכיו"ב – תוכן הגהתי בללות הרעיון, הגישה וכיו"ב, אבל לא ענין כהנ"ל.

3) ז"ע נדבר בי"ש בפי' ובאריכות – שכשיש קושיא בד"ת וכיו"ב א"צ כלל [סליחה ומחילה כו' וכי' ושלא יהי שום הקפדה כלל] ואדרבה צריך לאומרה וק"ו מקוב"ה אמר וכו'. וק"ל.

כמובן – יכול לפרסם כ"ז.

[2] סימן קו תחת התיבות: "שלא הייתי כותב כל הנ"ל", וכתב:

!?

[3] וכתב:

מהיר

סב

[כ"ו שבט]

מענה להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" המרכזית שהכניסו את המודעה ע"ד מסיבת "צאתכם לשלום" עבור תלמידים השלוחים לישיבה גדולה מלבורן אוסטרליא ("התקשרות" גליון רכא. יומן ר' מיכאל אהרן שי זליגסון):

ויה"ר שתהא בהצלחה (המביאה לידי מעשה, שהוא העיקר) אזכיר עה"צ.

סג

[שלהי שבט]

מענה לר' יוסף יצחק זלצמן שכתב: "נכנסתי לכולל בתחילת טבת ועכשיו מציעים לי להתעסק עם יהודים יוצאי רוסיה והנני שואל אם להתעניין בהצעה או להמשיך ללמוד בכולל" (תשורה יוזביץ כ"ה מרחשון תשע"ח):

להתעניין. אעה"צ.

[וראה לקמן מענות: קכג, קפו. ליקוט מענות קודש תשמ"א מענות ד, כה, קו].

סד

[שלהי שבט (1)]

מענה למרת יוכבד הלפרין על מכתבה בקשר להשתתפותה, יחד עם מרת גיטא גליצנשטיין, בכינוס נשי ובנות חב"ד שהתקיים במיניאפוליס מיניסוטה – ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א אליהן לדחות את הטיסה לאה"ק, ולהשתתף בכינוס, ולהעתיק את הרשמים עבור נשי ובנות חב"ד באה"ק (תשורה כהן י"ט אד"ש תשע"ט):

[1] במכתבה כתבה: "חזרנו מהדינר במסגרת של הכנס (הקאנוונשן) שהתקיים באווירה טובה ומעניינת מאוד. החברה המארחת מאני"ש, ר' משה פלר וחבריו, ראויים להערכה על דרך עבודתם הקדושה והרוח הרגועה והליברלית השוררת במקום. . אנחנו נשתדל להעתיק ולתרגם למעשה כל מה שיהיה באפשרותנו. אנחנו מבקשות את ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א להצלחה ובריאות הגוף, כדי שנוכל למלאות את שליחותנו".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

ת"ח ת"ח על הבשוי"ט כן תבש"ט תכה"י.

[2] במכתבה כתבה ע"ד האירוח בבית משפחת שלייר (משפחת ישראלים שהיגרו למיניאפוליס), היחס החם וההתעניינות שלהם בתומ"צ.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

מוסג"פ מענה להנ"ל (שבטח ימסר בתוס' ביאור – אם נצרך).

אזכיר עה"צ.

סה

[שלהי שבט (2)]

מענה למשפחת שלייר שכתבו – בקשר לנציגות נשי ובנות חב"ד באה"ק שהתארחו אצלם במהלך שהותן במיניאפוליס: "רוצים אנו להודות לך על ששלחת לביתנו את הגב' יוכבד הלפרין ואת הגב' גיטה גליצנשטיין, הייתה זו זכות גדולה עבורנו להכירן, לשוחח איתן, וללמוד מהן רבות על מחשבת חב"ד, על דרכי אנוש, ועל היהדות בכללה. . חשים אנו מאז בואן אלינו קרבה חדשה שנולדה בנו לכל דבר יהודי, ורוצים אנו שוב להודות לך על שזכינו, ברשותך, להכירן" (תשורה כהן י"ט אד"ש תשע"ט):

ת"ח על הבשו"ט הנ"ל, כן יבש"ט גם בעתיד, כולל – ש"תרגמו" הרושמים הנ"ל ל"שפת" המעשה. והרי המעשה הוא העיקר. אזכיר עה"צ.

סו

[שלחי שבט]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר : (1) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ משפטים (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ תרומה תש"מ (גליון קמו)); (2) להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" המרכזית על דו"ח מההכנות למבצע פורים (תדפיס מספר "ועבדי דוד" – חג הפורים – ע' 30); (3) להתי משה חיים לויין שכתב ע"ד מסיבת פורים הנערך ע"י "FREE" ביום ז' אדר עבור יוצאי רוסיה (תשורה דובאווי"ט שבט תשע"ב. וראה לקמן מענה עה); (4) להתי יוסף יצחק הלוי שגלוב שהכניס קונטרס "שני מכתבים" מאדמו"ר מהרי"ץ שמו"ל בהוצאה רביעית לרגל חתונת אחיו התי מנחם מענדל הלוי שגלוב (תשורה צייטלין ז' תמוז תשע"ב); (5) להתי מיכאל אהרן זליגסון על מכתבו בקשר לשיעור ב"תורה אור" שמוסר למקורבים (יומן הנמען שי. וראה לקמן מענה עג); (6) לר' יוסף יצחק ליבעראווי על מכתבו בקשר ל"מכון לוי יצחק" לתרגום השיחות ללה"ק (מהעתקה, באדיבות ר' שניאור זלמן יצחק יהושע שי' חאנין. וראה לקמן מענה עד):

נת' ות"ח.

וזבר בעתו –

בסמיכות לש"ק: מברכים חודש אדר,

שקלים, מ"ח.

חודש הגאולה.

אזכיר עה"צ.

סז

[ועש"ק משפטים, כ"ח שבט]

מענה לא' מרבני אני"ש שכתב :

"בנוגע לתקנת כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע דבור ע"ג בור – התברר ע"י העסקנים דמקוה טהרה דפה שלפי דעת מומחי המדע אף באופן כזה כל המים מתערבים מעצמם, ובמשך זמן קצר ביותר, ובפרט במי גשמים ומים שאובים – להיות שהמ"ש כבדים יותר לרגל המינרלים וכו' שבתוכם, גם עשו (בעצמם ובלברטריות) כו"כ נסיונות באופנים שונים [היינו ע"י בדיקת המלח והמינרלים וכו' שבמים לפני שהוכנסו לבורות ואח"כ; ע"י מים צבועים וכו'], – ולכאו', לפום ריהטא רואים בחוש כדברי המדענים.

[יוצא מן הכלל: כשהמים התחתונים מי באר העשירים במינרלים וכו', או כשמערבים מלח במים התחתונים. והנה אני טענתי שמכל הנסיונות שעשו אין שום סתירה להמבואר ברשימה הנ"ל, כי יתכן שאף שהמ"ש כבדים יותר – מ"מ השינוי הגדול במדת החום מכריע [משא"כ בנסיונות שעשו (בכלים של זכוכית בכעין בור ע"ג בור) הנה לרגל שהזכוכית מעביר את החום, ושהכל עומד ע"ג קרקע – במשך זמן קצר מדת החום בבי' החלקים משתווה]. אמנם לפי"ז: 1) הדבר יהי' כן רק במקוה שברשימה הנ"ל, ולא במקואות שעושים היום בעולם דבור ההשקה הוא בור ע"ג בור. 2) גם במקואות שלנו מה אפשר להגיד: א) כשמכניסים לבור הטבילה מ"ש צוננים ומחממים אותם שם. ב) אם לא מריקים המ"ש מהמקוה מיד, ונשארים שם עד שמצטננים].

בפה – כולם הופתעו מהנ"ל, ויתכן שמשו"ז יעשו שינויים במקואות טהרה דפה.

[בשכונתינו: המים שבבור הטבילה (הנכנסים דרך בור זריעה) משקים תמיד לאוצר של מ"ג המושק לעוד אוצר דמ"ג. אלא שאת ההשקה שבין בי' האוצרות פותחים רק פעם בכשבועיים למס' דקות (ולפמש"כ אדמו"ר הצ"צ ביו"ד סו"ס קעא (ועוד) לא הרויחו בזה כלום. לאחר שעוררתי ע"ז השכילו לעשות נקב קטן בפקק שבין בי' האוצרות, וצ"ע). את המ"ג לא מחליפים מעולם, ולפי המצב עכשיו – גם אין אופן איך להחליפם. בבנין המקוה הנ"ל עוד מקוה שבור ההשקה הוא בור ע"ג בור, אלא שעתה משתמשים בו לגברים. מתחילה עוררתי לפתוח גם מקוה זה לט"נ, אבל אח"כ נסתפקתי בדבר, אם יש בזה המעלה המבואר ברשימה הנ"ל (מטעם הנ"ל). – גם במקוה זה אין לע"ע דרך להחליף את המ"ג].

ושאלתי ובקשתי: במה היא נקודת הטעות, היינו החילוק בין דברי המדענים (והנסינות הנ"ל) להמכוון שברשימה מדברי כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע, ואיך להסביר זאת".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (תשורה ניסילעוויטש י"ט שבט תשע"א):

[1] על מה שכתב: "בנוגע לתקנת כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע דבור ע"ג בור – התברר ע"י העסקנים דמקוה טהרה דפה שלפי דעת מומחי המדע כו", כתב:

צ"ע למי קורא מדענים – ובכל אופן מי שאינו יודע שאין מי באר אחד שווה להשני בכל פרט דהנ"ל ועאכו"כ – בנוגע להכלל, וכן – בנוגע למי גשם – דיום א' לשני, וכן בנוגע למים – שאובים ממקום א' להשני וכו' ובכ"ז מכריז כללים כהנ"ל ובפשיטות גמורה – אינו בגדר מדען כלל

[2] על מה שכתב: "המים מתערבים מעצמם, ובמשך זמן קצר ביותר", כתב:

אפילו בצלוחית טה – רואים ההיפך כשאין משתמשים בכך

[3] על מה שכתב: "בשכונתנו: המים שבבור הטבילה (הנכנסים דרך בור זריעה) משקים תמיד לאוצר של מ"ג המושק לעוד אוצר דמ"ג כו", כתב:

ידבר בכ"ז עם הרז"ש שי' דווארקין

[וראה לקמן מענה עח].

סח

[לאחר ש"פ משפטים, ער"ח אדר (1)]

"צעטלי" בכתי"ק שכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א להמניחים בהמשך להמדובר בהתועדות ש"פ משפטים – שנתבאר פרש"י עה"פ (משפטים כג, טו) "חג המצות . . לחודש האביב", "שהתבואה מתמלאת בו באבי . אביב לשון אב בכור וראשון לבשל פירות", משא"כ לפני"ז עה"פ (בא יג, ד) "היום אתם יוצאים בחדש האביב" פרש"י "כך אמר להם ראו חסד שגמלכם שהוציא אתכם בחודש שהוא כשר לצאת לא חמה ולא צנה ולא גשמים", והביאור – כיון דבפרשת בא המדובר הוא ביציאת מצרים, ובפרשת משפטים המדובר הוא בחה"פ בכל שנה ושנה. ונתבאר שהטעם שפרש"י את התיבות "חודש האביב" בפרשת משפטים, ולא פירשו לפני"ז בפרשת בא, הוא כיון שה"בן חמש למקרא" יודע פירוש תיבת "אביב": (א) ע"פ פירוש תיבת "אב"; (ב) ע"פ מש"כ לפני"ז במכת ברד (וארא ט,

לא) "והפשתה והשערה נכתה כי השערה אביב והפשתה גבעול", ופרש"י "כבר ביכרה ועומדת בקשי ונשתברו ונפלו" (מצילום כתי"ק – תשורה חאנין ב' ניסן תשע"ז):

המשך הסיום דאביב

והנה הנ"ל (דסמיד על פי' בושעורה אביב) פשוט, ומהו הפי' הא' והוא בא רק – לאחריו

כי אדרבא דוקא בפי' הב' קלאץ קשיא: לאחריו והשעורה אביב היו עוד מכות אח"ב, כל מכה שמשה חדש (פרש"י וארא – אפילו את"ל שאין זה שייך בבכורות ואולי גם לא בחושך) – עפ"ז איך זה חודש האביב – לאחריו שעבר כ"כ זמן מהוהשעורה אביב ובפרט להפי' ברש"י שגם החטה הייתה כבר אביב אלא שפלאי

סט

[[לאחר ש"פ משפטים, ער"ח אדר (2)]]

מענה ל"ועד הנחות התמימים" על שאלתם – בקשר להמדובר בהתועדות ש"פ משפטים והמענה שקיבלו:

"מצוי"ב הביאור בפרש"י על ד"חודש האביב" (דש"פ משפטים) והכנסנו (באידיש) הסיום (והמשכו) ע"פ גכתי"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א, האם נרשם נכון? [כ"ק אדמו"ר שליט"א הגי' כו"כ הגהות בההנחה שצירפו – צילום כתי"ק בתשורה דלקמן].

עדיין לא תפסנו:

א) בס"ה – הוקשה: ע"פ הפי' שהבן חמש מבין מעצמו ש"אביב" הוא מלשון "אב" – "ק"ק לומר דבמשפטים הפי' אב בא כשני ובפי' בא הוא פשוט כ"כ עד שאין רש"י מזכירו" –

ולא תפסנו:

בפי' בא הרי זה שהבן חמש מבין מעצמו ש"אביב" הוא מלשון "אב" בא בהמשך למ"ש לפני"ז – "החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה", וא"כ מובן ש"חודש האביב" מלשון "אב" פי' – "אב וראשון" לחדשים?

אבל בפי משפטים אפילו אם הוא מבין מעצמו ש"אביב" הוא מלשון "אב" – עדיין צריך הסבר לאיזה דבר הרי"ז "אב וראשון" – ולכן הוצרך רש"י לפרש שם שהוא "אב בכור וראשון לבשל פירות", ותיבת "אב" הוא "בתור קשר וממוצע לתיבת בכור וראשון" (כמ"ש כ"ק אדמו"ר שליט"א לוואלדמאן שי').

(ב) בס"ה – אם נאמר שמכת בכורות ומכת חושך לא שמשו חודש – נשאר י"ב חודש ומשהו בין הזמן ד"השעורה אביב" עד יציאת בניי ממצרים ("בחודש האביב") – ולכאורה אין זה כ"כ זמן, ואולי הוא עדיין חודש האביב?

(ג) עדיין לא נתבאר (שאלה הב') מדוע רש"י מפרש ב' פי' (או פי' א' עם תוס' ביאור) ב"חודש האביב" (בפי' משפטים).

גם: למה לא סמך רש"י בפי' משפטים עמ"ש לפני"ז בס"פ וארא. ובפרט שזהו אותו הפי' – "אביב" מלשון "אביה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – תשורה חאנין ב' ניסן תשע"ז):

[1] על מה שכתבו: "ע"פ הפי' שהבן חמש מבין מעצמו ש"אביב" הוא מלשון "אב" – "ק"ק לומר דבמשפטים הפי' אב בא כשני ובפי' בא הוא פשוט כ"כ עד שאין רש"י מזכירו", כתב:

[ע"פ הפי' שהבן חמש מבין מעצמו ש"אביב" הוא מלשון "אב" – "ק"ק לומר דבמשפטים הפי' דאביב לשון אב בא כשני ובפי' בא הוא פשוט כ"כ עד שאין רש"י מזכירו"]

[2] על מה שכתבו: "ולא תפסנו", כתב:

[ולא תפסנו], **כי "כמובן" – השמיטו בפרש"י תיבת "לשון" והולידו הקושיא**

[3] על מה שכתבו: "אבל בפי' משפטים אפילו אם הוא מבין מעצמו ש"אביב" הוא מלשון "אב" – עדיין צריך הסבר לאיזה דבר הרי"ז "אב וראשון" – ולכן הוצרך רש"י לפרש שם שהוא "אב בכור וראשון לבשל פירות", ותיבת "אב" הוא "בתור קשר וממוצע לתיבת בכור וראשון" (כמ"ש כ"ק אדמו"ר שליט"א לוואלדמאן שי'), כתב:

[ולכן הוצרך רש"י]?! [לפרש שם שהוא "דאביב לשון [אב בכור וראשון לבשל פירות", ותיבת "אב" הוא "בתור קשר וממוצע לתיבת בכור וראשון"]

[4] על מה שכתבו: "בס"ה – אם נאמר שמכת בכורות ומכת חושך לא שמשו חודש – נשארתי י"ב חודש ומשהו בין הזמן ד"השעורה אביב" עד יציאת בניי ממצרים ("בחודש האביב") – ולכאורה אין זה כ"כ זמן, ואולי הוא עדיין חודש האביב?", כתב:

[בס"ה – אם] **כי ספק הוא, אפילו בנוגע להתראת** [מכת בכורות]

[אם] נאמר שמכת בכורות ומכת חושך לא שמשו חודש – נשארתי י"ב חודש ופשהג] **דארבה וג' שבועות (דהתראה) וג' ימים דחושך ויום (או ג' שבועות דהתראת בכורות)** [בין הזמן ד"השעורה אביב" עד יציאת בניי ממצרים ("בחודש האביב")]

– ולכאורה אין זה כ"כ זמן, ואולי הוא עדיין חודש האביב!]

[5] על מה שכתבו: "עדיין לא נתבאר (שאלה הבי') מדוע רש"י מפרש ב' פי' (או פי' א' עם תוס' ביאור) ב"חודש האביב" (בפי' משפטים)", כתב:

כיון שנתמלאה באיבי' (באמצע ניסן) – למה מחכים חמשים יום עד הקציר?! ולכן מוסיף שהוא רק ראשון כו'

[6] על כללות המכתב, כתב:

לאחר כ' שנים לימוד צריך לשאלני עד"ז?!

שבעים

[מוצש"ק משפטים, ער"ח אדר]

מענה לא' השלוחים (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות א' מאנ"ש שי' וזכות הרבים תלוי' בו):

בתמהון גדול קראתי הפר"כ – השקו"ט – שבין המשתתפים וההסברות של כאו"א שי' והעיקר – המסקנות בנוגע להמעשה הוא העיקר (שהמוסדות, אהבת ישראל וכו').

וכנראה שכל המדובר בנדו"ד מתחיל מיו"ד שבט וע"ע לא רק שהגיע (אנרירן בל"א – לקו"ת ר"פ שמיני) אלא גם לא הגיע כפשוטו, שאף שיש חילוק בצדקת טענותיהם וכו' – בהעדר ד"הגיע" שווין וכו'. והשם ירחם ויצליח את כאו"א מאתנו ובל' הידוע – שיפעול בי ובהשומעים.

אזכעה"צ

שבעים ואחד

[אדר"ח אדר]

מענה להתי' יצחק מאיר הכהן סוסיבר וב"ג חוה ברוומן שביקשו הסכמת וברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א להשידוך שלהם (תשורה עבער בדר"ח כסלו תשע"ד):

נכון השידוך ויהי' בשעטומו"צ אזכיר עה"צ.

עב

[בדר"ח אדר]

מענה להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" שכתבו: "אתמול במשך היום והיום חצי יום עסקו בעשיית התיקים להמבצע פורים עשו 30,000 תיקים ומצו"ב דוגמא מתיק. ואתמול לאחר שבאו חזרה מהמקום שעשו התיקים (בעיר מאנט ווערנען) כבר באו לאחר תפלת ערבית ולא זכו לקבל הדולערס מכ"ק אדמו"ר שליט"א, הממונים בקשו להשתדל אם אפשר שעוד יקבלו, כל הקבוצה, הדולערס. הממונים . . מבנות חב"ד הממונות . . ועזרו בזה . . ס"ה 40 משתתפים" (תדפיס מספר "ועבדי דוד" – חג הפורים – ע' 30):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול את התיבות "ס"ה 40", וכתב:

מצו"ב

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צירף 40 שטרות של דולר].

עג

[ב' אדר]

מענה להתי' מיכאל אהרן זליגסון ששאל – בקשר לשיעור ב"תורה אור" שמוסר למקורבים – האם ללמוד בכל שבוע מאמר חדש, ומה שלא יסיימו בפנים ימסור להם בע"פ; או, ללמוד מאמר אחד בשלימותו במשך כמה שבועות (קובץ הערות התמימים ואני"ש מאריסטאון ש"פ תצוה תש"מ (גליון קמז). יומן הנמען שי'):

קדימה שמכל שיעור יצאו בענין שלם בפ"ע. העיקר לסיים ענין.

וצירף את המענה כללי-פרטי דימים אלו (לעיל מענה סו).

עד

[ג' אדר]

מענה לר' יוסף יצחק ליבעראוו על מכתבו בקשר ל"מכון לוי יצחק" לתרגום השיחות ללה"ק (מצילום כתי"ק – תשורה סימפסון י"ז שבט תש"פ. "בית משיח" גליון 22. והעתקת המזכיר, באדיבות ר' שניאור זלמן יצחק יהושע שי' האנין):

כמובן כהנ"ל שייך לעסקני אנ"ש שי' שבאה"ק המבינים בכיו"ב. ופשוט שצ"ל התדברות בין כל המתעסקים בזה – מתוך אהבת ישראל – שלא להכפיל ענינים, ניט חאפן אחד אצל השני וכו'. ובענין טוב ונחוץ כהנ"ל – הזהירות בזה נחוצה ביותר. (2)

וצירף את המענה כללי-פרטי דימים אלו (לעיל מענה סו).

עה

[תחלת אדר]

מענה להרב שמואל פסח באגאמילסקי על מכתבו בקשר למסיבת פורים שעורך (תשורה דובאוו י"ט שבט תשע"ב):

בטח יעשו מבצעי:

תפילין, תורה, צדקה על אתר.

יתנו קיצור פורים (ושהשנה התענית ביום ה') וכו'.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה למסור העתק המענה להת' משה חיים לוין בקשר למסיבת פורים הנערך ע"י "FREE" עבור יוצאי רוסיה (תשורה שם)].

עו

[סביבות ז' אדר]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר: (1) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ תרומה (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ תצוה תשי"מ (גליון קמז)); (2) להת' יונה אבצן שהכניס את שיחת נר ה' דחנוכה לילדים בעיבוד אנגלי, ועלון

"Wellsprings" שי"ל לפורים (מהעתיקה, באדיבות ר' שמואל שי אבצף):

נת' ות"ח.

ודבר בעתו –

בסמיכות לז' אדר בשנה השביעית, שבת לה'.

אזכיר עה"צ.

עז

[ט' אדר]

מענה לר' שלום הלוי דוכמאן שהכניס פרוספקט הסברה אודות "כולל חב"ד" שהכינו. בדף הקדמי של הפרוספקט נכתב שהכולל מספק עזרה "בירושלים בישראל" (סי' "שליחות כהלכתה" ע' 623. "כפר חב"ד" גליון 1678):

עניתי בכללות והוחזר מבלי כל הוספת ביאור. האין לכוללים כל פעולות חוץ מירושלים ת"ו?

היהי' קיצור בלה"ק, בצבעים?

עח

[ט' אדר]

מענה לא' מרבני אני"ש שכתב:

"באשר לא זכיתי להבין תשובת כ"ק אדמו"ר שליט"א על מכתבי נידון תקנת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע [לעיל מענה סז], הנני להבהיר בזה הספיקות שבמכתבי האי' (שהשתדלתי לקצר בו כדי לא להטריח כו').

1) ה"מדענים" – ואמרו לי שדיברו עם מומחים ב-2 מקצועות נפרדות אמרו בלשון של ודאות ופשיטות שזה מטבע המים שיש תנועה תמידית (כמדומני השתמשו בל' "Fusion"). והכל מתערב. [ולפום ריהטא יש להעיר בזה מחי' הריטבי"א למכות ד"ד ע"א וז"ל: והנכון בזה מה שפי' הראב"ד בשם ר"מ הדרשן דשאני הכא דהים הגדול מימיו מלוחים וכבדים ואין המים המתוקים מתערבים עמהם וכו'. – דלכאוי' משמע

דבלאה"כ (היינו כשכולם יהיו מתוקים) היי הכל מתערב אף ד"קאי וקיימא".

(2) בנוסף לזה, עשו עסקני המקוה (בעצמם) נסיונות בכלים של זכוכית המנוקבים זלי"ז בכעין בור ע"ג בור (היינו שלקחו כלי זכוכית גדולה ותיקנו באמצעה ריצפה עם נקב קטן), וב-2 אופנים:

(א) נתנו מי גשמים ומ"ש לבדיקה כימית שהראה חילוקים גדולים במינרלים וכו' שבבי מימות אלו. אח"כ הכניסו (בזהירות – כדי שלא יתערבו) ב' המימות ל-2 חלקי הכלי הנ"ל ועמדו כך, בלי כל תנועה, משך כמה ימים. לאחר כמה ימים הביאו את המים (שהוציאו אותם בזהירות כנ"ל) לבדיקה נוספת. תוצאות הבדיקה: כמעט שלא היי שום חילוק בין המ"ג והמ"ש.

(ב) הוסיפו סוג צבע מיוחד במים שבא' ה"בורות" (היי צבע כזה שלפה"נ "קלטו" המים את הצבע, והכל נהי כ"גוש" אחד). כעבור משך זמן שעמדו המים בכלי הנ"ל (בלי כל תנועה) – הנה הצבע שבמים שבבי חלקי הכלי היי אותו הדבר ממש. – לא היי בזה נפק"מ באם המי צבע היו מלכתחילה למעלה או למטה. [אלא שהיי נפק"מ בזה שבאם המים העליונים והתחתונים היו מאותו הסוג (היינו ששניהם היו או מ"ג או מ"ש) – אז זה לקח כבי' או ג' ימים בערך עד שהצבע השתווה; וכשלמעלה היו מ"ש ולמטה מ"ג אז השתווה הצבע בזמן קצר יותר]. [יוצא מכלל הנ"ל כשהמים התחתונים היו מי באר, או כשעירבו בתוכם כמות של מלח שאז – ביום (או יומיים?) הראשון קלטו המים התחתונים מעט מהצבע שבמים העליונים, אבל אח"כ עמדו לבעי שבועיים ויותר ולפה"נ לעין לא הוסיפו המים התחתונים לקלוט מהצבע שבמים העליונים].

והשאלה:

(1) איך הנ"ל מתאים עם תקנת כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע?

(2) האם לפועל הכוונה שבבור ע"ג בור גם במשך זמן ארוך (שנה ויותר) לא יתערבו המים העליונים והתחתונים?

(3) באם הכוונה כנ"ל שגם במשך זמן ארוך לא יתערבו המים העליונים והתחתונים – האם זה רק כשיש שינוי (גדול) במידת החום שבמים העליונים והתחתונים [שלפי"ז מה יהיי כשמחממים המ"ש בתוך בור הטבילה, או כשלא מריקים המ"ש מהמקוה מיד ונשארים שם עד שמצטננים].

או אולי גם כשאין שינוי במידת החום [וכדמשמע מהדוגמא של "צלוחית טה" (אלא שלא זכיתי להבין כוונת כ"ק אדמו"ר שליט"א בזה). – ואולי שאני התם כיון דאין "ריצפה" המפסיק] – שלפניו יש מעלה גם כשבור ההשקה הוא בור ע"ג בור (וכשאין מקוה כתקנת כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב ני"ע ממש, יש להעדיף מקוה כזה)".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (תשורה ניסילעוויטש י"ט שבט תשע"א):

[1] על מה שכתב: "ה"מדענים" . . אמרו בלשון של ודאות ופשיטות שזה מטבע המים שיש תנועה תמידית" – על התיבות "של ודאות ופשיטות", כתב:

כשיחפש ימצא "מדענים" שאומרים ההיפך.

[2] על מה שכתב: "תוצאות הבדיקה: כמעט שלא הי' שום חילוק בין המ"ג והמ"ש" – על התיבות "בין המ"ג והמ"ש", כתב:

בנוגע למינעראלים

[3] על מה שכתב: "הוסיפו סוג צבע מיוחד במים שבא' ה"בורות" – על התיבות "הוסיפו סוג צבע", כתב:

יטיף טיפת דיו אחת לכוס מים – ויראה שכרגע ישפיע על כל המים – האומנם לדעתו זוהי הוכחה שכל המים יתערבו כרגע!?

[4] על מה שכתב: "וכשלמעלה היו מ"ש ולמטה מ"ג אז השתווה הצבע בזמן קצר יותר" – על התיבות "השתווה הצבע", כתב:

נושאי הצבע

[5] על כללות הענין, כתב (בראש המכתב):

בכל אופן: (1) לכו"ע – בזו ע"ג זו ההתערבות קשה יותר ואטית יותר ופחות בשלימות – מאשר הברירה היחידה האחרת – זו בצד זו. (2) כשמדת החום השתווה – אין זה ראוי כלל שהמים התערבו (ומתכת יוכיח). (3) כשהמלח (ושאר מינעראלן) נתפשט ונתערב – מה זו ראוי שהמים נתערבו (ויש להביא ראוי מדין מליחה במלח – ששואב הדם מבפנים, אבל הבשר אינו זז ממקומו).

[6] על כללות הענין, כתב (בסיום המכתב):

ישנם מי צבעים – שכמותם צובע מאה אלף ככה (ויותר) כמות מים – ומה זה שייך לעירוב המים?

ישאל מדענים הנ"ל – הנכון שבאוקינוס (ובכמה ימים שחקרו) יש עד היום חילוקים חשובים ורבים בין שכבות המים מלמעלמ"ט

עט

[סביבות חג הפורים]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר : (1) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ תצוה (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ תשא תש"מ (גליון קמח)); (2) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ תשא (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ ויק"פ תש"מ (גליון קמט)); (3) לשניים מהתמימים על דו"ח ממבצע פורים שערכו בקרב החיילים היהודים הנמצאים במדינת יוטא ("חדשון בית חיינו 770" גליון 2); (4) להתי' משה חיים לויין שכתב ע"ד מסיבה שעורכים ביום חג הפורים עיי "FREE" עבור יוצאי רוסיה (תשורה דובאוו י"ט שבט תשע"ב)]:

נת' ות"ח.

ודבר בעתו –

בסמיכות לחג הפורים אשר ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר – כפשוטו, וככל דחז"ל בזה – כן תהי' לנו.

אזכיר עה"צ.

פ

[אדר]

מענה לר' שלום דובער לויין על מכתבו – בקשר לאגרות-קודש אדה"ז שמתעסק בעריכתו ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א (קובץ "עבודת הקודש אצל הרבי" ע' לב-ג):

[1] במכתבו כתב: "בינתיים אספתי את ה"אגרות קודש" של אדה"ז שבספרים הנדפסים, וחושבני שאספתי את כל הנמצא בדפוס לע"ע. וצינתי בכל אגרת – לכל המקומות שמצאתיה בדפוס".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

הרי יש בכו"כ ביכלאך.

[2] במכתבו כתב: "ובנוגע למכתבי גניזה החרסונית . . . האם לסדרם בפ"ע".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

באם נמצאה רק [בגניזה החרסונית . . . לסדרם בפ"ע].

[3] במכתבו שאל – בקשר למכתבי הגניזה החרסונית – האם לנסות ליישב את התמיהות שהעיר עליהם בס' "אגרות בעל התניא ובני דורו".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (קובץ "עבודת הקודש אצל הרבי" ע' לג) :

רק באם אפשר בהערה קצרה.

[4] על כללות הענין, כתב :

ס' בפ"ע – הנ"ל: דאדהאמ"צ, דהצ"צ.

ס' (או מדור) בפ"ע – מאלה שבספק הלאדה"ז, אדהאמ"צ, צ"צ, וכו'.

פא

[אדר]

מענה להשליח ר' יוסף דוד ווייטמאן שכתב ע"ד תרגום והדפסת סדרת הספרים "כה עשו חכמינו" – סיפורי חז"ל לנוער, וביקש ברכה להצלחה רבה (תשורה ווייטמאן י"א אלול תשס"ו) :

ויהא [בהצלחה רבה], אזכעה"צ.

פב

[אדר]

מענה לר' יוסף יצחק זלצמן שכתב: "הננו גרים ב . . . קראון סט. 2#E (כפי שהודענו ע"כ וקבלנו ברכת כ"ק אד"ש). הדירה בקומה שניה, חלונותי פונים לכיוון רח' קראון והיא מוארת מאוד . . . יש לנו אפשרות לשכור דירה אחרת עם שני חדרי שינה באותו בנין 3#I אולם היא בקומה

שלישית, חלונותיה פונים לבין הבניינים ובמילא היא חשוכה יותר".
 במכתבו פירט כמה מעלות וחסרונות נוספים בשתי הדירות, וכתב:
 "והננו שואלים עצת כ"ק אד"ש האם להחליף דירה" (תשורה יוזביץ כ"ה
 מרחשון תשע"ח):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן קו תחת התיבות "חשוכה יותר", וכתב:

א"כ לא כדאי בשבילו.

פג

[ח"י אדר]

מענה לא' שכתב שעד עתה עבד בשבעת ימי השבוע, ועכשיו יתחיל לחפש
 מלאכה שבמסגרתה אין צריך לעבוד בשבת (יומן ר' מיכאל אהרן שי'
 זליגסון):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול מה שכתב שעד עתה עבד בשבעת ימי
 השבוע (כולל יום השבת), וכתב:

מבהיל

בוודאי יהי' סגור למחר התחל מזמן הדלקה"נ עד אחרי הבדלה

[וראה לקמן מענה פו].

פד

[לאחר ש"פ תשא, כ"ף אדר]

מענה ל"ועד הנחות התמימים" על שאלתם בהמדובר בהתועדות ש"פ
 תשא:

"בהביאור בפרש"י (דש"פ כי תשא) עה"פ "עשרים גרה השקלי", נתבאר
 שפ' כי תשא קוראים בערך בזמן פורים, ובערב פורים נותנים מחצית
 השקל גם עבור קטנים – וא"כ כשהבן חמש למקרא לומד ע"ד המחצית
 השקל בפ' כי תשא, ה"ה שואל אם יש לזה שייכות להמחצית השקל
 שנתנו (עבורו) בערב פורים, ואומרים לו שיש שייכות ביניהם.

וע"ז הוא שואל: א"כ מדוע נותנים בערב פורים מחצית מכ"ד גרה, ולא
 מחצית מעשרים גרה כמ"ש בתורה?

ולתרץ קושיא זו מפרש רש"י: "שהשקל השלם ד' זוזים והזוז מתחלתו חמש מעות אלא באו והוסיפו עליו שתות והעלוהו לשש מעה כסף", ולכן נותנים מחצית מכ"ד גרה בזמנו של הבן חמש למקרא, שהרי המשקל דשקל נשתנה מזמן התורה.

לא תפסנו :

הדין הוא (רמ"א או"ח סתרצ"ד ס"א) "שיש ליתן קודם פורים מחצית מן המטבע באותו מקום ובאותו זמן זכר למחצית השקל שהיו נותנין באדר כו"י".

ועפ"ז מובן לכאורה שכן הי' גם בזמן רש"י, שלא נתן (בדוקא) מחצית השקל כמו שהוא בתורה, כ"א מחצית המטבע "באותו מקום ובאותו זמן" –

וא"כ איך יתעורר אצל הבן חמש למקרא השאלה מדוע לא נותנים מחצית השקל כמו שהוא בתורה?

ואולי הכוונה ע"פ מ"ש בכף החיים (שם): "יש לעשות זכר למחצית השקל בשלימות דהיינו שיתן מטבע שמצוי באותו מקום ששמו מחצית ויש בו כסף מזוקק שיעור מחצית השקל או יותר כו"י".

ועפ"ז אולי י"ל שגם בזמן רש"י הי' נותנים מחצית השקל בערב פורים כפי המחצית השקל בתורה. האם נכון?!"

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – תשורה נאגל ל"ג בעומר תשנ"ז):

[1] סימן בעיגול את מה שכתבו: "לא תפסנו", וכתב:

!?

[2] על כללות המכתב, כתב:

כמדובר ופשוט – **הבן חמש עדיין לא למד** [הדין הוא (רמ"א או"ח סתרצ"ד ס"א) כו'] **ולכן** [יתעורר אצל הבן חמש למקרא השאלה כו']

ומחק את התיבות "וא"כ איך [יתעורר אצל הבן חמש למקרא השאלה כו']; ועל מה שכתבו: "שכן הי' גם בזמן רש"י, שלא נתן (בדוקא) מחצית השקל כמו שהוא בתורה" – סימן תיבת "שלא" בשני קווים.

[3] מחק את מה שכתבו: "ואולי הכוונה ע"פ מ"ש בכף החיים (שם) . . . ועפ"ז אולי י"ל כו"י".

פה

[כ"א אדר]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענענבוים והמזכיר רי"ל גראנער שכתבו :
 "הננו מתכבדים להזמין את כ"ק אדמו"ר שליט"א להשתתף בשמחת
 החתונה של בנינו שיי לוי בן זיסל דבורה ובי"ג שרה נחמה בת יהודית
 שתתקיים אי"ה מחר בשטומ"צ ומבקשים את ברכת כ"ק אדמו"ר
 שליט"א שתהי' בשטומ"צ בנין עדי עד בדור ישרים יבורך" (מצילום
 כתי"ק – תשורה טענענבוים כ"ד אדר תשס"ד) :

ותהא בשטומו"צ.

המצו"ב לחלק לצדקה במשך ז' הימים

אזכיר עה"צ לבנין עדי עד (עיין לקו"ת דפרשתנו כל הפי' טובים בזה).

פו

[כ"א אדר]

מענה לאי שכתב שבהמשך למענה כ"ק אדמו"ר שליט"א לאי ע"ד שמירת
 שבת (לעיל מענה פג), מקבל על עצמו ג"כ לשמור שבת (יומן ר' מיכאל
 אהרן שיי זליגסון) :

תודה לבבית על הבשו"ט כן יזכה לבשר בשו"ט תמיד כל הימים.

פז

[שלחי אדר]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר : (1) למערכת הערות התמימים
 ואני"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ ויקהל-פקודי (קובץ
 הערות התמימים ואני"ש מאריסטאון ש"פ ויקרא תש"מ (גליון קנ)); (2)
 להת' יונה אבצן מנהל "ועד שיחות באנגלית" (מהעתקה, באדיבות ר'
 שמואל שיי אבצן)] :

נת' ות"ח,

וזבר בעתו –

בסמיכות לש"ק : מברכים חודש ניסן

– ביום ג' שהוכפל בו כי טוב –

חודש הגאולה.

אזכיר עה"צ.

פח

[חורף]

מענה להתי' יוסף ברוך הכהן פרידמן וב"ג שיינא ביילא קרינסקי על מכתביהם בהם ביקשו הסכמת וברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א להשידוך שלהם (מצילום כתי"ק – תשורה ליפסקר חיי סיון תשע"ג):

לכאו"א שי'

נכון השידוך ויהא בשטומו"צ.

אזכיר עה"צ.

פט

[סביבות ר"ח ניסן]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר – להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" המרכזית על דו"ח מאסיפתם בקשר להמדובר בהתועדות אור לר"ח ניסן ע"ד "והשיב לב אבות על (ידי) בנים" (תדפיס מספר "ועבדי דוד" – חודש ניסן – ע' 10, 18)]:

נת' ות"ח.

ודבר בעתו –

בסמיכות לראש חודש ניסן

– ביום שהוכפל בו כי טוב –

חודש הגאולה.

אזכיר עה"צ.

[בקשר למבצע "והשיב לב אבות על (ידי) בנים" – ראה גם לקמן מענות: צ, צא, קט, קיב, קעח].

צ

[ג' ניסן]

מענה להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" המרכזית על דו"ח מאסיפתם בקשר להמדובר בהתועדות אור לר"ח ניסן ע"ד "והשיב לב אבות על (יד) בנים". בין השאר הועלתה ההצעה שכאו"א מאני"ש יתרום סכום של 148 דולר (כמנין "פסח") לכיסוי עלויות המבצע (תדפיס מספר "ועבדי דוד" – חודש ניסן – ע' 11, 21):

מצו"ב השתתפות. אזכיר עה"צ.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צירף 150 דולר (שטר של 100, ושטר של 50). ואח"כ הוסיף ושלח צ'ק על סך 1,800 דולר].

צא

[ועש"ק ויקרא, ד' ניסן]

מענה להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" המרכזית שכתבו – בקשר למבצע "והשיב לב אבות על (יד) בנים": "מצו"ב פאוסטער שסודר ע"י ר' רפאל שי טעננהויז, וע"י יעקב שי בידרמן, יוסף אלימלך שי קעסלער, ואח"כ ע"י הרח"י שי קרינסקי. כבר נדפס יותר מ-5,000, וכפי התכנית שיהי מודבק בכל העיר בהרחבות וכן בחנויות" (תדפיס מספר "ועבדי דוד" – חודש ניסן – ע' 16):

העירותי כו"ב פעמים שיהיו בהפרסים ספרים (ולא – "גם" ספרים)

צב

[לאחר ש"פ ויקרא, ה' ניסן]

מענה ל"ועד הנחות התמימים" על שאלתם בהמדובר בהתועדות ש"פ ויקרא:

"נתבאר בהשיחות דש"פ ויקרא בענין אל"ף זעירא דויקרא שזה רומז על קטנים שבישראל. כי אות אל"ף שפירושו אלופו של עולם רומז על כל אחד מישראל [דמכיון שכל אחד מישראל בשבילו נברא העולם, הרי הוא אלופו של עולם], ואל"ף זעירא רומז על קטן שבישראל.

ובהמשך לזה נתבאר שאל"ף זעירא רומז לא רק על קטנים אלא גם על קטנות – כי אותיות הוא לשון נקבה, וכן אל"ף (אות פרטית) היא לשון נקבה, וכהלשון: אל"ף זעירא. לא "זעיר" לשון זכר אלא "זעירא" לשון נקבה.

שאלה: התרגום על תיבת קטן (נח ט, כד. תולדות כז, טו. מב. ועוד) הוא "זעירא", והתרגום על תיבת קטנה (ויצא כט, טז. יח. ועוד) הוא "זעירתא" (בתוס' תי"ו). הרי נמצא לכאורה ש"זעירא" הוא לשון זכר?!

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – "יחי המלך" גליון שנה):

אמרתי שיקשו הקלאץ קשיא – ודוקא זו השמיטו! כהנ"ל [כהלשון: אל"ף זעירא. לא "זעיר" לשון זכר אלא "זעירא" לשון נקבה] בא לבאר עוד ענין. הראי' היא כפשוטה שבכל מדרז"ל שע"פ זה [ושהם בלה"ק בס' המסורה – מפורש אל"ף קטנה – רובם הובאו בתוס' כאן]. ולכאורה עפ"ז כדרז"ל כאן שב' תרגום צ"ל דפליגי ע"ז (כיון דלא כתיב זעירתא) וע"ז התירוץ [כהלשון: אל"ף זעירא. לא "זעיר" לשון זכר אלא "זעירא" לשון נקבה]

ועפ"ז יתורץ דבבעה"ט עה"פ הביא ביחד: זעירא, גדולה.

וראה בס' דקדוק ל' ארמי דא' סופית היא סימן ל' נקבה. וראה אונקלוס וירושלמי ספ תצא כה יג יד. ולחפש בס' גרסאות התרגומים

הוזכר בהתועדות ר' זירא (ובירוש' – זעירא) וגם מזה לא הקשו!

צג

[ח' ניסן]

מענה להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" המרכזית בקשר לעלון עבור "מבצע פסח" שמו"ל (ס' "היכל מנחם" ח"ג ע' פז. יומן ר' מיכאל אהרן שי' זליגסון):

מהיר – להוסיף על הגליון בחותמת גומי וכיו"ב לשמור על קדושת הגליון (מפני הברכות כו').

צד

[אור לטי ניסן]

מענה לאי מאנ"ש שכתב :

"הנה בשנת תשל"ט, עבדתי ב . . במשרת מלמדות בכתה אי, והי' בי"ה בהצלחה רבה.

במשך השנה (תשל"ט) קבלתי הצעה מ . . לבוא ל . . לעבוד אתו בבית-חב"ד, וענה ע"ז כ"ק אדמו"ר שליט"א שבאם אני משער שהנני מסוגל לזה, אקבל המשרה . .

איכות המשרה (כפי שהציע לי . . שי' אז), אשר 8 חדשים אעבוד אתו בנוגע לסטודנטים: לתת להם שיעורים, לקבצם מה"קמפוס" וכו', ובמשך 4 חדשים דקיץ, שאין כ"כ סטודנטים כאן, עלי לקבץ כסף עבור השכירות שלי לשנה הבאה.

המנהל . . דיבר אתי לאחרונה (וגם עם . . שי') בנוגע לאסיפת הכסף, ונתברר שהיתה כאן טעות בנוגע להתנאים, והיא, שלדעתו (של הר' . . שי') הנה מטרת ביאתי ל . . היא בעיקר ורובו ככולו להתעסק בקיבוץ כסף . . עבור הבית-חב"ד בכלל . . לא רק 4 חדשים בשנה, אלא במשך כל השנה כולה . .

הנה, לדבר בזה, כפי שהנני משער, אינני מסוגל כלל (נסיתי איזה זמן בחורף בזה, ולא הצליח), ובכלל אין לי שום חשק וחיות (מלבד חומר נסיון) בשטח זה.

משא"כ בשטח החינוך, הנה מלבד שבעבר כל עבודתי היתה בהצלחה רבה, הנה כל שאיפתי מאז ומקדם היתה רק בשטח החינוך".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מהעתקת המזכיר. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות הנמען שי' וזכות הרבים תלוי בו):

סימן בעיגול את התיבות "הנה, לדבר בזה, כפי שהנני משער, אינני מסוגל כלל", וכתב:

הרי כבר עניתי דוקא בענין שמסוגל

אזכיר עה"צ

צה

[ט' ניסן]

מענה לר' ישעי' הכהן מטלין שכתב: "יואיל נא כ"ק אדמו"ר שליט"א לטרוח ולהשיב אם צריך לקרות בס"ת של משיח, יום א' של פסח חמשה קרואים משכו או מפטיר בחדש הראשון בפי פנחס, יום ב' של פסח חמשה קרואים שור או כשב או מפטיר בחדש הראשון בפנחס, יום א' דחווה"מ שלשה קרואים קדש או והקרבתם בפנחס, יום ב' דחווה"מ שלשה קרואים אם כסף או והקרבתם בפנחס, יום ג' דחווה"מ בשבת בשחרית שבעה קרואים ראה אתה או והקרבתם בפנחס, במנחה שלשה קרואים פ' שמיני, יום ד' דחווה"מ שלשה קרואים במדבר סיני או והקרבתם בפנחס, שביעי של פסח חמשה קרואים בפי בשלח או והקרבתם, אחרון של פסח חמשה קרואים בפי כל הבכור או והקרבתם" (מצילום כתי"ק – תשורה נפרסטק ד' אלול תשס"ט; תשורה לאזאר ט"ו מני"א תשי"פ):

[1] מחק את התיבות: "או מפטיר בחדש הראשון בפי פנחס", והשאיר את התיבות: "יום א' של פסח חמשה קרואים משכו".

[2] מחק את התיבות: "או מפטיר בחדש הראשון בפנחס", וסימן בחץ את התיבות: "יום ב' של פסח חמשה קרואים שור או כשב".

[3] מחק את התיבות: "או והקרבתם בפנחס", וסימן בחץ את התיבות: "יום א' דחווה"מ שלשה קרואים קדש".

[4] מחק את התיבות: "או והקרבתם בפנחס", וסימן בחץ את התיבות: "יום ב' דחווה"מ שלשה קרואים אם כסף".

[5] מחק את התיבות: "או והקרבתם בפנחס", וסימן בחץ את התיבות: "יום ג' דחווה"מ בשבת בשחרית שבעה קרואים ראה אתה", וכן השאיר את התיבות "במנחה שלשה קרואים פ' שמיני".

[6] מחק את התיבות: "או והקרבתם בפנחס", וסימן בחץ את התיבות: "יום ד' דחווה"מ שלשה קרואים במדבר סיני".

[7] מחק את התיבות: "או והקרבתם", וסימן בחץ את התיבות: "שביעי של פסח חמשה קרואים בפי בשלח".

[8] מחק את התיבות: "או והקרבתם", וסימן בחץ את התיבות: "אחרון של פסח חמשה קרואים בפי כל הבכור".

צו

[יום הבהיר י"א ניסן]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר: (1) לתלמידי ישיבת תו"ת מאריסטאון שהכניסו לרגל יום הבהיר י"א ניסן את קובץ הפלפולים "פרחי התמימים" חוברת ח – בהמשך להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתועדות אדר"ח אדר אשר הישיבות והכוללים יו"ל קובצי פלפולים פעמיים בשנה – וכן כרך הכולל גליונות "הערות התמימים ואנ"ש" דחורף תש"מ (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון חג הפסח תש"מ (גליון קנב)); (2) לה' יונה אבצן שהכניס את כרך ג בסדרת שיחות באנגלית, עלון "Wellsprings" לחג הפסח, ושיחה לילדים בעיבוד אנגלי (מהעסקה, באדיבות ר' שמואל שי' אבצן):

נת' ות"ח.

ודבר בעתו –

ביום יא – נשיא לבני אשר – בניסן,

חודש הגאולה.

ביום הששי – יום שהוכפל בו טוב

פ' צו זירוז (ונתינת כח) מיד ולדורות.

אזכיר עה"צ.

צז

[יום הבהיר י"א ניסן]

מענה כללי-פרטי דימים אלו על הברכות ליום הבהיר י"א ניסן ("חדשון בית חיינו" 770 גליון 3):

נת' ות"ח.

וכל המברך מתברך בברכתו של הק' שתוספתו מרובה על העיקר.

אזכיר עה"צ.

צח

[אור לייג ניסן]

מענה לר' צבי מאיר שטיינמעץ שכתב:

"אחרי התלבטויות רבות לא אוכל עצור ברוחי מלהודיע לכ"ק אד"ש את האירוע דלהלן:

(חששתי לבל אתראה ח"ו כמתהדר ומתגנדר כאלו אני ראוי ל"גילויים" ובידעי טיב ערכי וכו'):

בליל שב"ק העבר הקיצותי באשמורת ופסוק בתוך פי: "הפלה חסדיך מושיע חוסים ממתקוממים בימינך".

נפלאתי מאד כי לא עסקתי ביממה שלפני כן בפסוק זה ו"הרהורי לא סליקו על משכבי".

ובעודי משתומם כרגעא חדא, הבריק במוחי, כי הר"ת של מושיע חוסים ממתקוממים בימינך הם הראשי תיבות של שמו של כ"ק שליט"א ושל שם אמו זצ"ל.

(ועל שינוי הסדר יש למצא טעם מספיק: בתחלה השם בלשון הקדש, אח"כ שם האם, אח"כ השם ב"תרגום" ולבסוף היחס המשפחתי. ועיין ברש"י ואבן עזרא כי יש סרוס בסדר המלים).

ותומ"י פתרתי לי פשר הפסוק בשני אופנים:

(א) ד"מושיע" קאי על הקב"ה ו"חוסים" קאי על כ"ק אד"ש "ממתקוממים" וד"ל.

(ב) ד"מושיע" קאי על כ"ק אד"ש ו"חוסים" קאי על החוסים בצלו והפירוש שהקב"ה יפליא חסדו על כ"ק ה"מושיע" ה"חוסים" בצלו מה"מתקוממים" על השי"ת עמו ותורתו וארצו, ו"משה קם ויושיעם" בימינך" ע"י התורה שנתנה בימין.

ואני מפיל תחנתי לפני כסא כ"ק לבל יעלה בלבו שום קפידא ח"ו על הדחקי והכנסי לפנים ממחיצתי כי לא יכלתי לכבוש הענין בלבי, כי אולי דבר הוא ולא אמנע טוב מבעליו".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (תשורה כהן ד' תמוז תשע"ו. "בית חיינו" תשנ"ב גליון 114):

אלו ואלו דא"ח, מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי.

"ממתקוממים בימינך שמרני" ר"ת הצ"צ.

צט

[י"ד ניסן, ערב חג הפסח]

מענה להרב אליהו יוחנן גוראריי שביקש הסכמה וברכה להו"ל ספרו "תולדות יצחק אייזיק (מהאמיל)" (פתח-דבר לסי' "תולדות יצחק אייזיק". סי' "היכל מנחם" ח"א ע"ק):

מפורסם שאין נוהגים בזה.

לאידך מפורסם דברי מורי וחמי אדמו"ר בחשיבות רשימת זכרונות כנ"ל ותועלת הפצתם וכו', ומעשה רב – שרואים זה בפועל.

ויהי רצון שיברך בקרוב על המוגמר וסמוך לזה יבשר טוב אודות התועלת שכבר התחילו וכו'

אעה"צ ויבשר טוב.

ק

[חול המועד פסח]

מענה לא' השלוחים (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות א' מאנ"ש שי' וזכות הרבים תלוי' בו):

מפורסם שמהענינים הכי חמורים שהממשלה דכאן משגיחה ומקפידה ומשתדלת בהם עד לגמר בפועל – הוא הברחת המס ובפרט בממדים חשובים

מפורסם בעירו ההון הכספי של המוסד שלו ויכולתו למלאות תכנית כזו ושייכותו לתכנית כזו וכו' – ולאכ"ז כותב שיהי' הכי כשר,

שהממשלה תתן לחב"ד ב]. [עשירות מיליוני דולר לבני' ששני קאמפאניס גדולים יכנסו עמו בשותפות וכו' וכו'! – יסיחו דעת מכהנ"ל וכל כיו"ב

להחזיר המצו"ב.

קא

[סביבות חג הפסח]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר : (1) למערכת הערות התמימים ואני"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ שמיני (קובץ הערות התמימים ואני"ש מאריסטאון ש"פ תזו"מ תש"מ (גליון קנד)); (2) למערכת הערות התמימים ואני"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ תזריע-מצורע (קובץ הערות התמימים ואני"ש מאריסטאון ש"פ אחו"ק תש"מ (גליון קנה)); (3) על דו"ח מה"כינוס תורה" של תלמידי התמימים שנערך בחוה"מ פסח ב-770 ("חדשון בית חיינו 770" גליון 3); (4) להתי' יונה אבצן שהכניס את השיחות דתענית אסתר וש"פ תצוה בעיבוד אנגלי (מהעתקה, באדיבות ר' שמואל שיי אבצן); (5) לחברי "כולל אברכים" מלבורן אוסטרליא (מהעתקה, באדיבות א' מאני"ש ש"י):

נת' ות"ח.

ודבר בעתו –

בסמיכות לחה"פ זמן חרותינו

בשנה השביעית, שבת לה'.

אזכיר עה"צ.

קב

[לאחר אחרון של פסח]

מענה ל"ועד הנחות התמימים" על שאלתם בהמדובר בהתועדות אחש"פ – שנתבאר שגם לשיטת התוספות (גטין ז, א) שענין "לא יאונה לצדיק כל און" הוא דוקא במידי דאכילה, י"ל דמש"כ בכתבי האריז"ל ש"הנזהר במשהו חמץ בפסח מובטח לו שלא יחטא כל השנה", הכוונה בזה היא בנוגע לכל חטא, ולא רק במידי דאכילה; ונתבאר שאי"ז בסתירה למש"כ בתוס' שם, כי אפשר להיות צדיק ולא יהי' בו המעלה ד"נזהר ממשוהו חמץ בפסח" (כגון שנכשל במשהו חמץ, ואח"כ הרהר בתשובה), ואז הי"ה מובטח רק במידי דאכילה, משא"כ כש"נזהר ממשוהו חמץ בפסח", "מובטח לו שלא יחטא" בשום חטא. במכתבם כתבו:

"לא תפסנו: הרי בתוספות שם מביא הוכחה על זה מכמה תנאים, והרי הם נזהרו בודאי ממשוהו חמץ, ואעפ"כ מבואר בתוספות כנ"ל".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – תשורה לאבקאווסקי
כ"ט כסלו תש"ס):

מה זה שיין להתנ"ס' ולהמדובר בהתועדות – ה"ז קושיא בלאה"כ –
(מכמה תנאים) על מש"כ האריז"ל.

קג

[כ"ה ניסן]

מענה לר' שלום דובער לויין בקשר לבטאון "יגדיל תורה" חוברת לה
שבעריכתו (קובץ "עבודת הקודש אצל הרבי" ע' כד):

[1] במכתבו כתב: "מצו"ב עלי ההגהה של קובץ יגדיל תורה לחדשים ניסן
אייר. בסו"ס קכז העתקתי מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א בענין סידור
אדה"ז".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

מצו"ב סי' ח"א (תקע"ו?).

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צירף סידור עם דא"ח דפוס קאפוסט ח"א].

[2] בסוף הקובץ המצורף נדפס תרשים חצר בית הרב בעיר ליובאוויטש,
בצירוף סימון ארבעת הרוחות בחצים משולבים.

על המכתב המצורף כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א:

בסופו

להחליף בעיגול כרשום שם.

[על עלי-ההגהה כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א: "להחליף בעגול כבכו"כ
ס"י. והשמיט את הציור שהופיע שם, וצייר עיגול עם ארבעה קווים
בולטים ממנו].

קד

[כ"ז ניסן]

מענה לאי שהכניס חלק מספר שמו"ל בקרוב בצרפתית (יומן ר' מיכאל אהרן שיי זליגסון):

לכתבו בהתחלת Du Livre ש"אמר העשל" וכו' – זה לקוח מהכוזרי (הועתק בחוברת שבועות דהמל"ח (גם בצרפתית). מצו"ב.

המצו"ב לצדקה שם. אזכיר עה"צ.

קה

[כ"ח ניסן]

מענה לר' יעקב יהודה העכט על מכתבו בקשר ל"פאראד" ל"ג בעומר (תשורה שפירא י"א אייר תש"ס. "התקשרות" גליון מג. יומן ר' מיכאל אהרן שיי זליגסון):

עפ"י טבע יש לחשוש שתי" התחרות, בפרט בשנה זו – וקל להבין. באם אעפ"כ – מצדו סבר וקיבל במרץ המתאים לזה – נכון הנ"ל במאוד מאוד, ולכן יהי בהצלחה וכו', וזכות הרשב"י הרי היא גדולה במאוד מאוד.

אעה"צ.

[בקשר לתהלוכות ל"ג בעומר – ראה גם לקמן מענות קטז, קיח].

קו

[אביב]

מענה לר' שלום דובער לוין על מכתבו – בקשר לאגרות-קודש אדה"ז שמתעסק בעריכתו – בו הודיע שסיים לעבור על הביכלאך כת"י (ע"פ המענה שקיבל – לעיל מענה פ) ולרכז את האגרות שעדיין לא נדפסו (מצילום כת"י ק – קובץ "עבודת הקודש אצל הרב"י ע' לג):

לחומרות בממונות הכולל – לברר בחוברת דהכולל (שהו"ל אדני"ע ונדפסה ביג"ת?). בשד"ח.

להאגרות בכלל – יבקש הרח"ל שי' להראותו הביכל שכולו מב' – שבהיכל כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ואף שכרשום בזכרוני – חלק חשוב מהם נדפס בס' דמכ' הרמ"מ מויטעפסק וכו'.

חלק לא הו"ל ע"ע.

קז

[אביב (1)]

מענה להשליח ר' ארי' ליב קפלן שכתב ע"ד הסכמת משפחת דייטש לממן 70% מעלויות בית הספר "מכון אלטא" בצפת עיה"ק ("כפר חב"ד" גליון 815):

(באם כותב גם בשמם) עפמש"כ ארבע הידות יהי' לכם 80%

קח

[אביב (2)]

מענה להשליח ר' ארי' ליב קפלן שכתב – בהמשך להמענה שקיבל – ע"ד הסכמת משפחת דייטש לממן ברצון 80% מעלויות בית הספר ("כפר חב"ד" גליון 815):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן קו תחת תיבת "ברצון", וכתב:

וה' יצליחם בכל המצטרך

קט

[אדר"ח אייר]

מענה להרב דוד ראסקין שכתב – בקשר למבצע "והשיב לב אבות על (ידי) בנים": "בקשר למבצע פסח לילדים, כבר באו 7000 מענות לערך, ובודאי יהיו עוד. ורוצים ליתן לכל אחד ואחד שענה החוברת של י"ב פסוקים ועוד מתנה המצוי"ב שעשה דוגמה הרמ"מ שי' שם טוב, וביקש מענה עוד היום כדי שיוכל לעשות בתוך שבוע. האם ישנם הערות על זה?" (תדפיס מספר "ועבדי דוד" – חודש ניסן – ע' 21):

כחוו"ד מחנכים. בכל אופן בצבעים שונים. להחזיר. אזכיר עה"צ.

קי

[בדר"ח אייר]

מענה לאי מאנ"ש דארגנטינא על שאלתו בשיחת ער"ח אייר לתלמידים השלוחים לשיבה גדולה בוענאס איירעס ארגענטינא ושיבה גדולה קאראקאס ווענעזועלא :

"בשיחה השלוחים שיי דאיכא שקו"ט – וכ"ה להלכה, לעשות שינויים בענין אמירת ותן טל ומטר במדינתנו וכיו"ב (ולדעת כמה אחרונים גם בנוגע למשיב הרוח ומוריד הגשם).

המנהג הפשוט (דאנ"ש, וכמדומני רוב אחבנ"י האשכנזים) שנוהגים בכ"ז כבני בבל, וכפשטות משמעות השו"ע ודאדה"ז [אלא דשם מדובר ע"ד מקומות הצריכים מטר בימות החמה שלהם משא"כ אצלינו דהוא אצלינו ימות החורף – אבל לכאוי מאי שנא] וכ"כ בפשיטות בשו"ת הר צבי סי' נ"ו. ועפ"י השמועה שאלו את כ"ק אדמו"ר שליט"א עדי"ז לפני זמן רב ואמר ש[בינתיים?] ינהגו כנ"ל.

בינתיים ממשיכים כנ"ל, ולרגל הספק בזה מוסיפים ותן טו"מ בברכת "שמע קולנו" שבתפלת לחש.

והננו לבקש הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בזה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (סי' "היכל מנחם" ח"ג ע' מה-ו. יומן ר' מיכאל אהרן שיי זליגסון):

[1] על התיבות: "בשו"ת הר צבי", כתב:

כנראה שלא ראה הספרים הדנים בזה!

[2] על התיבות: "הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בזה", כתב:

מהיסודות דכמה מאלה שהורו לשנות – שכן נהגו מכבר ולכן בהנהגתם – לא ישנו מהמנהג שם עד עתה.

[המענה נכלל בלקו"ש חכ"ב ע' 221 הערה 9.

וראה לקמן מענה קנ].

קיא

[בדר"ח אייר]

מענה לא' מאנ"ש על מכתבו בקשר למצב בריאותו ("התקשרות" גליון מג. תשורה לעווענטאל י"ט אדר תשנ"ו. והעתקה, באדיבות א' מאנ"ש שי):

על מה שכתב שסובל הרבה מהצטננות, כתב:

1) לפעמים מועיל קאנדל צוקער (בתה) או עכ"פ זיסער תה מזמן לזמן – ודוקא מפני שפשוט הוא מעלי-טפי

2) בדהתפומ"ז

על מה שכתב: "מה עלינו לעשות", כתב:

3) יתיעצו בהרב טווערסקי שיחי' לאיזה רופא להתייעץ

על שאלתו איך לתקן, כתב:

4) היסח הדעת ככל האפשרי ויראו כי "מצער היא" אף שמצער, ועד שיעבור לגמרי!

אזכיר עה"צ

[וראה לקמן מענות קמב, קמג].

קיב

[ב' אייר]

מענה להרב דוד ראסקין שהכניס את רשימת המשתתפים במבצע פסח לילדים במסגרת מבצע "והשיב לב אבות על (ידי) בנים" (מצילום כתי"ק – תדפיס מספר "ועבדי דוד" – חודש ניסן – ע' 21):

פננ

קיג

[י"א אייר]

מענה לאברך שכתב ע"ד התלבטותו – האם להכנס ללמוד ב"כולל", או לצאת בשליחות (ס' "היכל מנחם" ח"ג ע' קעת. יומן ר' מיכאל אהרן שיי זליגסון):

בכלל כשיש ספק בנוגע לכולל לא כדאי להכנס לכולל (שצ"ל בהתמדה וכו').

קיד

[י"ב אייר]

מענה להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" המרכזית שכתבו ע"ד גניבה שאירעה במשרדם ב-305 קינגסטאן (תשורה ניו י"ג מנ"א תשע"ט):

ויה"ר שיקויים בהם מאמר קד"ע המפורסם

קטו

[לפני י"ג אייר]

מענה להמזכיר ריב"ק שכתב: "בי"ג תמוז אי"ה יתמלאו לבני לוי"צ שיי הלוי בן לאה י"ג שנים, ומכיון שחל ביום ו' עש"ק הננו מתכוננים לעשות חגיגת הבר-מצוה ביום אי ט"ו תמוז בהאולם 667 איסטערן פארקוויי. ואי"ה ביום ג' י"ג אייר מתחיל להניח תפלין. ושואלים אם הנ"ל נכון" (מצילום כתי"ק – "א חסידישער דערהער" ניסן תשע"ה):

ויהא כהנ"ל בשטומו"צ

אזכיר עה"צ

קטז

[י"ד אייר, פסח שני]

מענה לר' יעקב יהודה העכט בקשר להכנות ל"פאראד" ל"ג בעומר
 ("התקשרות" גליון מב. יומן ר' מיכאל אהרן שי זליגסון):

להזהיר גדולים (בדיעה) בהבנת הענין כדרוש על הקטנים בהנ"ל –
 וא"כ ה"ז אחריות גדולה וק"ל. הפ"נ נת' ויבש"ט.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צירף 10,000 דולר להוצאות ה"פאראד"].

קיז

[אייר]

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (לקו"ש חכ"ד ע' 374):

רגיל לעשות ה"ש" שעל התיק נגד (לערך) השם שבהמזוזה – היינו
באמצע.

קיח

[אייר]

מענה להרב שמואל פסח באגאמילסקי שכתב ע"ד תהלוכת ילדים
 שמארגן במקומו בניו דזשערזי – בהמשך להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א
 לארגן בכל מקום תהלוכות ל"ג בעומר, וכתב שמכיון שהקהילה נמצאת
 ברחוב האחרון של העיר נוארק והרחוב הבא שייך כבר לעיר מייפלואוד,
 תעבור התהלוכה גם ברחוב הבא, כך שהתהלוכה תהי' בשני הערים
 ("בית משיח" גליון 510):

באם אין חשש בדבר (מפני הנכרים וכו'). באם ספק – לא כדאי.

קיט

[סביבות ל"ג בעומר]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר : (1) למערכת הערות וביאורים אהלי תורה שהכניסו את הקובץ דש"פ במדבר (ס' היובל הערות וביאורים ע' תקטז); (2) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ אחרי-קדושים (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ אמור תש"מ (גליון קנז)); (3) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ אמור (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ בהו"ב תש"מ (גליון קנז)); (4) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ בהו"ב (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ במדבר תש"מ (גליון קנח)); (5) להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" המרכזית על דו"ח מה"תהלוכה" דשביעי של פסח, והכינוסים לילדי ישראל שנערכו בשביעי של פסח ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחת ערב שש"פ (ס' "מקדש מלך" ח"ג ע' צז); (6) להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" המרכזית שהכניסו "פאוסטר" שהו"ל בהמשך להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחת ער"ח סיון שכל ילדי ישראל יבואו לבית הכנסת בחג השבועות לשמוע קריאת עשרת הדיברות (ס' "מקדש מלך" שם. וראה לקמן מענה קכז)]:

נת' ות"ח

ודבר בעתו –

בסמיכות ל"ג בעומר

יום שמחתו גדולה דהרשב"י.

אזכיר עה"צ.

קכ

[ח"י אייר, ל"ג בעומר]

מענה לר' יעקב יהודה העכט על מכתבו – בהמשך להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתועדות מוצאי ל"ג בעומר להמשיך את ה"שטורעם" דל"ג בעומר בימים שלאחרי זה – בו כתב ע"ד תכנית כינוס ביום המחרת, יום ב' י"ט אייר (ס' "מקדש מלך" ח"ג ע' צז). יומן ר' מיכאל אהרן ש"י זליגסון):

מפני קוצר הזמן חשש שלא יהי' באופן מסודר ולכן למחרתו ביום שהוכפל בו כי טוב. מצורף בזה השתתפותי בהוצאות בכ"ז אזכיר עה"צ להצלחה מופלגה

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צירף שטר של מאה דולר עבור הכינוס].

קכא

[לאחר ח"י אייר, ל"ג בעומר]

ממענה לא' על שאלתו בהמדובר בהתועדות מוצאי ל"ג בעומר – ע"ד מנהג האריז"ל שהי' שוהה במירון "ג' ימים" לרגל ל"ג בעומר, שאינו ברור מתי התחילו והסתיימו ג' הימים. במכתבו כתב: "ובענין ג' ימים של ביקור האריז"ל במירון, הנה בספר תולדות האר"י (מאיר בניהו) דף 334 ושם: "ראיתי למוז"ל שהלך לשם [למירון] פ"א ביום ל"ג בעומר הוא וכל אנשי ביתו וישב שם שלשה ימים ראשונים של השבוע ההוא" (מצילום כתי"ק – "יחי המלך" גליון שס):

כ"כ בש' הכוונות ענין ספה"ע די"ב –

באם הפי' שבא לשם בלג' בעומר ושהי' שם עוד ב' ימים – ה"ז דלא כההמשך "ג"י הראשונים של שבוע ההוא" (3)

קכב

[אחרי י"ט אייר]

מענה לא' שכתב אשר זה כמה שנים שמוטרד הוא מחלומות הפוקדים אותו, ובסיועו של מטפל מסויים אף ניסה, ללא הועיל, "לפענח" את החלומות. ושאל: (1) כיצד ניתן להבדיל בין חלום "רגיל", לבין חלום שהוא ב"השראה אלקית"; (2) מהו פשר החלום אשר חלם – בו הוא התרעם (Was Angry) על כך ששורר אי-צדק (Unjustice) בעולם, ואשר בעקבות זאת התבטא לעצמו בחלומו, שהיות והמצב כן – הרי שברצונו "לעלות" (Ascend) כו' (מצילום כתי"ק – קונטרס ועד הנחות בלה"ק ש"פ תשא תשע"ד):

בכלל א"צ כלל להוראות ע"י חלומות – שלזה ניתנה מהשם לכאו"א התורה, שהיא תו"א ותורת חיים – המאירה דרך היהודי בחייו. כשאין מקיימים ציוויי השם בתורתו – לפעמים מרמזים ע"ז בחלום וכיו"ב (1)

פשוט שאין מרמזים לו בנוגע לעוולות העולם **כפשוטו** – שה"ז אינו בכוח לתקן כלל. לאידך **פשוט** פי' החלום **כפשוטו** – מראים לו שצריך להיות **angry** על **שעולמו** (חיינו הפרטים – **שאך** בו תלוי' הנהגתו) הוא **unjust** – שלא כתורת-justice של השם. וצ"ל **ascend** – להתעלות מירידה זו, ע"י חיים יומים כהוראות השם (כבשו"ע) **במעשה בפועל** (2)

קכג

[ועש"ק בהו"ב, כ"ג אייר]

מענה לר' יוסף יצחק זלצמן שכתב: "ר' זלמן אהרן שיחי גראסבוים הציע לי להתעסק עם יהודים יוצאי רוסיה בטורונטו. התחייבויותי . . . התחייבויותי . . . ; ר' אברהם שיחי קארף הציע לי להתעסק עם יהודים יוצאי רוסיה במיאמי פלורידה . . . והנני שואל ומבקש הוראת וברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א" (תשורה יוזביץ כ"ה מרחשון תשע"ח):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן את ההצעה דטורונטו, וכתב:

באם משער שמסוגל להנ"ל, יתעניין. אעה"צ.

קכד

[כ"ה אייר]

מענה לר' שלום דובער לוי שכתב: "מחוסר מקום בבנין הספריה, העברנו בקיץ העבר, את כל ספרי אנגלית ושאר שפות שבהספריה (כ-5,000 ספרים) לה"גאראזש" שבבנין זה, בארונות מיוחדים שהקמנו לזה. אך מקום זה אינו חסוי כ"כ מפני זרם ומטר קור וחום, ולאחרונה הבחנתי בכמה ספרים שהתחילו להתקלקל קצת, ורצוני להציע בזה לתקן את ה"גאראזש" באופן שיהי ראוי להחזיק בו ספרים" (מצילום כתי"ק – שיעורי ר' שלום דובער שי' לוי מספר 627. קובץ "עבודת הקודש אצל הרבי" ע' קל):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בחץ ובעיגול את התיבות "לתקן את ה"גאראזש"."

קכה

[כ"ו אייר]

מענה לקבוצת התמימים שחזרו לאחרונה משליחותם בישיבה גדולה מלבורן אוסטרליא ששאלו האם להתנהג כמו השלוחים שלפניהם בנוגע לחדשי הקייץ (יומן ר' מיכאל אהרן ש"י זליגסון):

כדאשתקד**קכו**

[אייר – סיון]

מענה לר' יעקב יצחק בידרמן שכתב ע"ד הצעת שליחות בז'נבה שווייץ (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות הנמען ש"י זכות הרבים תלוי' בו):

כמה וכמה בעיות שם**ולכן אינו בשבילם.****קכז**

[לאחר ער"ח סיון]

מענה להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" המרכזית שהכניסו "פאוסטר" שהו"ל – בהמשך להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחת ער"ח סיון שכל ילדי ישראל יבואו לבית הכנסת בחג השבועות לשמוע קריאת עשרת הדיברות (ס' "מקדש מלך" ח"ג ע' צז. יומן ר' מיכאל אהרן ש"י זליגסון):

הצלחה רבה ומופלגה וכו'**מתאים לדרישת השעה****וליומין זכאין אלה**

[וצירף את המענה כללי-פרטי דימים אלו (לעיל מענה קיט)].

על מה שנכתב ב"פאוסטר" המצורף, שיש להביא לקריאת עשרת הדיברות כל ילד מבן חודש ומעלה – שאל כ"ק אדמו"ר שליט"א: מדוע לא הוסיפו שזהו אם הבריאות מרשה את זה?].

קכח

[גי' סיון]

מענה להת' גבריאל אלאשווילי שכתב :

"בשיחת ש"פ בהו"ב ש.ז. הקשה כ"ק אדמו"ר שליט"א על פרש"י (בהר כה, מא) "הוא ובניו עמו, אמר ר"ש אם הוא נמכר בניו מי מכרן וכו'", דלכאורה למה הזכיר רש"י את בעל המאמר "ר' שמעון".

הנה נוסף על ביאורי כ"ק אדמו"ר שליט"א בש"פ בהו"ב וש"פ במדבר (למה הזכיר רש"י את "ר"ש"), אולי י"ל עוד הטעם (למה הזכירו), משום דקשור עם מאמר הרשב"י דסתם ר' שמעון רשב"י הוא, דאמר רשב"י כל מקום שגלו ישראל שכינה גלתה עמהם, וכן לענין הגאולה שכינה יוצאת מהגלות ביחד עם בני"י.

מתאים לפשש"מ "הוא ובניו עמו", דענין העבדות מורה על הגלות, ולכן כשיוצאין מן הגלות "הוא (הקב"ה) ובניו (בני"י) עמו", ולכן הזכיר רש"י את בעל המאמר "ר"ש" דאזיל לשיטת"י.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ בהעלותך תש"מ (גליון קסא)):

על מה שכתב: "אולי י"ל עוד הטעם (למה הזכירו)" – מחק תיבת "אולי", וכתב:

**אין [י"ל כו'], כי המדובר בפסוק זה – בנמכר ליהודי
ובפרט שבפ' נד לא הזכיר רש"י "ר"ש".**

קכט

[סביבות חג השבועות]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר: (1) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ בהעלותך (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ שלח תש"מ (גליון קסב)); (2) לר' צבי מאיר שטיינמעץ על מכתבו (תשורה כהן ד' תמוז תשע"ו); (3) להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" המרכזית על דו"ח מ"ערב עם חב"ד" שערכו (מהעתקה, באדיבות מערכת הספר "ועבדי דוד")]:

נת' ות"ח.

ודבר בעתו –

בסמיכות לחה"ש זמן מתן תורתנו

דויהי בשלשים שנה, שנה השביעית, שבת לה'.

אזכיר עה"צ

קל

[ח' סיון, אסרו חג השבועות]

מענה לרי אליעזר צבי זאב צירקינד על שאלתו בהמדובר בהתועדות יום ב' דחג השבועות:

"לא זכיתי להבין דברי קדשו דכ"ק אד"ש שאין חיוב ללמד הבנים "ואספת דגנך וגו'", לעניות דעתי היא גמרא שלימה בקדושין דף כ"ט ע"א: "וללמדו אומנות". ואי כיון כ"ק אד"ש לבנים שהם קטנים או קטני קטנים, זה ג"כ לעניות דעתי בהגמרא כתובות דף ס"ה ע"ב: "דרש רבי עולא רבה וכו' אע"פ שאמרו אין אדם זן את בנו ובנותיו כשהן קטנים אבל זן קטני קטנים, עד כמה, עד בן שש וכו'".

וכיון שאין חיוב על האב לזון אחר שש, ויש עליו חיוב ללמדו אומנות, צריך להיות הלימוד של אומנות קודם הזמן ששייך לו, כדי שבהרגע הראשונה שהבן צריך לזון את עצמו, לא יגזול!

והענין שקטני קטנים וקטנים שייך לעבודה, זה פשוט מהמחלוקת של הרמב"ם והרמב"ן אם מעשה ידיהם של בנו של עבד עברי הם להאדון או להאב, כמובא בהמשנה למלך בתחילת פרק ג' דהלכות עבדים, ושם מובא ג"כ אם זה שייך עד שש או אחר שש וכו'.

ואע"פ שכל הנ"ל שייך להשיחה הק' דכ"ק אד"ש בביאור פרש"י עה"ת ויקרא כ"ה פסוק מ"א ד"ה הוא ובניו עמו – לא כתבתים, לפי שהם בכלל יגדיל תורה ויאדיר; אבל מדברי קדשו דשבועות משמע שזה להלכה, א"כ אמרתי ארדה נא ואראה וגו'.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – קונטרס ועד הנחות בלה"ק ש"פ נשא תשע"ו):

קודם שאענהו אשאלו מעשה רב: איך נהג בילדיו שי' בהנ"ל? [איך נהג] אחיו שי' [בהנ"ל]? [וכל כיו"ב]

קלא

[י"ב סיון]

מענה לר' יעקב יהודה העכט בקשר לכינוס ילדים שיתקיים ביום ג' י"ג סיון (יומן ר' מיכאל אהרן שי' זליגסון):

בודאי יעשה גם עתה באופן שיעשה רושם בכל העולם כולו מיט א קנאק גדול כפשוטו.

קלב

[סיון (1)]

מענה לר' שלום דובער הלוי וולפא שכתב – בקשר ל"דינר" שעורך ביום ראשון ח' תמוז בניו יארק לטובת מוסדות חב"ד בקרית גת (אשר כ"ק אדמו"ר שליט"א הטיל על הרב אברהם דוב העכט לעזור לו בזה) – אשר יש שמציעים לו לדחות את ה"דינר" ולא לעשותו בזמן הקייץ (תשורה הלפרין כ"ד סיון תשע"ח):

ידועה שיטתי אז איך האלט ניט פון דחיית דבר טוב לכו"כ חדשים. ולכן קדימה לכהנ"ל להתכנית [ביום ראשון ח' תמוז] אלא שצ"ל בהסכמתו ובשיתוף פעולה מלא וברצונו הטוב של הרא"ד שי' העכט.

[וראה לקמן מענות: קלג, קלד, קמה, קמו, קנד, קנה].

קלג

[סיון (2)]

מענה לר' שלום דובער הלוי וולפא שכתב שהתאריך יום ראשון ח' תמוז – אותו קבעו לעריכת ה"דינר" – הוא בעת שאנשים נוסעים למקומות הנופש (תשורה הלפרין כ"ד סיון תשע"ח):

מספיק והותר אם ישתתפו כל אלה שיהיו בעיר

קלד

[סיון (3)]

מענה לר' שלום דובער הלוי וולפא ששאל – בקשר לשהותו בנו יארק יחד עם כל משפחתו – מתי לנסוע חזרה לאה"ק, לאחר הקייץ או לאחר חגי תשרי ("כפר חב"ד" גליון 92):

קדימה – ללפני תחילת שנת הלימודים.

[וראה ליקוט מענות קודש תשמ"א מענה י].

קלה

[ועש"ק שלח, כ"ב סיון]

מענה למערכת "ספר הליקוטים – דא"ח צמח צדק" שכתבו:

"מצו"ב ערכים: יעקב, ישע, ישועה.

בעי יעקב (עי' צ בהמצו"ב) מועתק הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א באוה"ת שמות עי' מו. ושם: נהירו דחכמתא: ראה זח"א צד, א. זח"ג לד, א. שם לה, א. דשם אל הוא נהירו דחכמתא.

והנה בזח"ג לד, א ושם לה, א לכאורה לא נמצא ענין זה דשם א-ל הוא נהירו דחכמתא, ונמצא הוא בזהר שם ל, סע"ב. שם לא, רע"א (בתהלים (יהל אור) עי' תקסח מציין הצ"צ (בענין זה) למקומות אלו). וכ"ה גם שם סה, א.

ועפ"ז: (א) האם לשנות הציונים (לזהר ח"ג) בפנים ההערה (שהרי לכאורה טה"ד הם?) (ב) וא"כ איזה מהציונים צריך להעתיק?"

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק) – "לקט מענות קודש בקשר להדפסת ספר הליקוטים דא"ח צמח צדק" עי' 41):

[1] על מה שכתבו: "האם לשנות הציונים (לזהר ח"ג) בפנים ההערה" – מחק תיבת "האם", וכתב:

[לשנות הציונים] להוסיף גם [ונמצא הוא בזהר . . שם סה, א]

[2] על מה שכתבו: "וא"כ איזה מהציונים צריך להעתיק", כתב:

כולם

קלו

[ועש"ק שלח, כ"ב סיון]

"צעטלי" בכת"ק בו ציין כ"ק אדמו"ר שליט"א את הפרש"י שיתבאר בהתועדות דש"פ שלח (יומן ר' מיכאל אהרן שי' זליגסון):

בל"ג – למה לא פי' – תירץ רש"י כו"כ ענינים בקאפ' יד, יא ואילך:

ואמרו הגויים גם מבלי יכולת גו' – הרי יבוא משה (גוי גדול) במקום בני"י?!

(ב) אכנו בדבר גו' ניחא ואמירת הגויים תופסת מקום?!

(ג) אכנו – ומשה משנה ושחטם גו' ועוד.

[וראה גם לקמן מענה קלח].

קלז

[לאחר ש"פ שלח, כ"ג סיון]

מענה ל"ועד הנחות התמימים" על שאלתם בהמאמר דש"פ שלח:

"בהמאמר דש"פ שלח נתבאר ענין ולשון "מעשינו ועבודתנו" (תניא רפ"ז), ד"מעשינו" הוא מלשון "מעשין על הצדקה" – כפי', וגם מעשה כפשוטו. ו"עבודתנו" הוא עבודת עבד נאמן, תכלית השלימות בעבד, כמבואר בהמשך תרס"ו.

לא תפסנו:

בהמשך תרס"ו (עי' שיט ואילך. עי' שסא ואילך) מבואר ש"מכמה טעמים" י"ש יתרון מעלה רבה" בעבודת עבד פשוט על עבודת עבד נאמן, ובהמשך הביאור שם מדגיש לכאורה מעלת עבד פשוט דוקא על עבד נאמן".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – ריש סה"מ תש"מ (הוצאת ברוקלין, תשס"ב)):

הרי יש כו"כ [עבד פשוט], משא"כ עבד נאמן

וא"כ למה נאמר במרע"ה מעלת עבד נאמן?! הרי לזה [עבד פשוט] א"צ לחכות (רוב בני"י) לעת"ל

עדיפא הול"ל מהו העילוי דעולם האצילות ולעת"ל – הרי מפורש דיפה שעה א' בתומ"צ ובפרט בגלות וכו'.

קלח

[לאחר ש"פ שלח, כ"ג סיון]

מענה לאי מאנ"ש על שאלתו בהמדובר בהתועדות ש"פ שלח – שנתבאר בזה שלא פרש"י במש"כ "ואמרו הגוים גו' מבלתי יכולת ה' להביא את העם הזה אך הארץ אשר נשבע להם וישחטם במדבר", דלא טען משה על עצם הענין ד"וישחטם", כ"א על זה ש"ואמרו הגוים". ונתבאר ע"פ הדיוק במה שאמר משה "וישחטם" (ודלא כמ"ש הקב"ה "אכנו"), שאי"ז ענין של הריגה ח"ו, כ"א הענין נעלה שבזה, לטובתם של ישראל. ושאל הנ"ל, דעפ"ז איזה טענה יהי' להגוים, שמשום זה יסיתם זה מעל ה' (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ חוקת תש"מ (גליון קסד)):

אשתמיטי' הסיום במדבר (ולא לאחרי מילוי ההבטחה כיבושם הארץ (במשך ג' ימים)).

[המענה נכלל בלקו"ש חכ"ג ע' 101-100].

קלט

[לאחר ש"פ קרח, אדר"ח תמוז]

מענה לילד שכתב: "איך וויל דא מודיע זיין צו כ"ק אדמו"ר שליט"א אז כמדומה אז איך האב געהערט ביי די פארבריינגען שבת ר"ח תמוז אז פארוואס איז מען ניט מייחס קרחין ביז יעקב ווייל יעקב האט געבעטן בסודם אל תבוא נפשי, וויל איך באמערקן אז רש"י אין ויחי זאגט אז בסדמ אל תבוא נפשי האט יעקב געמיינט די מעשה פון זמרי בן סלוא און בקהלם אל תחד כבודי מיינט די מחלוקת פון קרח דא, אויך אין קרח בריינגט רש"י אראפ דעם טייל פון פסוק בקהלם אל תחד כבודי" (מצילום כתי"ק – נדפס לעיל, מתפרסם בזה לראשונה באדיבות אי' מאנ"ש ש"י וזכות הרבים תלוי' בו. "כפר חב"ד" גליון 599):

[1] על מה שכתב: "ווייל יעקב האט געבעטן בסודם אל תבוא נפשי", כתב:

גו' (1)

[2] על מה שכתב: "אז רש"י אין ויחי זאגט אז בסדם אל תבוא נפשי האט יעקב געמיינט די מעשה פון זמרי בן סלוא" – מחק תיבת "אז", וסימן בחץ את התיבות "רש"י אין ויחי זאגט כו"; על מה שכתב: "בריינגט רש"י אראפ דעם טייל פון פסוק בקהלם אל תחד כבודי" – סימן בעיגול את התיבות "בקהלם אל תחד כבודי", וכתב:

וכ"כ במדרז"ל (2)

[3] על כללות המכתב, כתב:

נהנתי בראותי שמשים לב לכהנ"ל. ופשוט דהראי' [בקהלם אל תחד כבודי וכ"כ במדרז"ל]

בכ"ז אמרתי כנ"ל – ע"פ הכלל בכ"מ שמביאים ההתחלה וסומכים על ההמשך

ומתאים כלל זה כאן ביחוד – כי בבמדב"ר ובתנחומא כאן בפ' קורח – מתחיל בתחלת הכתוב (אף ששייך כההמשך – לזמרי, או למרגלים) בסודם אל גו' – אף (נוסף על הענין דלחידודי) שכבר פי' בפ' ויחי

[4] וכתב (להמזכירות):

למסור גם להרושמים

קמ

[סביבות ר"ח תמוז]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר: (1) להתי' יוסף יצחק הלוי שגלוב על מפתח מאמרים שיחות ומכתבים של כ"ק אדמו"ר שליט"א (ח"א) תש"י-תש"מ (ריש סי' "מפתח מאמרים שיחות ומכתבים" ח"א); (2) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובצים דש"פ קרח וש"פ חוקת (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ בלק תש"מ (גליון קסה)); (3) להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" המרכזית על דו"ח מהמשתתפים בקביעות בהשיעורים בשו"ע אדה"ז ובשיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א (מהעתקה, באדיבות מערכת הספר "ועבדי דודי"):]

נת' ות"ח.

ודבר בעתו –

בסמיכות לר"ח תמוז, חודש הגאולה

אשר "לא אותי בלבד גאל כו",

דשנת המאה להולדת בעל הגאולה.

אזכיר עה"צ.

קמא

[בדר"ח תמוז]

מענה להנהלת אגודת "שפרה ופועה" בכפר חב"ד שהביעו את רצונן שיעמוד המוסד תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א (ס' "מקדש מלך" ח"ג ע' קפ):

מפורסם שאין נוהגים בזה במוסדות חדשים.

קמב

[ב' תמוז]

מענה לאי מאנ"ש על מכתבו בהמשך להמענה שקיבל (לעיל מענה קיא) בקשר למצב בריאותו ("התקשרות" גליון מג. והעתקה, באדיבות אי מאנ"ש שי):

על מה שכתב – בהמשך להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א לבדוק את התפלין והמזוזות: "בדיקת התפלין והמזוזות הי' על הצד היותר טוב" – כתב:

(1) פלא גדול

על מה שכתב: "מה עלי לעשות" – כתב:

(2) בעיקר – להסיח דעת ככל האפשרי מהצטננות וכיו"ב ופשיטא – להפסיק ההתבוננות בזה (תכיפות השיעול וכו').

לימוד ש' הבטחון בחוה"ל.

ישאל רופא להרגעת העצבים.

אזכיר עוה"פ עה"צ.

קמג

[לאחר ב' תמוז]

מענה לאי מאנ"ש על מכתבו בהמשך להמענות שקיבל (לעיל מענות קיא, קמב) בקשר למצבו הבריאותי – להסיח את דעתו מכך ("התקשרות" גליון מג. תשורה לעווענטאל י"ט אדר תשנ"ו. והעתקה):

עפ"י דין א"א ב' מחשבות בבת אחת וכשיתקע מחשבתו בחוזק במחשבה אחרת במילא תיבטל מחשבה הנ"ל.

בהפעולות עפ"י טבע כהוראת רופא ידיד.

אזעה"צ

קמד

[ח' תמוז]

מענה לר' שלום דובער לויין שכתב – בקשר לסי' מאמרי אדה"ז הקצרים שמתעסק בעריכתו ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א (לעיל מענה נ): "בתחלה נאמר לי להדפיס דרושי אדה"ז הקצרים, אך לא אדע איך להגדירם: האם לשפוט רק לפי הכמות... לשפוט לפי האיכות... כבר שאלתי בזה כמה פעמים, ולע"ע לא זכיתי למענה. התייעצתי עם כו"כ, ולא הגיעו למסקנה ברורה. וקעת שסיימתי לעשות שאר הדברים שהוטלו עלי, איני יודע איך לסדר דרושים הנ"ל לדפוס" (קובץ "עבודת הקודש אצל הרבי" ע' נט. שיעורי ר' שלום דובער ש"י לויין מספר 635):

[1] על מה שכתב: "האם לשפוט רק לפי הכמות... לשפוט לפי האיכות", כתב:

לשפוט רק לפי הכמות] כפשוטו, כי מי יכול להכריע באיכות.

[2] על מה שכתב: "כבר שאלתי בזה כמה פעמים, ולע"ע לא זכיתי למענה", כתב:

כי ימים אלה יומסרו לו עוד כו"כ ביכלאך.

קמה

[לאחר ח' תמוז]

מענה לר' שלום דובער הלוי וולפא בקשר ל"דינר" שערך ביום ראשון ח' תמוז במלון "הילטון" בניו יארק לטובת מוסדות חב"ד בקרית גת (תשורה הלפרין כ"ד סיון תשע"ח):

איה הדו"ח ע"ד הבאנקעט?!

קמו

[י"א תמוז]

מענה לר' שלום דובער הלוי וולפא שכתב – בהמשך להמענה שקיבל (לעיל מענה קמה) – דו"ח ע"ד ה"דינר" לטובת מוסדות חב"ד בקרית גת (תשורה הלפרין כ"ד סיון תשע"ח):

פרסום ע"ד הדינער באופן המתאים, בטח יעזור בקבלת העזר בושינגטון, ואולי גם מהמשרדים בארה"ב.

קמז

[לאחר י"ב תמוז]

ממענה לר' שניאור זלמן גורארי על מכתבו – בהמשך להתועדות י"ב תמוז – אותו פתח בתיבות: "כ"ק דיבר המעלה בשנת ק"א, אבל אני חושב שבהנוגע לנו עתה אחרי שנת המאה שעבר . . ." (מצילום כתי"ק – תשורה שוויי ד' כסלו תשע"ו):

על מה שכתב: "אבל אני חושב", כתב:

– בכל מחשבותיו, שקס"ד שלהן לחומרא ושלא בטוב הנראה ונגלה (מתאים לטבעו שנולד – ושכנראה לא עשה כלום לשנותו) – ה"ה טועה טעות שאפילו בשם טעות אין לכנותה (כי היא היפך דהכל) (2)

סימן בעיגול תיבת "המעלה", וכתב:

דמעלה קשורה בטוב ואור, כפשוט – כולל עבודה מאירה, ושכל המרבה בה מרבה באור, ובפרט כשקשור בהולדת צדיק (שאור זרוע לצדיק) וכו' וכו' – ואפילו בזה קס"ד שלו להיפך! ותולה בי!! (3)

קמח

[תמוז]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר : (1) למערכת הערות וביאורים אהלי תורה שהכניסו את הקובצים דש"פ : ויקרא, חוקת, בלק, פינחס (ס' היובל הערות וביאורים ע' תקטו-ז); (1) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ בלק (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ פינחס תש"מ (גליון קסו)); (2) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ פינחס (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ דברים תש"מ (גליון קסח))]:

נת' ות"ח.

ודבר בעתו –

בסמיכות ליב-יג תמוז, ימי הגאולה

אשר "לא אותי בלבד גאל כו",

דשנת המאה להולדת בעל הגאולה.

אזכיר עה"צ

קמט

[תמוז]

מענה לר' יוסף מנחם מענדל טענענבוים שכתב: "לדאבוני הגדול אני צריך להודיע הידיעה דלהלן. כשהייתי ב . . נודעתי שר' . . נפטר בהיותו שם בחורף, נסעתי תיכף על ביה"ח למצוא היום שנפטר כי האנשים שם לא ידעו בדיוק אבל לא מצאתי שום סימן על הקבר, במשך הימים שחזרתי לכאן השתדלתי להתקשר בטלפון עם האלמנה והיום דברתי עמה ואמרה שנפטר . . על שאלתי מדוע לא הודיעה? אמרה שלא הי' לה המוט להודיע ידיעה כזו, נמצאת לבדה ב . . וחושבת ליסע ולהתיישב אצל בנה ב . .". (מצילום כתי"ק – קונטרס ועד הנחות בלה"ק ש"פ עקב תשע"ז):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בחץ ובעיגול את שם משפחת הנפטר, וסימן קו אצל תאריך הפטירה, וכתב:

עפכהנ"ל ה"ז בגדר מת מצוה –

ויתיעץ ברבני אנ"ש שי' הצריך להשתדל להעבירו לאה"ק וכו'

לסדר אמירת קדיש וכו' – ובפרט שהרי תמיד תרם לעניני ליובאוויטש וכו'

קנ

[תמוז]

מענה להנהלת ישיבה גדולה בוענאס איירעס ארגענטינא על מכתבם בקשר להמדובר בשיחת ער"ח אייר (ראה גם לעיל מענה קי) ע"ד אמירת "ותן טל ומטר" במדינתם בזמן הקייץ (יומן ר' מיכאל אהרן שי' זליגסון):

לא זה אמרתי כלל וכלל כ"א שאחרונים שקו"ט ולא לפלפולא בעלמא כ"א בהנוגע לפועל ולא שאני אומר פסק בזה.

קנא

[תמוז]

מענה לא' שכתב שעד עתה לא שמר את השבת, ועתה החליט לשמור את השבת (יומן ר' מיכאל אהרן שי' זליגסון):

מבהיל כתבו זאת – כשהקב"ה מלך מה"מ בכבודו ובעצמו אמר שאסור בהחלט – לכל יהודי

כפשוט בהחלט למלאות ציווי השם ובטח יצליחו השם אזכיר עה"צ

קנב

[תמוז]

מענה לר' משה הבלין על שאלתו בקשר לענין רפואי ("התקשרות" גליון מג):

בכהנ"ל – כעצת רופא ידיד (ובעניין השייך לשו"ע – כהוראת רב מורה הוראה).

וזהו מענה גם לעת"ל בעניינים כיו"ב.

אזכיר עה"צ.

קנג

[תמוז]

מענה להרב מרדכי מענטליק על שאלתו בקשר למסכת שילמדו בישיבות תומכי תמימים ברחבי תבל ב"זמן" הבע"ל ("התקשרות" גליון תשעה. והעתקה, באדיבות ר' מרדכי שי' ווענגער):

על מה שכתב ע"ד מסכת בבא מציעא, כתב:

ויהא בשטומו"צ. ולהעיר מזח"ג קצח, א ובלקלוי"צ לשם.

– מפורסמת התורה בשנים אוחזין בטלית.

אזכיר עה"צ

קנד

[תמוז]

מענה לר' שלום דובער הלוי וולפא שכתב ע"ד "אורח הכבוד" בהדינר לטובת מוסדות חב"ד בקרית גת, אשר לבסוף לא נתן מה שציפו ממנו. ושאל האם להשאר עמו בידידות, שעייז אולי יתן בהזדמנות מאוחרת; או, להראות לו האכזבה, אף שעייז עלול להתרחק לגמרי (תשורה הלפרין כ"ד סיון תשע"ח):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן קו תחת התיבות "להראות לו האכזבה",
וכתב:

**(כי באם לאו יתמה תמי' גדולה שמסתפקים בכהנ"ל). ולהמשיך
השיחה בדרכי נועם (לשלול חשש הנ"ל).**

קנה

[תמוז]

מענה לר' שלום דובער הלוי וולפא שכתב שבעת שהותו בניו יארק רשם
בינתיים את ילדיו לקעמפ "גן ישראל" וקעמפ "אמונה" (תשורה הלפרין
כ"ד סיון תשע"ח):

ונכון במאד

קנו

[תמוז]

מענה לר' יעקב יצחק בידרמן שכתב ע"ד הצעה – שקיבל באמצעות הרב
אברהם יצחק גליק – לשמש ברבנות העיר דיסלדארף גרמניא (מהעתקת
המזכיר. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות הנמען שי' וכות
הרבים תלוי' בו):

**(1) באם לדעת הרא"י שי' גליק יש לו סכויים שם ויבוא שם על חשבונם
לראיין אותו [להתענין בהנ"ל ולנסוע לשם כנ"ל]**

(2) האשכנזים כהנ"ל – מפורסמים שדורשים דוקא "בעל שם" וכו'.

**(3) ה"ה מתחיל בכיו"ב – ושואל דוקא בנוגע למקומות כאלה שאפילו
זקן ורגיל צ"ל השתדלות שישא חן וכו'.**

(4) אזכיר עה"צ

קנז

[כ"ב תמוז]

מענה לאי שכתב שבתו חולה זה כחודשיים ואינה מסוגלת לדבר ("יחי המלך" גליון שעא):

כעצת רופא ידיד, אזכיר עה"צ. וה' יצליחה.

קנח

[שלחי תמוז]

מענה לר' שלום דובער לויין על מכתבו – בקשר למכתב הנהלת מוסד הר"מ לויין אל כ"ק אדמו"ר שליט"א, בקשר לכת"י שו"ת הרב ארי' ליב זיבוב אב"ד האמיל ודווינסק שמכינים לדפוס, שעליו הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א "להראות להררשד"ב שי' לויין (ספריי)". במכתבו כתב: "אני חושב אולי לשלוח העתק להר"י שי' מונדשיין, שלדבריו, לקח חלק פעיל בהעריכה" (קובץ "עבודת הקודש אצל הרבי" ע' סח):

לא מתאים כמובן.

קנט

[סביבות ר"ח מנ"א]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר: (1) למערכת הערות וביאורים אהלי תורה שהכניסו את הקובצים דש"פ דברים וש"פ ואתחנן (ס' היובל הערות וביאורים ע' תקטו); (2) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ דברים (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ ואתחנן תש"מ (גליון קסט)); (3) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ ראה (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ שופטים תש"מ (גליון קעב))]:

נת' ות"ח.

ודבר בעתו –

בסמיכות לר"ח דמזלו ארי' בו יבוא ארי' זה הקב"ה דכתיב בי' ארי' שאג מי לא יירא ויבנה אריאל בונה ירושלים הוי' נדחי ישראל יכנס (ילקוט ירמיה' בראשו ותחילתו).

אזכיר עה"צ.

קס

[ר"ח מני"א]

מענה למרת איידל לעבאוויטש שכתבה ע"ד אחת שרוצה להוציא את בתה מבית הספר "בית רבקה" במאנטרעאל ולהעבירה לבית-ספר עממי (לקו"ש חכ"ב ע' 434. סי' "שליחות כהלכתה" ע' 814):

יבקשו עוד נשים או אנשים שידברו עם הנ"ל ויסבירו שבאם ח"ו תשלח בתה תי' לבי"ס מעורב בתל' נכרים – לוקחת ע"ע אחריות מלאה כלפי הקב"ה לכל מה שעלול, ר"ל, לבוא עי"ז. וד"ל.

יכולים לומר גם בשמי.

קסא

[בי' מני"א]

מענה לא' השלוחים (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות א' מאנ"ש שי' וזכות הרבים תלוי' בו):

(1) מובן שבענין שנמצא בדיון רבנים איני אומר כלום, כי שייך להם.

(2) לא ילמוד רמזים ופי' כלל וכלל, במה שאמרתי ביום פ' ופ', כאמור ופשוט.

אזכיר עה"צ

קסב

[ח' מני"א]

מענה לא' שביקש ברכה עבור בנו הנמצא בבית הרפואה במצב קשה ("יחי המלך" גליון שעב):

הנהגה יום יומית ע"פ שו"ע, בדיקת תפילין ומזוזות, אזכרה"צ.

קסג

[סביבות ט"ו במני"א]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר – למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ עקב – כ"ף מני"א (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ ראה תש"מ (גליון קעא))]:

נת' ות"ח.

ודבר בעתו –

בסמיכות לחמשה עשר באב

– קימא סיהרא באשלמותא –

ולא היו יו"ט לישראל כטו באב כו'.

אזכיר עה"צ.

קסד

[ט"ו במני"א]

מענה להתי' ישראל ברוך בוטמאן על מכתבו בקשר להסתדרותו לאחר החתונה, בו כתב: "ושאלותי: א) אם נכונה החלטתי להמשיך ללמוד בכלל למשך שנה. ב) אם להתעניין בהצעה הנ"ל של רשת המועדונים ובמילא להתעניין בקניית שם דירה כבר עכשיו, ואז לקבל את ההצעה מיד ולנסוע כל יום מכפר חב"ד לקרית גת. ג) בינתיים לא להחליט ולחכות עד גמר לימודי' של כלתי תחיי" (מהעתקת המזכיר. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות התי' חיים עוזר שי' בוטמאן וזכות הרבים תלוי' בו):

[1] על מה שכתב: "אם נכונה החלטתי להמשיך ללמוד בכולל למשך שנה", כתב:

ב[אם] ללמוד בהתמדה כו' [נכונה החלטתי להמשיך ללמוד בכולל למשך שנה]

[2] מחק את מה שכתב: "אם להתעניין . . לקרית גת".

[3] על מה שכתב: "בינתיים לא להחליט ולחכות עד גמר לימודי של כלתי תחיל" – מחק תיבת "בינתיים", וכתב:

[לא להחליט ולחכות עד] **קרוב** [גמר לימודי של כלתי תחיל]

קסה

[ט"ו במנ"א]

ממענה לר' משה ניסן ווינער על מכתבו בקשר לסי "כל כבודה בת מלך" שמו"ל בעניני צניעות. במכתבו כתב בין השאר ע"ד המעוררים על היתר לבישת פאה נכרית, דהיות וענין אזהרת פריעת הראש ה"ה משום פריצת גדרי הצניעות, א"כ מהו ההפרש בין שיער עצמה ושיער פאה נכרית (סי "כל כבודה בת מלך" ע' סה):

ה"ז פריצות ע"י גופה, וזו ע"י דבר זר (דלבוש הראש בדומה דלבוש הרגל וכו').

קסו

[ט"ו במנ"א]

מענה לר' שלום דובער לויך שהכניס את עלי-ההגהה דסי "אגרות-קודש אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, אדמו"ר הצמח צדק" שסיים את עריכתו (קובץ "עבודת הקודש אצל הרבי" ע' לה):

ט"ו במנ"א

למהר בההו"ל שעכ"פ לח"י אלול יוכלו ללמוד בס' כרוך (ונדפס – באופן דהתנאה לפניו).

קסז

[מנ"א]

מענה לר' שלום דובער לויך על מכתבו – בהמשך למה שכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א על עלי-ההגהה דה"מבוא" לאגרות-קודש אדמו"ר הזקן, בקשר להנכתב שם ע"ד המצבה דקבר הרה"ק ר' ברוך אבי אדה"ז אשר בעיר סעליש: "דר בניי (פאר ראקאוויי?) הרב דסעליש שי' (האלבערשטאט, רובין?) שלפני שנים ביקר אותי וסיפר כו' הראה צילומים וכו', וכדאי שיתקשר אתו כו".

במכתבו כתב שלא הצליח למצוא את הרב הנ"ל.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (קובץ "עבודת הקודש אצל הרבי" ע' לה):

ישאל את הציעשאנאווער שי' שמכיר כולם וכו'.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה שעם-זאת לא לעכב עבור כך את ההדפסה. וראה לקמן מענה קעה].

קסח

[מנ"א]

מענה לר' יעקב יצחק בידרמן שכתב ע"ד הצעת שליחות בווינא אוסטריא (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות הנמען שי' וזכות הרבים תלוי בו):

להתעניין בזה, אזעה"צ.

קסט

[לאחר ש"פ עקב, כ"ף מנ"א]

מענה לאי מאנ"ש על שאלותיו בהמדובר בהתועדות ש"פ עקב (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ש"פ שופטים תש"מ (גליון קעב)):

[1] במכתבו שאל במשנ"ת בטעם הדבר שהביא הרמב"ם בהלכות בית הבחירה (פ"ב ה"ב) ש"המקום שבנה בו דוד ושלמה המזבח כו' הוא המקום שבנה בו אברהם המזבח כו" ולא די בבחירתו של הקב"ה, דהוא כיון שמצד בחירת הקב"ה הרי אי"ז בהכרח שולל את הבחירה במק"א,

ובדוגמת בחירת מלכות בית דוד שלא שללה מלכות ישראל. ושאל הנ"ל, דבהדוגמא דמלכות בית דוד ומלכות ישראל, הרי גם אח"כ נשארה הבחירה במלכות בית דוד, משא"כ בנדו"ד שהמזבח הוא אחד, וכשיהיי במקום אחר מתבטלת הבחירה.

על מה שכתב: "משא"כ כאן הלא המזבח הוא א"י" – על התיבות "שהמזבח הוא א"י", כתב:

!?

אינו מובן כלל הרי יש במת צבור, יחיד וכו'

[2] במכתבו שאל במשנ"ת בפרש"י עה"פ (עקב י, יז) "כי ה' אלקיכם גוי לא ישא פנים ולא יקח שוחד", "ולא יקח שוחד – לפייסו בממונ", ונתבאר ד"לא ישא פנים" קאי על קיום המצות, ועפ"ז "לא יקח שוחד" קאי על ענין אחר, ופרש"י דהוא כמו "לא תקחו כופר" (מסעי לה, לא), דפירושו לקיחת ממון. ושאל הנ"ל, דהלא רש"י מפרש "לא ישא פנים – אם תפרקו עולו", וא"כ המדובר הוא כשלא יקיימו המצות, וא"כ הנשיאות פנים (וכן השוחד) הוא לכאורה לא ע"י קיום המצות.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

כנראה מפרש פרש"י זה – שאין בידו אפילו מצוה אחת במשך כל ימי חייו!?

קע

[כ"א מני"א]

מענה למרת חנה קורצווייל שכתבה ע"ד כמה ענינים שלדעתה יש לתקן במוסד חינוך מסויים (תשורה וילהלם י"ד סיון תשע"ג):

בירור דברים כהנ"ל – הוא מתפקידי ארגון הגג ודב"ד רבני הכללי דחב"ד באה"ק.

אזכיר על הציון.

קעא

[כ"ד מני"א]

מענה לשאלות בהמשך להמדובר בהתועדות ש"פ עקב כ"ף מני"א (והתועדויות שלאח"ז) ע"ד הקמת כוללי "תפארת זקנים לוי יצחק" ובתי "חכמת נשים" (סי' "היכל מנחם" ח"ג ע' נח. יומן ר' מיכאל אהרן שי' זליגסון):

הדגשתי שהצעתי רק כללים כיון שצ"ל באופן שלב המשתתפים חפץ.

ב) שכוונתי שהזקנים שע"ע אין לומדים בקביעות יקבעו עתים בכל יום. (ולא שהתכלית – הוספת מוסדות שאינם אלא אמצעים להתכלית).

ג) היודע כמה "זקנים" וגם בשכונה זו וגם "מאנ"ש שי"י" מסתובבים בכל יום כמה שעות – ואין יודעים איך למלאות הזמן?

קעב

[ער"ח אלול]

מענה לא' שכתב ע"ד רצונו לערוך כינוס ילדים ממחנות קייץ (שאינם מליובאוויטש) ב-770 (יומן ר' מיכאל אהרן שי' זליגסון):

א"א לעשותו כ"א שיתדבר עם המחנות (וכן) של"ה ואהלי תורה ביחד.

קעג

[סביבות ר"ח אלול]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר: (1) למערכת הערות וביאורים אהלי תורה שהכניסו את הקובץ דש"פ ראה (סי' היובל הערות וביאורים ע' תקטו); (2) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ תבא (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון ראש השנה תשמ"א (גליון קעו)); (3) להשליח ר' יוסף דוד ווייטמאן בקשר לתרגום והדפסת מאמר באתי לגני תש"י בשפה הפורטוגזית (תשורה ווייטמאן י"א אלול תשס"ו. וראה לקמן מענה קפב); (4) למרת מרים פאפאק בקשר עם נסיעתה לאה"ק לנאום בנושא "תכנון משפחה" (תשורה ראסקין ד' אלול תשע"ב. וראה לקמן מענה קפה); (5) להתי' יונה אבצן שהכניס את כרך ד בסדרת שיחות באנגלית (מהעתקה, באדיבות ר' שמואל שי' אבצן):

נת' ות"ח.

ודבר בעתו –

בסמיכות לר"ח אלול (ר"ת: אני לדודי ודודי לי)

החודש דאיחולי כו"ח טובה.

אזכיר עה"צ.

קעד

[י"ב אלול]

מענה להרב יצחק דובער אושפאל שכתב: "זה זמן אשר כתבתי לכ"ק ע"ד הצעות שונות לקנות שטח להוסיף על ביה"ח דח"ק אגודת חסידי חב"ד, הוראת כ"ק היתה – "לקנות" רק בסמוך האוהל. בשבוע זו הודיע לי הרה"ת ר' יהודה שי קרינסקי, כי קיבל הצעה מאד יפה (הבעה"ב מביה"ח דאלד מאנטיפיארלי) ע"ד מכירת מאה מקומות בערך בסמוך לשטח האוהל. בצירוף לכתבי מצו"פ תמונות מהמקום שהצעתי, והנני לפנות בשאלתי בשם הגבאים באם נכון הדבר לקבל ההצעה ולהגיש עמו להמכירה" (מהעתקה. המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות הת' מנחם מענדל שי' שמוקלער וזכות הרבים תלוי' בו):

לקנות – בכלל עניתי, ובפרט שייך להנהלה כמובן.

קעה

[ט"ו אלול]

מענה לר' שלום דובער לוי' שכתב – בהמשך להמענה שקיבל (לעיל מענה קסז) ע"ד תמונת מצבת קבר הרה"ק ר' ברוך אבי אדה"ז: "אתמול בלילה השגנו תמונה ממצבת אביו של אדה"ז, וצירפתיו בהמבוא במקומו. את התמונה קיבל ר' יצחק שי' וילהלם מאת ר' חיים בן אסתר רוטנשטיין (יליד סעליש)" (קובץ "עבודת הקודש אצל הרבי" ע' לה):

לצרף גם פיענוח המצבה שאינו ברור כ"כ.

קעו

[ט"ו אלול]

מענה לר' שלום דובער לויך שהכניס את גליון צילומי הכתי"ק שבסי
 "אגרות-קודש אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, אדמו"ר הצמח צדק"
 הנמצא בדפוס (קובץ "עבודת הקודש אצל הרבי" ע"ל):

בכלל להרבות בהם.

קעז

[ט"ו אלול]

מענה לא' מרבני אני"ש שכתב:

"הנני מרהיב לבקש חווי"ד כ"ק אדמו"ר שליט"א . . . ישנם כמה עניני
 הוראה שבספרי כ"ק אדמו"ר חב"ד הם באופן אחד, וישנם מזקני רבני
 אני"ש שאומרים (עפ"י קבלתם?) באו"א, האם בכללות יש להורות
 בפשיטות גם בכגו"ד כמבואר בספרי אדמו"ר חב"ד?"

[נזדמן לידי לאחרונה נער שעושה כל מלאכתו בימינו וכותב בשמאלו,
 וכאשר בקשתי ע"ז חווי"ד זקני רבני אני"ש אמרו בפשיטות שיניח על
 ימינו. ואף שלמעשה הוריתי כן –) בקשתי שיניח על ב' ידיו לא נתקבלה)
 – הי' (ויש) לי עגמני"פ רב מזה שבשו"ת אדמו"ר הצ"צ כתב בפירוש שיניח
 על שמאלו. וכמו"כ י"א בנוגע . . . ועוד].

והנני בבקשתי לחווי"ד כ"ק אדמו"ר שליט"א בזה".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (קובץ הערות וביאורים אהלי תורה י"א
 ניסן תשע"ב (גליון א'לג)):

הרי זקני רבני אני"ש שליט"א גם יודעים מהכתוב [בספרי כ"ק אדמו"ר
 חב"ד]

יש להורות בפשיטות] **כשאר רבני ובפרט זקני רבני אני"ש שי'.**

קעח

[אלול]

מענה להמזכיר ריליג שכתב: "אחי יצחק דוד שי' בקש לשאול – קבע ראיון עם ראש הממשלה דמדינת ניו זילאנד ליום בי י"ג אלול (בכדי למסור לו מכי כ"ק אדמו"ר שליט"א), האם ישנם ענינים מיוחדים שעליו לדבר אתו" (מצילום כתי"ק – תשורה אראנאווי י"ב סיון תשס"ד):

[1] על מה שכתב: "קבע ראיון עם ראש הממשלה דמדינת ניו זילאנד ליום בי י"ג אלול (בכדי למסור לו מכי כ"ק אדמו"ר שליט"א)", כתב:

לכאורה כדאי ע"פ הנ"ל שתבקר משלחת ולא יחיד (ואתו הסליחה)

[2] על מה שכתב: "האם ישנם ענינים מיוחדים שעליו לדבר אתו", כתב:

בסגנון המתאים:

ההשתדלות לאחרונה: והשיב לב אבות (ע"י בנים)

שלילת generation gap

ובהמשך לזה ועד"ז – תפארת זקנים

קעט

[אלול]

מענה על ההודעה ע"ד יום-עיון לקציני חיל האויר בצה"ל שיתקיים בהיכל ישיבת תו"ת כפר חב"ד (סי' יימי תמימים" ח"ז ע' 377):

כמדובר כמה פעמים שיסוד קיום צבא: הקדמת נעשה לנשמע (הבנה) שאין נפקא מינה כלל וכלל באם בשטח אחר (אזרחי) המפקד למטה הימנו ושלא בערך אפילו – כיון שהמדובר בענין צבאי ממלא הפקודה ובהידור.

אפשר שד' אמות שבחזית שבם נמצא יכריע גורל כל מלחמה – ורק המפקד הראשי יכול להכריע בזה כל פרטי הנהגתו בצבא – אין זה ענין פרטי שלו כלל והנמשל בצבאות הוי' שכל בנ"י מגויסים בו, מובן.

קפ

[אלול]

ממענה לר' שלום הלוי דוכמאן על מכתבו בקשר ל"מלוה מלכה" לטובת "כולל חב"ד" שעומדים לקיים, בו ציין בין השאר שהאירוע "יתקיים כדאשתקד" ("כפר חב"ד" גליון 1678):

כנראה שהשאיפה היא כדאשתקד

קפא

[אלול]

מענה להשליח ר' יוסף דוד ווייטמאן ששאל ע"ד רכישת שטח גדול מחוץ לעיר ס. פאולו ברזיל (עם בית מרכזי לבית כנסת), ובו למכור קרקעות לבניי לבנות עליהם בתים, ועם הזמן יקום בו כפר חסידי (תשורה ווייטמאן י"א אלול תשס"ו):

באם שאלתו שיקנו (חב"ד) כל המקום ואח"כ יתעסקו במכירת חלקו – לא (אין זה ענינם), באם רק החלק שבבילם תלוי בהתנאים, ויחליטו באסיפת כולם. אזכעה"צ להנ"ל לכוח"ט.

קפב

[אלול]

מענה להשליח ר' יוסף דוד ווייטמאן על מכתבו בקשר לתרגום והדפסת מאמר באתי לגני תש"י בשפה הפורטוגזית (תשורה ווייטמאן י"א אלול תשס"ו):

יברר באיזו מדינות מדברים בפורטוגזית ולשלוח דוגמאות לשם

וצירף את המענה כללי-פרטי דימים אלו (לעיל מענה קעג).

קפג

[אלול]

מענה להשליח ר' שלמה מטוסוב על ההצעה לייסד ישיבה בעיר קסבלנקה מרוקו, באמצעות קבוצת תלמידים שלוחים שתכלול שמונה תלמידים (ביניהם מבני השלוחים במרוקו) שנשארו ללמוד בישיבת "אהלי תורה" ולע"ע לא נסעו לשליחות בישיבות, וביקש הסכמת כ"ק אדמו"ר שליט"א (תשורה מאצקין י"א אלול תשס"ט. תשורה גאלדמאן ו' אלול תשע"ו. והעתקה, באדיבות מערכת הספר "שליחות כהלכתה"):

כדאי הנ"ל טוב, אלא שאין מקום שתהי' ע"י "גזירה מלמעלה" כ"א ברצונם הטוב של התלמידים וכו'

ואני מאשר ומעודד וכו'

[נראה לקמן מענה קפד. ליקוט מענות קודש תשמ"א מענות מ, מב, נו, ס].

קפד

[אלול]

מענה להשליח ר' שלמה מטוסוב על כמה שאלות בפרטי ההצעה לייסוד ישיבה בעיר קסבלנקה מרוקו (תשורה מאצקין י"א אלול תשס"ט. והעתקה, באדיבות מערכת הספר "שליחות כהלכתה"):

נכון וטוב ואזכיר עה"צ שתהא בהצלחה וכו' וא"צ לשאול ענה"פ

קפה

[אלול]

מענה למרת מרים פאפאק שנסעה לאה"ק לנאום בנושא "תכנון משפחה" (תשורה ראסקין ד' אלול תשע"ב):

נת' ות"ח. הפ"נ יקראו, בל"נ, עה"צ.

בודאי תלהיב וכנ' נשי ובנות חב"ד דכאן לפעול עוד יותר משבאה"ק ובפרט שהמלך בשדה וכו'.

[וצירף את המענה כללי-פרטי דימים אלו (לעיל מענה קעג).

בקשר לשלילת "תכנון משפחה" והדגשת קיום מצות פרי' ורבי' – ראה גם לקמן מענה קצג. ליקוט מענות קודש תשמ"א מענות ע, פה, קלה, קסה].

קפו

[ט"ז אלול]

מענה לר' יוסף יצחק זלצמן שכתב: "לאור הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א להתעניין בהצעת ר' זלמן אהרון שי' גראסבוים מטורונטו [לעיל מענה קכג], הנה לאחר התעניינות בהפרטים של ההצעה דהיינו א) התעסקות בהפצת יהדות והמעיינות בין יהודי יוצאי רוסיה ב) משכורת כמו לכל עובדי צא"ח שם. הנני לשאול עצתו וברכתו הקי אם לקבל ההצעה של טורונטו" (תשורה יוזביץ כ"ה מרחשון תשע"ח):

כעצת יידידים מבינים. אזכיר עה"צ.

קפז

[סביבות ח"י אלול]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר: (1) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דש"פ נצו"י (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון וא"י תשרי תשמ"א (גליון קעז)); (2) להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" המרכזית על רשימת המשתתפים ב"מבצע חינוך" (מהעתקה, באדיבות מערכת הספר "ועבדי דוד"'):

נת' ות"ח.

ודבר בעתו –

בסמיכות ליום ח"י אלול

יום הולדת שני המאורות הגדולים.

אזכיר עה"צ.

קפח

[כ"א אלול]

מענה לחברי "כולל אברכים" מלבורן אוסטרליה שכתבו ע"ד קובץ הערות וביאורים בקונטרס אחרון דשו"ע אדה"ז הלכות אמירה לנכרי שמו"ל – בהמשך להוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתועדות אדר"ח אדר אשר הישיבות והכוללים יו"ל קובצי פלפולים פעמיים בשנה – ושאלו האם להוסיף את ההוספות דלהלן: (1) משיחת ב' דחג השבועות תשכ"ד בענין אמירה לנכרי; (2) ליקוט הסעיפים הפזורים בשו"ע אדה"ז בהם מדובר ע"ד אמירה לנכרי; (3) מאמר מאת הרב שלמה יוסף זוין ע"ה ע"ד שו"ע אדה"ז (תשורה גראסבוים ג' ניסן תשס"ד, והעתקה):

להוסיף באם המחודש בהקובץ יהי בכמות על כל פנים כפליים מההוספות

אזכיר על הציון

קפט

[כ"א אלול]

מענה לר' לוי גאלדשטיין על פ"נ שכתב לרגל יום הולדתו כ"א אלול (מהעתקה). המענה מתפרסם בזה לראשונה באדיבות הנמען שי' וזכות הרבים תלוי בו):

מנהגי יום הולדת

אזכיר עה"צ

קצ

[כ"ז אלול]

מענה למר חנן בנימיני – נשיא המרכז הקהילתי שע"י העדה הבוכרית בניו יארק – שכתב: "בעזרת השם יתברך, עשינו מאמץ עליון והא-ל זיכנו להקים בית ומגרש ריק על ידו, לקהילה הקטנה שלנו, הקהילה הבוכרית יוצאי בוכרה וסביבותיה. יש לי הכבוד כנשיא הקהילה להודיעך כבוד הרב, שביום ראשון בערב אחרי צום גדליה, אנו מכניסים ספר תורה חדש להיכל בקהילתנו, נכתב ונקנה בארץ הקדש. ומאחר ממנהגנו אנו

משאירים את המילים האחרונות "לעיני כל ישראל" כתובות אבל לא מלאות בדיו, ברצון הקהילה לכבד את כבוד הרב בכתיבה של מלה אחת או אפילו אות אחת, ולברך בזה את קהילתנו, אשר רובם עולים חדשים מרוסיה. אנו מוכנים להביא את ספר התורה אל כבוד הרב לכתיבה" (מצילום כתי"ק):

[1] סימן בעיגול את מה שכתב: "לכבד את כבוד הרב", כתב:

כוונתם רצוי' ות"ח ת"ח, אבל מכמה טעמים – איני עושה כזה, ואפילו לא בסיום הס"ת דביהמ"ד כאן.

[2] סימן בעיגול את מה שכתב: "אנו מוכנים להביא את ספר התורה אל כבוד הרב לכתיבה", וכתב:

ח"ו לטלטל הס"ת כו'.

[3] סימן בעיגול את חתימת הנמען: "המרכז הקהילתי הישראלי מיוזמתה של העדה הבורכית בניו-יורק / חנן בנימיני, נשיא", וכתב:

ויתברכו כאו"א שי' בכוח"ט

[4] וכתב (להמזכירות):

לטלפן הנ"ל בנוסח דכבוד וכו'

קצא

[כ"ח אלול]

מענה להנהלת "צעירי אגודת חב"ד" המרכזית שכתבו: "ישנה הצעה מחברי הכולל ומהתל' שי' לעשות לכבוד שנת הקהל סוכה גדולה באיסטערן פארקוויי (בין קינגסטאן – וברוקלין עוו). באמצע הרחוב לערך ארבעים על מאתיים פוס ליום א' ב' דחומ"ס ולהביא ילדים ולעשות אתם כינוס גדול. ושואלים אם נכון להשתדל בזה. השתדלנו להוודע אצל העיר בנוגע רשיון ולע"ע נראה שיכול להיות קשיים בזה רק שאפשר לפעול בזה עוד" (ס' "שליחות כהלכתה" ע' 434. והעתקת המזכיר, באדיבות מערכת הספר "ועבדי דוד"):

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק תיבת "אס", וכתב:

לא [נכון להשתדל בזה] וינצלו הסוכה זהשנים שעברו

אזכיר עה"צ

קצב

[ימי הסליחות]

מענה כללי-פרטי דימים אלו [בין השאר: (1) למערכת הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון שהכניסו את הקובץ דראש השנה תשמ"א, וכרך הכולל גליונות "הערות התמימים ואנ"ש" דקייץ תש"מ (קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון חג הסוכות תשמ"א (גליון קעח)); (2) להנהלת ישיבה גדולה מיאמי על ההודעה ע"ד הו"ל "ליקוט חידושים וביאורים במסכת בבא מציעא" (המסכת שילמדו בישיבות ב"זמן" הבע"ל) משיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א שנלקטו ע"י תלמידי הישיבה ("קונטרס השליחות לישיבה גדולה" ע' 407); (3) להתי' משה חיים לוין על דו"ח פעולות בקרב יוצאי רוסיה במשך חודש אלול, בצירוף: שתי לוחות לחודש תשרי, שתי לוחות דמבצע נש"ק, ושני קונטרסים של שיחות (תשורה לנגזם כ"א אלול תשע"ג):

נת' ות"ח.

ודבר בעתו –

בימי הסליחות (והמלך בשדה וכו').

אזכיר עה"צ.

קצב

[קייץ]

"צעטל" בכת"ק שכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א למסור להנהלת נשי ובנות חב"ד – בצירוף למודעה שפורסמה בעיתון ה"ניו יארק טיימס" שכותרתה "An Endangered Species: The American Jewish Family" (מחלקה בסכנה: המשפחה היהודית האמריקאית), ובה הקביעה כי החינוך היהודי הוא הערובה היחידה לקיום המשפחה היהודית (מצילום כתי"ק – "כפר חב"ד" גליון 713):

מזכ'

לשאל הנהלת נשי ובנות חבד תי' בשמי –

ובהקדמה – כותרת מודעה המצו"ב מתאימה עוד יותר מלהעדר החינוך הדרוש – ל"תכנון המשפחה" ושמירת טהמש"פ –

מה עשו (במעשה – לא במחשבה) במשך כל החדשים הרבים שדובר ברעש עד"ז?

[מספר העסקנים, הרבנים שדברו עמהם או התייעצו, וכו'],

במשך הזמן כשתהי' אסיפה של נשי בטח יציעו שאלה זו בשמי לכאו"א תי'

קצד

[קייץ]

מענה לר' שלום דובער לוין על מכתבו בקשר להצעה שקיבל לנהל את הספרי' שע"י אדמו"ר מהרי"ץ, בו כתב: "היש מקום שאתעסק בזה – במסגרת עבודתי בהספריה?" (מצילום כתי"ק – קובץ "משפט הספרים – דידן נצח" ע' ה. קובץ "עבודת הקודש אצל הרבי" ע' קכח):

מופרך לגמרי לערב שתי הספריות.

ולפלא הכי גדול – שיכנס לעניני "פוליטיקא"

ויתרה מזו גם אותי רוצה להכניס בזה!

מהיר

ח

קצה

[קייץ]

מענה לר' שניאור זלמן גורארי' בקשר להדיבורים אודות ניהול הספרי' שע"י אדמו"ר מהרי"ץ (תשורה שוויי ד' כסלו תשע"ו):

הרי יש שם ממלא מקומו כל הזמן

ואמרתי וכ"פ שלא יתנהגו עמדי בקונצען וד"ל

כל התערבות בענייני הלייברארע ה"ז היפך השו"ע (אין זה נכסי הפקר כפשוט)

וברשותו גם למסור לאחרים כל הנ"ל

ולכן בטח יפסיקו לרמאות אותי כאו"א הקטנים עם הגדולים כי אפילו אני איני הפקר.

ובאם ארצה אשאל בעצתם.

ולפעמים – כוונה רצוי' לכאורה – ה"ז ווילד שאין כמוהו ואפילו היפך הנימוס דגוי הארץ

קצו

[קייץ]

מענה לר' יהושע יוזביץ על דו"ח שכתב מעניני ישיבת "תורת אמת" בירושלים עיה"ק שבניהולו, בו בין השאר כתב ע"ד תלמידי חדר "אהלי תורה" בכפר חב"ד שעברו ללמוד בישיבה (ס' "הרב אשכנזי" ע' 498):

נתקבל ות"ח ת"ח.

קצו

[קייץ]

מענה להשליח ר' ארי' ליב קפלן שכתב שעלתה הצעה שבית הספר "אור מנחם" בצפת עיה"ק יתאחד עם בית ספר נוסף בעיר, שעיי"ז יוכלו לקבל מבנה חדש העומד לפני בני'. וכתב: "אם יבנו בשביל חב"ד יבנו ב' אגפים נפרדים לבנים ובנות עם ב' כניסות" ("כפר חב"ד" גליון 815):

לקבל הצעה ג"כ בלי שינוי מקום ובתנאים הנ"ל (לכתחילה ב' אגפים נפרדים עם שתי כניסות, ובאם בטוח שרק חב"ד תהיה הבעה"ב [..]).

קצח

[קייץ]

מענה להשליח ר' ישראל צבי גליצנשטיין על מכתבו בקשר לתכנית פתיחת סניף ישיבת תו"ת בעירו אילת, אשר קיים חשש מפני השפעת האווירה החילונית במקום (תשורה גליצנשטיין ט' תמוז תשע"ד. והעתקה, באדיבות הנמען שי):

א"כ אין לפתוח הסניף, כי באם אח"כ יתאמת החשש [מפני השפעת האוירה החילונית על הילדים ונערים שישלחו לשם] הרי בנ', וד"ל.

קצט

[קייץ]

מענה להשליח ר' מנחם מענדל חיים ברוך הלוי וולפא על מכתבו בו ביקש – עבור זוגתו העומדת ללדת – ברכה ללידה קלה (תשורה גליצנשטיין ט' תמוז תשע"ד):

אזכיר עה"צ, מבצע והשיב לב אבות על בנים?

ר

[תש"מ]

מענה להנהלת ישיבת תו"ת מאנטרעאל (מצילום כתי"ק – "בית משיח" גליון 180):

לפלא הכי גדול שאותה השאלה נשאלת עוה"פ ועוה"פ – אף שנענתה כבר, ויותר מפעם אחת!

פשוט – שקודם הבעת חו"ד צ"ל שמיעת טענות בל הצדדים

" ג"כ שזה אפשר להעשות רק ע"י רבני אנ"ש שי'

והשם ירחם על כל אחבנ"י שי' וליובאוויטש בתוכם – שעמלים ומשתדלים לייצור בעיות (וענינים גרועים בהרבה – מבעיות) מאין ליש – במקום לקבל ולקלוט ריבוי החסד והברכה הניתן מלמעלה, אלא שהכינו אמתלאות (וכהפי' "אמת-לא") והיצר מפתה אותם שיתקבלו ע"י אלקי אמת, ע"י בעהמ"ח קונטרס החלצו וכו'!

הנ"ל – למסור לשני הצדדים.

תו"ת מנטרעאל

רא

[תש"מ]

מענה על פתק שכתב המזכיר ריליג – בשם מארגנות הס"ת של נשי ובנות חב"ד באה"ק לזכות כ"ק אדמו"ר שליט"א והרבנית הצדקנית – בו כתב:

"מרת יוכבד הלפרין בקשה לשאול – מייצרי הכתר תורה רוצים לחקוק בפנים הכתר שורות אלו:

עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם / כתר הדורות לכ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש והרבנית שתליט"א / מתנת נשי ובנות חב"ד באה"ק ובעולם כולו / בשנת השלשים לנשיאותו

בס"ד עשו את הכתר יחדו על ידי עזריאל ב"ר אלתר חיים סגל / שלמה מנחם מענדל ב"ר . . / קר"ן ישוע"ה לפ"ק / בירושלים תובב"א / כן יהי רצון

האם נכון".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (מצילום כתי"ק – תשורה וויינפעלד כ"ח סיון תשע"ח):

לא שמעתי שכתר תורה צ"ל הוספת שבח לבנ"א, ושב ואל תעשה עדיף.

רב

[תש"מ]

מענה לא' השלוחים באחד מעיירות קליפורניא בקשר לתכנית שעלתה לסדר "ועד" שיהווה הנהגה עצמאית של השלוחים באיזור מסויים בקליפורניא (מצילום כתי"ק – "בית משיח" גליון 1219):

מהו הענין דהנהגה בפ"ע?! מבלי הנהלה המרכזית דל.א. ? ואליהם יפנו

ח

חו"ד דהנהגה דל.א. ?

כנראה – סיכוי למחלוקת גדולה וכו'

רג

[תש"מ]

מענה לזוג צעיר שכתבו מספר שבועות אחר חתונתם ע"ד בעיות שונות בקשר לנישואיהם, עד שנהי' אצלם ספק אם להמשיך הנישואין (לקו"ש חכ"ד ע' 7-466. תשורה באטלער ו' תשרי תשע"ח):

לכאו"א שיחי'

כל הענינים הבלתי רצויים שכותבים עליהם – קורים בכו"כ נישואים בימים הראשונים (עד שמסתגלים ומתרגלים זל"ז) והולכים ופוחתים ועד שמתבטלים כליל כשיש רצון טוב משני הצדדים, ועוד ועיקר – אינם בערך כלל לגבי גודל ערך שלום בית בישראל דאיש ואשה זכו שכינה שורה ביניהם כהוראות חז"ל – בהתבוננותם בהנ"ל ובהנהגתם מתאימה להנ"ל בטח יראו תיכף שיפור המצב וילך הלוך וטוב ויאריכו ביחד יו"ש טובות. אלא כדי לזרז ההטבה ושתהי' בנקל יותר וכו' כדאי שנוסף על ההתדברות ביניהם יבחרו מבני משפחותיהם או רב ידיד (או כל אלה יחד) שיתווכו ביניהם, ידונו ויתייעצו ביחד ע"ד מקום דירתם, פרטי הסתדרותם וכו',

אזכיר עה"צ.

רד

[תש"מ]

מענה להרב צבי וויינמן שהכניס את טיוטת ספרו "מקטוביץ עד ה' באייר – פרקים בתולדות היהדות החרדית ואגודת ישראל ובמשנתן" (ס' "מקטוביץ עד ה' באייר" ע' 46. ס' "אדמו"רי חב"ד ויהדות גרמני" ע' 230):

1. להחזיר כל המצו"ב.

2. ועיקר – בנוגע להעובדות וכו', תוכן המצו"ב [.] הרי חלק חשוב מהארכיון נשאר בידי משרדי השלטון במועצה"ב.

3. ידוע ומפורסם (וגם נדפס) שכ"ק אדנ"ע (מהורש"ב) הי' ממיסדי (ל' רבים) אגודת ישראל. אבל בזמן קצר לאחר היסוד הודיע ופרסם ש"הוא יוצא מאגו"י".

רה

[תש"מ]

מענה להרב אליהו יוחנן גורארי על מכתבו – בקשר לספרו "תולדות יצחק אייזיק (מהאמיל)" (ראה גם לעיל מענה צט) – בו כתב שלאחר שהגיעה אליו שמועה כי מישהו אחר קיבל הוראה להו"ל סי' תולדות חסידים, שואל הוא האם עליו למסור את כל החומר אליו (סי' השליחות לארץ הקודש" ע' שלא-ב):

הרי ראה הסי' שהו"ל תיבות ספורות ע"ד כאו"א ומהי השייכות לסי' שהו"ל הוא!?

ימשיך כע"ע מסוג אחר לגמרי – אלא בזריזות יותר.

רו

[תש"מ]

מענה להרב אליהו יוחנן גורארי ששאל האם להמשיך לחפש משרת רבנות או לא (סי' השליחות לארץ הקודש" ע' שלג):

להמשיך ולחפש משרת רבנות, אזכיר עה"צ.

רז

[תש"מ]

מענה למרת ציפורה טרואשוילי שביקשה ברכה בקשר למצב בריאותה (סי' "אדמו"רי חב"ד ויהדות גרוזי" ע' 7-546):

בכל שאלותיה – תעשה כעצת רופא ידיד או כעצת הרופא דובקין בכפר חב"ד.

דיוק בכשרות האכילה והשתיה. בדיקת מזוזות והתפילין.

אזכיר על הציון

רח

[תש"מ]

מענה לר' שלום הלוי דוכמאן בקשר לפתיחת "בית תמחוי" הראשון של "כולל חב"ד" באה"ק (ס' "שליחות כהלכתה" ע' 691):

באם יהי' שם שיעורים בתורה – לעשות זאת.

רט

[תש"מ]

ממענה להרב נחמן מאיר בערנהארד על מכתבו בו ציין בין השאר שהוא "תערובת" של "געבארענער" ו"געווארענער" ("צדי"ק למלך" חוברת ז ע' 242-3. "כפר חב"ד" גליון 1579):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בעיגול תיבת "געווארענער", וכתב:

כל חסידי חב"ד דדור הראשון (וידוע מעלתם) היו כך.

רי

[תש"מ]

מענה להנהלת ישיבה קטנה "אור אלחן חב"ד" לאס אנדזשעלעס שהכניסו את החידונים (חוברות "Torah Quiz") שערכו עבור התלמידים (קובץ "מגדל אור" ח"ט ע' 45):

החידונים נתקבלו ות"ח

האומנם התלמידים שיחיו ביכולתם (בידיעותיהם) לענות על שאלות כאלו?

ריא

[תש"מ]

מענה למרת אסתר שרה בלוי על מכתבה בו ביקשה ברכה לפרנסת משפחתה. במכתבה כתבה שבעלה ר' מנחם מאיר הכהן מתעסק בכמה עבודות, אך אין הקומץ משביע. וכתבה שיש לו כשרונות מרובים ונדירים, אך אינו רוצה לחפש עבודה בשדה החינוך, משום שבעבר התעסק במלאכה זו ולבסוף התבטל הדבר מפני קשיים כספיים של המוסד. והמשיכה לתאר איך שיושב ולומד שעות ארוכות, והוגה בלימוד שיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א, ויש לו כח הסברה ברורה, אך אינו מתעסק בהשפעה לאחרים (קובץ "זכרון מנחם מאיר" ח"א ע' 21):

כו"כ פעמים דברתי ובארוכה ע"ד ההכרח לנצל הכשרונות שנתן השם וככל האפשרי וכו' ואיך שזהו חלק מברה"ע ע"י השם וכמחז"ל שלא ברא ה' דבר אחד בעולמו לבטלה

ואי הניצול – ה"ז ח"ו היפך הנ"ל וכו'

והאומנם הנ"ל זקוק לתוספת ביאור או להדגשה שצ"ל השתדלות בזה!?

אזכיר עה"צ ותבש"ט

רבי

[תש"מ]

מענה לר' אליהו פרץ על בקשת ברכה ("כפר חב"ד" גליון 34):

מהנכון לבדוק התפילין שלו ואזכיר על הציון.

ריג

[תש"מ]

מענה להזמר הת' אברהם שבתי הכהן פרידמן (אברהם פריד) שהכניס את הקלטת הראשונה שלו ("כפר חב"ד" גליון 615. ס' "היכל הנגינה" ע' שעט):

לא נדגש ונזכר בכלל שאסור להפעילו בשבת ויו"ט ובמיוחד על התקליט עצמו. וכדאי להדביק, או בחותם על כולם עתה.

ריד

[תש"מ]

מענה להשליח ר' ארי' ליב קפלן שכתב: "לאור המצב הכלכלי הקשה בעיקר נכנסנו בהתחייבויות גדולות על הבניין שקנינו לא-מזמן ועוד חובות בהלוואות וכו', אין איתנו יודע מה יהי בעוד שנה – האם יש מקום להיכנס להתחייבויות גדולות נוספות?" ("כפר חב"ד" גליון 815):

כ"ק אדמו"ר שליט"א סימן בחץ את התיבות: "יש מקום להיכנס להתחייבויות גדולות נוספות", וכתב:

באם בהתייעצות עם עוד עסקני אנ"ש יחליטו שיש בזה תועלת

רטו

[תש"מ]

מענה להשליח ר' אברהם אלטיין שכתב ע"ד בית מסויים בשכונה יהודית חדשה בעירו וויניפג קנדה שחושבים לקנותו עבור בית חב"ד, ושאל האם כדאי לקנות בית זה (תשורה אלטיין ט"ו סיון תשע"ח):

באם לדעת ידידים מבינים התנאים טובים כדאי. אזכיר על הציון.

רטז

[תש"מ]

מענה להשליח ר' אברהם אלטיין שכתב ע"ד שטח המחנה-קייץ בעירו, אשר הנדיב שאליו שייך הקרקע רוצה למכור אותו, ולתת חלק מהרווחים לטובת ביסוס והתפתחות הבית-חב"ד וחלק לקחת לעצמו (תשורה אלטיין ט"ו סיון תשע"ח):

בכל מקום משתדלים בהרחבה ושאלתו אולי למכור

ויתיעץ בעסקנים על אתר.

ריז

[תש"מ]

מענה להשליח ר' אברהם אלטיין שהכניס את בקשת תושבי העיר אדמענטאן אלברטא קנדה למצוא מישהו שיסע לשם לשליחות (תשורה אלטיין ט"ו סיון תשע"ח):

עד שימצאו מי שיסע שם יצרף זה במסגרת פעולותיו.

ריח

[תש"מ]

מענה להשליח ר' אברהם אלטיין שכתב ע"ד בחור מבוגר ממקורבי הבית-חב"ד שחושבים לשכור אותו לעבודה חלקית עם תלמידי האוניברסיטא וכן בשכונה החדשה בעיר, ושאל: "האם נכון לנו לסדר ענין זה עם הת' הנ"ל" (תשורה אלטיין ט"ו סיון תשע"ח):

כ"ק אדמו"ר שליט"א מחק תיבת "האם", וסימן בחץ תיבת "נכון", וכתב:

כמפורסם בנוגע לאישים שייך להנהלה שעל אתר. אזכיר עה"צ.

ריט

[תש"מ]

מענה למארגנות כתיבת ספר תורה לזכות כ"ק אדמו"ר שליט"א והרבנית הצדקנית – שכתבו כמה הצעות בקשר לממון הנותר מהנאסף עבור הס"ת (תשורה כהן כ"ף אד"ש תשע"ט):

[1] במכתבן כתבו שרוצות ללקט את שיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א בקשר לנשי ובנות ישראל.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א:

תתייעצנה עם הנהלת נשי חב"ד – כאן ובאה"ק יחד.

[2] במכתבן כתבו שרוצות להו"ל אלבום על פעילות נשי ובנות חב"ד באה"ק.

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

שייך להנהלת נשי חב"ד באה"ק,

ורק באם ימצאו מומחים(ות) בכיו"ב.

[3] במכתבן כתבו שרוצות להקים קרן "פדיון שבויים" עבור אחינו בני ישראל ש"מאחורי מסך הברזל".

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א :

ענין פדיון שבויים –

ענין בפ"ע.

אזכיר עה"צ.

רכ

[תש"מ]

מענה להרב שמואל טובי שטרן שהכניס העתק מה שכתב בענין שלילת החזרת השטחים ע"פ רמב"ם הלכות תעניות (פ"ב ה"ג. הדברים נדפסו אח"כ בספרו שו"ת השבי"ט כרך ז ע' ריב ואילך): "עכו"ם שבאו לערוך מלחמה עם ישראל . . או ליקח מהם ארץ . . הרי אלו מתענין ומתריעין עד שירוחמו כו" (תשורה ברוין ו' כסלו תש"פ, והעתקת המזכיר):

ואשרי חלקו וגדול הזכות וכו', כפשוט, ויארץ ימים ושנים טובות ויוסיף לפרסם ע"ד הנ"ל ובהצלחה.

אזכיר על הציון

לזכות

כ"ק אדמו"ר שליט"א